

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NIN BELİRLEDİĞİ MEKAN-YÖN
KRİTERLERİNİN EĞİTİM KAMPÜSÜ YARIŞMALARI ÜZERİNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dilek AYBEK ÖZDEMİR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EYLÜL 2015

Dilek AYBEK ÖZDEMİR tarafından hazırlanan “Milli Eğitim Bakanlığı’nın Belirlediği Mekan-Yön Kriterlerinin Eğitim Kampüsü Yarışmaları Üzerinden Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüritarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman Prof. Dr. Aysu AKALIN

Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Başkan : Doç. Dr. Cüneyt KURTAY

Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye : Doç. Dr. Nuray BAYRAKTAR

Mimarlık Anabilim Dalı, Başkent Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma

Tarihi:/....../2015

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
 - Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
 - Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,
- bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Dilek AYBEK ÖZDEMİR

16/09/2015

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI'NIN BELİRLEDİĞİ MEKAN-YÖN KRİTERLERİNİN
EĞİTİM KAMPÜSÜ YARIŞMALARI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Dilek AYBEK ÖZDEMİR

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eylül 2015

ÖZET

Bu çalışma ile MEB Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsü yarışmalarında ödül alan projelerin MEB'in eğitim yapıları tasarımı için iklimlere bağlı olarak ön gördüğü mekan-yön kriterleri bağlamında yönelişleri incelenmiş, bu kriterlere uyum ve uyumsuzluklar eğitim yapılarında eğitsel mekanlar bağlamında vurgulanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla; tasarımın odağını oluşturan eğitsel mekanlar olan derslikler, laboratuvarlar, kütüphane ve kapalı spor salonu birimleri detaylı bir şekilde irdelenmiştir. MEB yarışma projeleri üç grupta açılmış ve her grupta çeşitli iklim bölgelerinden illere yer verilmiştir. Bu tez çalışmasında, her iklim bölgesinden en az bir yarışma projesi olmak üzere, toplamda dört farklı iklim bölgesine göre seçilmiş projeler eğitsel mekânlar bağlamında yön- iklim tabloları aracılığıyla detaylı olarak incelenmiştir. MEB Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsü Yarışmaları neticesinde; iklime bağlı uygun yönelme konusunun, gerek yarışmacılar ve gerekse de jüri üyeleri tarafından bazı mimari çözümlerde göz ardı edildiği görülmüş, yanlış konumlanma sonucu oluşan aykırı cephe yönelimi oranının yüksek olmasına karşın, bu durumun jüri tarafından bir değerlendirme kriteri olarak ele alınmadığı, jüri raporunda bir olumsuzluk şeklinde dile getirilmediği tespit edilmiştir.

Bilim Kodu : 802.1.099
Anahtar Kelimeler : Eğitim Yapıları, Mimari Proje Yarışmaları, Yönelme, Derslikler, Laboratuvarlar, Kütüphane, Spor Salonu
Sayfa Adedi : 157
Danışman : Prof. Dr. Aysu AKALIN

THE ASSESSMENT OF PLACE-DIRECTION CRITERIA DETERMINED BY
MINISTRY OF EDUCATION IN TERMS OF EDUCATION CAMPUS CONTESTS
(M. Sc. Thesis)

Dilek AYBEK ÖZDEMİR

GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES
September 2015

ABSTRACT

With this study, the orientations of the projects that were awarded in the National Pre-Selective Education Campus contests of Ministry of Education have been analyzed in terms of space-direction criteria estimated by Ministry of Education for the design of the training buildings depending upon climatic conditions, and it is endeavoured to address harmony and discord with these criteria in the context of educational places in training buildings. For this purpose, educational places such as classes, laboratories, library and indoor sports hall, which are the focus of the design, have been examined in detail. The projects in the contest of Ministry of Education were categorized in three groups and in each group, the cities from various climatic zones were included. In this dissertation, project chosen from four different climatic zones and at least one from each climatic zone have been studied in detail within the context of educational places through direction-climate tables. As a result of National Pre-Selective Education Campus contests of Ministry of Education, it has been seen that the subject of proper orientation based on climate is ignored in architectural solutions both by contesters and juries; although improper frontal orientation ratio occurring as a consequence of outlier positioning was high, this was not handled as a criteria of assessment and it was not indicated as a negativity in report of the jury.

Science Code : 802.1.099
Key Words : Educational Buildings, Architectural Competitions, Orientation, Classrooms, Laboratories, Library, Gymnasium
Page Number : 157
Supervisor : Prof. Dr. Aysu AKALIN

TEŞEKKÜR

Çalışmamı başından sonuna kadar izleyerek araştırmamın her aşamasında bana destek olan ve önemli katkılarda bulunan, sabır, hoşgörü, içtenlik ve yardımlarıyla her zaman yanımda hissettiğim, değerli katkılarını esirgemeyen bu yolda bana ışık olan tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Aysu Akalın'a, tez çalışmasındaki yönlendirmelerinden dolayı Sayın Doç. Dr. Cüneyt Kurtay ve Sayın Doç. Dr. Nuray Bayraktar'a,

Hayatımda attığım her adımda olduğu gibi yüksek lisans eğitimim süresince de bana destek veren, sevgilerinden her zaman güç aldığım biricik Annem ve Babama,

Bu araştırmanın başlangıcından sonuna değin sabrı, yardımı ve desteğini benden esirgemeyen eşim İnşaat Mühendisi Yusuf Özdemir'e,

Son olarak manevi destekleriyle her zaman yanımda olan kardeşime ve bana hayatımın her aşamasında olduğu gibi eğitimim süresince de yol gösteren ablama ve tez çalışmama katkı sunan herkese sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	ix
RESİMLERİN LİSTESİ	xv
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xvii
1. GİRİŞ	1
2. TASARIMDA FARKLI İKLİM BÖLGELERİ VE YÖNLENME	7
3. EĞİTİM YAPILARINDA EĞİTSEL MEKANLAR VE MEB YÖNLENME KRİTERLERİ	21
3.1. Eğitsel Mekanlar	22
3.2. MEB Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzuna göre Eğitsel Mekânlarda Yönlenme	25
3.3. Bölüm Değerlendirmesi	27
4. EĞİTSEL MEKANLARDA MEKAN VE YÖNLENME İLİŞKİ SİNİN MEB ULUSAL ÖN SEÇİMLİ EĞİTİM KAMPÜSÜ YARIŞ MALARI ÜZERİNDEN ANALİZİ	31
4.1. Yarışma Projeleri ve Faklı İklim Bölgeleri	33
4.2. Yarışma Projelerinde Yöne Bağlı Olarak Eğitsel Mekanların Analizi	39
4.2.1. Birinci grupta yer alan eğitim kampüsü yarışma projelerindeki eğitsel mekanların analiz sonuçlarının incelenmesi	49
4.2.2. İkinci grupta yer alan eğitim kampüsü yarışma projelerindeki eğitsel mekanların analiz sonuçlarının incelenmesi	74
4.2.3. Üçüncü grupta yer alan eğitim kampüsü yarışma projelerindeki eğitsel mekanların analiz sonuçlarının incelenmesi	98

Sayfa

4.3. Bölüm Değerlendirmesi	124
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	143
KAYNAKLAR	145
EKLER	151
EK-1. Türkiye'nin iklim bölgeleri haritası	152
EK-2. Farklı iklim bölgelerinde bina formu ve yönlendirilişlerini gösterir çizelge	153
EK-3. 2. İklim bölgelerine göre bina tipleri haritası	154
EK-4. Farklı iklim bölgelerinde bina yerleşim yerlerini gösterir çalışma	155
EK-5. Farklı iklim bölgelerindeki binalar için optimum ve geçerli yönlerin gösterildiği çizelge	156
ÖZGEÇMİŞ	157

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. Soğuk iklim bölgesi eğitsel mekanlarda mekan- yön tablosu	26
Çizelge 3.2. Ilık (Ilıman) iklim bölgesi eğitsel mekanlarda mekan- yön tablosu	26
Çizelge 3.3. Sıcak nemli iklim bölgesi eğitsel mekanlarda mekan- yön tablosu	26
Çizelge 3.4. Sıcak kuru iklim bölgesi eğitsel mekanlarda mekan- yön tablosu	27
Çizelge 4.1. Birinci grup yarışma illeri iklim bölgeleri	33
Çizelge 4.2. İkinci grup yarışma illeri iklim bölgeleri	35
Çizelge 4.3. Üçüncü grup yarışma illeri iklim bölgeleri	36
Çizelge 4.4. Birinci grup eğitim kampüsü projelerinin derslik sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı	40
Çizelge 4.5. İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin derslik sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı	40
Çizelge 4.6. Üçüncü grup eğitim kampüsü projelerinin derslik sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı	41
Çizelge 4.7. Birinci grup eğitim kampüsü projelerinin laboratuvar sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı	42
Çizelge 4.8. İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin laboratuvar sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı	43
Çizelge 4.9. Üçüncü grup eğitim kampüsü projelerinin laboratuvar sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı	43
Çizelge 4.10. Birinci grup eğitim kampüsü projelerinin kütüphane cephelerinin oran olarak yönlere göre dağılımı	44
Çizelge 4.11. İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin kütüphane cephelerinin oran olarak yönlere göre dağılımı	45
Çizelge 4.12. Üçüncü grup eğitim kampüsü projelerinin kütüphane cephelerinin oran olarak yönlere göre dağılımı	46
Çizelge 4.13. Birinci grup eğitim kampüsü projelerinin spor salonu cephelerinin oran olarak yönlere göre dağılımı	47
Çizelge 4.14. İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin spor salonu cephelerinin oran olarak yönlere göre dağılımı	47

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.15. Üçüncü Grup eğitim kampüsü projelerinin spor salonu cephelerinin oran olarak yönler göre dağılımı	48
Çizelge 4.16. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	49
Çizelge 4.17. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu	49
Çizelge 4.18. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	50
Çizelge 4.19. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 2. genel bilgiler tablosu	52
Çizelge 4.20. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	53
Çizelge 4.21. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	54
Çizelge 4.22. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	55
Çizelge 4.23. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	57
Çizelge 4.24. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu	57
Çizelge 4.25. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	58
Çizelge 4.26. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	60
Çizelge 4.27. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	61
Çizelge 4.28. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	62
Çizelge 4.29. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	63
Çizelge 4.30. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	65
Çizelge 4.31. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu.	66
Çizelge 4.32. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	66
Çizelge 4.33. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	68

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.34. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	69
Çizelge 4.35. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	71
Çizelge 4.36. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	71
Çizelge 4.37. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	73
Çizelge 4.38. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu	74
Çizelge 4.39. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	75
Çizelge 4.40. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	77
Çizelge 4.41. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	78
Çizelge 4.42. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	79
Çizelge 4.43. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu	80
Çizelge 4.44. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	81
Çizelge 4.45. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	83
Çizelge 4.46. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	84
Çizelge 4.47. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	86
Çizelge 4.48. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	87
Çizelge 4.49. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	89
Çizelge 4.50. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu	89
Çizelge 4.51. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	90
Çizelge 4.52. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	91
Çizelge 4.53. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	93

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.54. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	94
Çizelge 4.55. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	96
Çizelge 4.56. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	98
Çizelge 4.57. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu	98
Çizelge 4.58. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	99
Çizelge 4.59. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	101
Çizelge 4.60. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	102
Çizelge 4.61. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	104
Çizelge 4.62. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	105
Çizelge 4.63. Düzce Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	107
Çizelge 4.65. Düzce Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	108
Çizelge 4.66. Düzce Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	110
Çizelge 4.67. Düzce Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	111
Çizelge 4.68. Düzce Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	113
Çizelge 4.69. Düzce Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	113
Çizelge 4.70. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	115
Çizelge 4.71. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu	115
Çizelge 4.72. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	116
Çizelge 4.73. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	118
Çizelge 4.74. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	119
Çizelge 4.75. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	121

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.76. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu	122
Çizelge 4.77. Sıcak nemli iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin derslik birimleri mekan yön tablosunun analizi	125
Çizelge 4.78. Sıcak nemli iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimlerimekan yön tablosunun analizi	126
Çizelge 4.79. Sıcak nemli iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi	127
Çizelge 4.80. Sıcak nemli iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kapalı spor salonu mekan yön tablosunun analizi	128
Çizelge 4.81. Soğuk iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin derslik birimleri mekan yön tablosunun analizi	129
Çizelge 4.82. Soğuk iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimleri mekan yön tablosunun analizi	130
Çizelge 4.83. Soğuk iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi	131
Çizelge 4.84. Soğuk iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kapalı spor salonu mekan yön tablosunun analizi	132
Çizelge 4.85. Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin derslik birimleri mekan yön tablosunun analizi	133
Çizelge 4.86. Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimleri mekan yön tablosunun analizi	134
Çizelge 4.87. Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi	135
Çizelge 4.88. Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kapalı spor salonu mekan yön tablosunun analizi	137
Çizelge 4.89. Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin derslik birimleri mekan yön tablosunun analizi	138
Çizelge 4.90. Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimleri mekan yön tablosunun analizi	139
Çizelge 4.91. Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi	139

Çizelge**Sayfa**

Çizelge 4.92. Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kapalı spor salonu mekan yön tablosunun analizi	140
--	-----

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 4.1. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı ...	50
Resim 4.2. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı ...	52
Resim 4.3. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı ...	55
Resim 4.4. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı	58
Resim 4.5. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı	60
Resim 4.6. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı	63
Resim 4.7. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı	66
Resim 4.8. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı	68
Resim 4.9. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı	71
Resim 4.10. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı	74
Resim 4.11. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı	77
Resim 4.13. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı	84
Resim 4.14. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı	86
Resim 4.15. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı	89
Resim 4.16. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı	92
Resim 4.17. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı	95
Resim 4.18. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı	99
Resim 4.19. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı	102
Resim 4.20. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı	105
Resim 4.21. Düzcce Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı	108
Resim 4.22. Düzcce Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı	110
Resim 4.23. Düzcce Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı	113
Resim 4.24. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı	116

Resim	Sayfa
Resim 4.25. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 2.ödül projesi vaziyet planı	119
Resim 4.26. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı	122

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklamalar

km

Kilometre

m

Metre

m²

Metrekare

Kısaltmalar

Açıklamalar

B

Batı

Bkz.

Bakınız

D

Doğu

G

Güney

GB

Güneybatı

GD

Güneydoğu

K

Kuzey

KB

Kuzeybatı

KD

Kuzeydoğu

MEB

Milli Eğitim Bakanlığı

TÜBİTAK

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

YAE

Yapı Araştırma Enstitüsü

1. GİRİŞ

Bu tez çalışmasında Milli Eğitim Bakanlığı'na düzenlenen ulusal ön seçimli eğitim kampüsü mimari proje yarışmalarında ödül alan projeler ile mevcutta Milli Eğitim Bakanlığı'na düzenlenmiş olan mekan- yön kriterleri ele alınmıştır. Bunun için öncelikle eğitim yapılarında mekan ve yön üzerine araştırmalar yapılarak eğitim yapılarının yoğunlukla kullanılan mekanları tespit edilmiş ve MEB'in belirlediği mekan yön kriterlerinin ödül grubuna giren projeler üzerinden genel değerlendirmesi yapılmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yarışmalar ile yapı elde etme yöntemleri açıkça belirtilmiştir. Ülkemizde yarışma yoluyla proje elde edilmesine yönelik 24.12.2002 tarihli ve 24973 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanan mimarlık, peyzaj mimarlığı, mühendislik, kentsel tasarım projeleri, şehir ve bölge planlama ve güzel sanat eserleri yarışmaları yönetmeliği ile yarışmalara ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir. Madde 7/a bendine göre;

Mimarlık yarışmaları: İnsanların yaşamını kolaylaştırmak ve çeşitli eylemlerini sürdürebilmeleri için gerekli yapı veya yapı topluluklarının, iç ve dış mekanların estetik ve işlevsel gereksinimlerini teknik ve yönetsel zorunluluklarla bağdaştırarak, bilim, çevre, kültür ve sanat değerlerini geliştiren ve en ekonomik çözümleri içeren tasarım yarışmalarıdır [1].

Ülkemizde eğitim yapısı denilince nüfusun üçte birinin yani yaklaşık 25 milyon kişinin etkin olarak kullandığı yapılardan bahsedilmektedir. Bu durum nitelikli yapı elde etme yolunda adımlar atılmasının gerekçesi olsa da yarışma ile elde edilen yapıların niteliklerinin önemini de gözler önüne sermektedir. Karabey (2013), şöyle söylemektedir:

Savaş sonrası Avrupa ülkeleri kentlerini yenilerken eğitim tesislerine yönelik olarak da çok ciddi bir yarışma açtılar. ... Çok düşük ödüller koyarak ama neredeyse bütün mimarlık camiasını seferber ederek sürekli yeni eğitim tesisleri yapıyorlardı. Bu, belki oradaki eğitim sisteminin yenileşmesinden kaynaklanıyordu, belki de savaş sonrası yıkımı dengelemek için seçilmiş hamleydi [2].

Günümüz eğitim sistemi 2012-2013 eğitim yılında değişerek 12 yıllık zorunlu eğitim sistemi (4+4+4 eğitim sistemi) olarak yapılandırılmıştır. 1. sınıftan başlayarak 4. sınıfa kadar olan eğitim sürecinin ilkökul, 4.-8. sınıf arası ortaokul ve 8-12. sınıf arası lise eğitimi verilmesi sebebiyle ilkökul, ortaokul ve lise düzeyindeki okulların ayrıştırılması

Ülkemizdeki var olan eğitim yapısı açığının daha çok artmasına sebep olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı eğitimdeki derslik açığına farklı bir yaklaşımda bulunarak eğitim kampüsü yarışmalarının açılmasına karar vermiştir. Böylece yaş aralığı küçük olan öğrencilere kent yerleşim birimleri içerisinde yer alan mevcut yapılarda eğitim imkânı sağlanacak, yaş aralığı daha büyük olan lise düzeyinde eğitim alacak olan öğrenciler ise diğer okullara nazaran kentin gelişme alanları yüksek olan yerlerinde eğitim alacaktır. Eğitim yapılarının mevcut sisteme göre değiştirilmesi ve kampüs mantığında yeni entegre eğitim tesisleri için yarışmalar açılması son dönemde mimarlık ortamında büyük çaplı bir etki yaratmıştır. Konunun günümüz eğitim sisteminin ele alınışındaki yaklaşımları incelemeye katkı sağlaması, Milli Eğitim Bakanlığı’nca uzunca bir aradan sonra açılan paket yarışmalar olması, kamu yapılarındaki ortaöğretim kurumları içerisinde ilk entegre eğitim tesisi niteliğini taşıması ve güncel olması sebebiyle eğitim kampüsleri ulusal ve n seçimli mimari proje yarışmaları 1. 2. ve 3. grup projeleri bu çalışmada ele alınmıştır.

Ülkemizdeki sosyal ve siyasi yaşantının da hareketli olduğu zamanda MEB Ulusal n Seçimli Eğitim Kampüsü Yarışmaları açılmıştır. Çalışmada açılan bu yarışmalar üzerinden MEB’in eğitim yapıları tasarımı için n gördüğü mekan- yön kriterleri, yarışmacıların bu kriterlere yaklaşımı ile jüri görüşleri ele alınmıştır. Farklı tarihlerde toplam 3 grup halinde açılan MEB Ulusal n Seçimli Eğitim Kampüsü Yarışmalarında dl alan projeler tez kapsamında eğitim yapılarında sık kullanılan mekanlar ve yönlenmeleri bağlamında değerlendirmeye alınmıştır.

Çalışmanın eğitim kampüsleri yarışmaları için derleme niteliği taşıması, eğitim yapıları tasarımında başvurulabilecek bir kaynak niteliğinde olması hedeflenmiş ve elde edilen verilerin ışığında yarışma/yarışma sonuçlarına farklı perspektif ile yaklaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda tezde yer alan değerlendirme çalışmasının derleme niteliği taşıması önem arz etmektedir.

Bu yarışmanın aılmasındaki amaç;

Kültür, sanat, bilim ve evre değerlerinin rekabet yolu ile geliştirilmesine, çok sayıda seçenekten ekonomik, yerel kültürel geleneğin modernize edilerek günümüze aktarılabilirdiği eğitim yapıları ile günümüz mimarisine de ışık tutabilecek işlevsel ve yenilikçi çözümlerin seçilmesine, geçmişten günümüz mimarisine de ışık tutabilecek eğitim yapısı kimliği oluşturacak ve gelişmekte olan ülkelere model olabilecek bir

mimari anlayışın ortaya çıkmasını sağlayacak proje ve müelliflerinin saptanmasına ve güzel sanatların teşvikine; ayrıca, ilgili mesleklerin gelişmesine, etik değerlerin yerleşmesine, uluslararası rekabet gücü kazanmalarına uygun ortam sağlamaktır [3].

Şüphesiz ki yarışmalar farklı seçenekler arasından en iyinin elde edilmeye çalışıldığı bir süreçtir. Bu noktada yarışma şartnameleri ile yarışma sonuçlarının birbiriyle tutarlı olması yarışma sürecinin eksiksiz işlemesi bakımından önem taşımaktadır.

Problem Durumu/ Konunun Tanımı

“Eğitim, yalnızca okullarda gerçekleştirilen bir etkinlik değildir, ama okul, eğitim amacıyla kurulmuş özel bir çevredir” [4]. “Okulun varlığı, bu özel çevrenin oluşturulup denetlenmesi amacından kaynaklanmıştır” [5]. Eğitim yapıları tasarımında nitelikli ve gelişime olumlu yönde katkı sağlayan eğitim yapısı hedef olmalıdır. Nitelikli eğitim yapıları eğitim sürecinde öğrencilerin yapı ile ilişki kurabilmeleri açısından da ayrıca bir öneme sahiptir. Eğitim alınan yapının fiziki koşulları öğrencinin eğitim düzeyinde önemli etkenlerden biridir. Bu da eğitim yapılarının niteliğini etkileyici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bina da bir öğretmendir; eğitim ve öğrenim faaliyetlerinde uygulanan yöntemleri kadar çevrede önemli bir etkidir. Okul yapılarının mimari özellikleri öğrenciye sundukları mekânların fiziksel özelliklerinin yanı sıra, psikolojik etkileri de büyük bir önem kazanmaktadır” [6]. Eğitim yapısı tasarlanırken yapının öğrenmeyi teşvik edici özellikte olması, diğer yapı türlerine göre farkının ortaya konması gerekmektedir. Yapılan bazı araştırmalarda eğitim yapılarının öğrenmeye olan etkisinin gözlemlendiği belirtilmiştir. Cohen, Manion ve Morrison, “fiziksel çevrenin öğrenmenin iskeletini oluşturduğunu ve öğrenmeye katkı sağlayabileceği gibi, engelleyebileceğini de belirtmektedirler [7].

Eğitim kampüsü yapılarındaki fiziksel çevrenin oluşumunda eğitsel mekanların önemi büyüktür. Eğitsel mekanların yönelimi de öğrencilerin fiziksel ve psikolojik gelişimleri açısından önem taşımaktadır. Mekanların uygun yön ve fonksiyonla bir araya gelişleri nitelikli fiziksel çevre elde etmenin ilk adımıdır. Mekânlar fiziksel çevre koşullarının oluşmasında bir yapı taşı niteliğindedirler.

Bu tez çalışmasında; MEB Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışmaları üzerinden eğitsel mekanlar olan ve tasarımın kalbini oluşturan derslikler, laboratuvarlar, kütüphane ve kapalı spor salonu mekanlarının yönelimi MEB tarafından belirlenen mekan-yön kriterleri bağlamında ele alınmıştır. Bu kapsamda; MEB Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışmaları yoluyla elde edilen projelerde iklimsel verilere bağlı olarak eğitsel mekân hacimlerindeki yönelme ve MEB'in belirlediği mekan-yön tablolarının analizi bu tez çalışmasının temel problemi olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırma; yarışma ile elde edilen projelerden gelişigüzel örnekleme yoluyla seçilen ödül gruplarının analizinden elde edilen veriler ile eğitim yapılarındaki eğitsel mekanlar için mekan ve yön tablolarının değerlendirilmesini hedeflemiştir. Araştırmanın amacı; yarışma ile nitelikli eğitsel mekanlar elde edilirken, yönelmede ne tür kriterlere dikkat edilmesi gerektiğini kavramak ve eğitim yapılarında mekânsal yönelmenin önemini vurgulayan bir çalışma yürütmektir.

Varsayımlar

- MEB tarafından belirlenen mekan-yön tablolarındaki kriterlerin; yarışmacılar ve jüri üyeleri tarafından bir öncelik olarak görülmediği varsayılmıştır.

Bu varsayım üzerinden Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2012-2013 yılları arasında 3 grup halinde açmış olduğu Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsü Mimarlık Yarışmaları incelenmiştir.

Sınırlılıklar

Çalışma sırasında kaynak taraması yapılarak çalışmaya veri oluşturacak tezler incelenmiş ve özellikli bir konu olan MEB Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsü Yarışmalarındaki eğitsel mekanların yönelmesi için durum saptamasına gidilmiştir. Literatürde eğitim kampüsü yarışmalarına ilişkin analize yönelik herhangi bir tez çalışmasının yapılmamış olması bu çalışmanın eğitim kampüsleri ile sınırlandırılmasında en büyük etken olmuştur.

İncelenen yarışma projelerinin çokluğu (toplamda 91 proje ödöl grubu) nedeniyle analiz yapılırken her iklim bölgesinden en az 1 adet olacak şekilde, farklı iklim bölgelerinden ve farklı gruplardan ilk 3 ödüle layık görülen projelerdeki kullanıcı yoğunluğunun en fazla olduğu eğitsel mekanlar ve bu mekanlardaki yönlendirme analiz edilmiştir. Analiz yapılırken MEB'in dört farklı iklim bölgesine göre belirlediği mekan- yön kriterleri temel alınmıştır.

Tez çalışması; 1.Giriş, 2. Tasarımda Farklı İklim Bölgeleri ve Yönlendirme, 3.Eğitim Yapılarında Eğitsel Mekanlar ve MEB Yönlendirme Kriterlerinin Analizi, 4.Mekan ve Yönlendirme İlişkisinin MEB Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsü Yarışmaları Üzerinden Analizi, 5.Sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

2. TASARIMDA FARKLI İKLİM BÖLGELERİ VE YÖNLENME

Yapıların iklim koşulları göz önünde tutularak tasarlanması gerektiği eski çağlardan beri bilinmektedir. Ancak bu konudaki bilinç 1970li yıllarda tam anlamıyla gelişmeye başlamıştır. İklimle dayalı çevrelerin oluşturulmasıyla ilgili 1972’de Stockholm Birleşmiş Milletler "tek bir dünya var" konferansı, 1992’de Rio Birleşmiş Milletler "ortak geleceğimiz" Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çevre Sözleşmesi, 1996’da İstanbul Habitat 2 Kent Zirvesi, 1997’de Japonya Kyoto Birleşmiş Milletler Çevre İklim Değişimi Çerçeve Konvansiyonu sonucu imzalanan Kyoto Protokolü önem taşımaktadır. 1971 yılında Birleşmiş Milletler yayınıyla (No. ST/SOA/93) tanıtılan Mahoney tabloları da iklimsel veriler ve tasarımın birlikte ele alınması bakımından önemlidir. Bu tabloların amacı meteorolojik verilerin kısıtlı olduğu ülkelerde iklim yönünden bina tasarına yardımcı olabilmektir. Mahoney tabloları oluşturulurken konutlar göz önüne alınmış, “yöntem tropik ve subtropik bölgeler için hazırlanmışsa da monografin yazarları yöntemin her iklim bölgesindeki her türlü bina için geçerli olduğunu belirtmişlerdir” [8].

Mahoney tabloları tasar öğütlerinde şu bilgileri içermektedir;

Gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkının fazla olması, havanın kuru, göğün açık olduğunu; ufak bir gece gündüz sıcaklık farkı da kapalı gök ve nemli bir iklimin veya mevsimin varlığını gösterir. Gece gündüz arasındaki sıcaklık farkı fazla ise iç mekan iklimi zaman zaman pencerelerin açılıp kapatılmasıyla, ağır duvar ve çatılarla, sıcaklıktaki kayıpların zaman gecikmesiyle düzenlenebilir. Gece gündüz sıcaklık farkının az olduğu durumlarda hava akımı konfor için gereklidir. Gece gündüz sıcaklık farkının fazla olması mimara gündüzleri solar radyasyonun, geceleri de ısımanın fazla olacağını gösterir. Bu durumda bir yandan yansıtıcı renklerin kullanımı ve gölgeleme elemanları, diğer yandan çatı gibi yatay yüzeylerin serinletilmesi ve dışarıda uyuma olanakları düşünülebilir. Gece gündüz arası sıcaklık farkının az olduğu bölge ve devrelerde yağışlar çoktur. Yağmurdan korunma, drenaj olanakları sağlanmalıdır [8].

Mahoney tabloları 7 tablodan oluşmakta olup, 5. tabloda bina tasar öğütleri ile ilgili veriler bulunmaktadır. Bina tasar öğütlerinde yönlenme şu şekilde ele alınmıştır;

“Binalar doğu-batı ekseninde ve uzun kenarları kuzey ve güneye bakacak şekilde yönlendirilmelidir. Soğuk iklimlerde veya rüzgar etkisinden yararlanmak için bina hafifçe döndürülebilir” [8]. Bu tablolar aracılığıyla hassas sonuçlara ulaşılsa da temelde bölgesel iklime yönelik fikir edinilmesi söz konusudur.

Binalarda sürdürülebilir tasarım yaklaşımları için üç temel kademeli yaklaşımdan söz edilir. Birinci kademe temel yapı tasarımı, ikinci kademe pasif sistemler ve üçüncü kademe mekanik ekipmanlardır. Birinci kademe olan temel yapı tasarımında binanın yönlenmesi, yeri, vaziyet planı, formu, rengi, kabuk tasarımı, konstrüksiyon elemanları, yalıtımı, hava sızdırmazlığı, saydam yüzeylerin yönlenişi, büyüklükleri ve gölgelemesi gibi unsurlar ele alınır. İlk kademe kararları herhangi bir bina tasarımı için her zaman geçerli olan kararlardır. Tasarımcı enerji tüketimini minimize etmeye çalışırken aldığı kararlarla yapının ısıtma, soğutma ve aydınlatmasının % 60'ını oluşturur [9].

Fiziksel çevre denetimi esasında yer alan unsurlardan biri olan yönlenme ekotasarım parametrelerinin de vazgeçilmez kriterlerinden birini oluşturur. Eko tasarımın bir unsuru olan edilgin yöntemli tasarım için mimar Ken Yeang şöyle söylemektedir;

Edilgin yöntemli tasarım, karma ve etkin araçlar da içeren bileşik sistemlerin kullanımını dışlamaz. Örneğin iklime duyarlı bir bina yapılanması tasarımcının bölge iklimi ve ekolojisine (enlem ve ekosistemler), yerleşim, yönlenim, düzenleme ve yapım yoluyla yaratıcı bir şekilde yanıt vermesini gerektirir. Tasarımcı ayrıca, ilkin yakın çevredeki doğal iklimsel enerjilerden en iyi şekilde yararlandıktan sonra, enerji tüketimi ve korunmasına katkı yapacak çevre, mekanik ve elektrik sistemlerini de özenle tasarlamalıdır [10].

Edilgin yöntemli tasarım kavramıyla Yeang'ın bahsettiği tasarıma bakacak olursak;

Kapalı bir sistemi, yapının biçimini ve sistem planını tasarlama öncelikle, bölgenin mevsimleri ve iklim koşullarına önemli ölçüde bağlı olan gelişmiş iç konfor koşulları yaratmak üzere tasarımda benimsenen edilgin yöntemlerle ilgilidir. Edilgin yöntemli tasarım aslında biyoiklimsel tasarımıdır. Yakın çevredeki enerjiler ve iklim özelliklerinden yararlanmak için bölgenin ikliminin anlaşılması gerekir. Tasarımcı tasarıma başlamadan önce iç konfor koşullarını ve enerji tüketimini göz önünde bulundurarak bölgenin iklim koşullarıyla bağlantılı ve iklim koşullarına göre bir tasarım oluşturmayı ele almalıdır. Eko tasarımda ilk adım, bölgenin iklim koşullarıyla bağlantılı olarak edilgin yöntemli sistem seçeneklerini incelemek ve buna yönelik tasarım olanaklarını çoğaltmaktır. Yaklaşım sadece bölgenin iklimini izleyerek mimari biçimler tasarlamak değil, o iklime yanıt vermektir. İklim yapıyı belirlemez ama etkiler [10].

Buradan anlaşılacağı üzere tasarımcı; bölgenin iklim koşullarıyla bağlantılı bölge iklimine cevap veren, iç konfor koşulları ve enerji tüketimini göz önünde bulunduran biyoiklimsel bir tasarımı hedeflemelidir.

Sürdürülebilir mimaride eğitim yapılarını oluşturan hizmet servisleri çok yüksek enerji maliyetlerine yol açmaktadır. Ayrıca doğal olarak kazanılan güneş ışığı, doğal havalandırma gibi sistemler de yapının yanlış yönleniminden dolayı iç mekan kalitesini

azaltmaktadır. Binanın optimum yönelimi, güneşin, topografyanın ve mevcut bitki örtüsünün potansiyel katkılarıyla, kışın ısı kazancını maksimize etmek, yazın ısı kazancını minimize etmek için fırsatlar oluşturmaktadır [11].

Güler Zorer Gedik'in de değindiği gibi; "Tasarımda var olan iklimsel özellikleri veri olarak kullanıp, iklimin olumlu etkilerinden yararlanmaya, olumsuz etkilerinden de korunmaya olanak sağlayacak çözümlere gitmek gerekir" [12].

Zeren ve arkadaşlarının fiziksel çevre kontrolü başlıklı ders notlarındaki [13] haritaya (Ek-1) göre Türkiye toplam 5 iklim bölgesinden oluşmaktadır. Bunlar;

- Soğuk İklim Bölgesi,
- Ilıman Nemli İklim Bölgesi,
- Sıcak Nemli İklim Bölgesi,
- Sıcak Kuru İklim Bölgesi,
- Ilıman Kuru İklim Bölgesi'dir.

Tez kapsamında ılıman nemli ve ılıman kuru iklim bölgeleri arasında ventilasyon haricinde benzerlikler olması sebebiyle ılıman iklim bölgesi nemli ve kuru olarak ayrılmamış, bir olarak ele alınmıştır. Bu çerçevede yukarıda yer alan iklim bölgelerine göre en uygun cephe yönelmelerine yönelik yapılan literatür araştırmalarında;

Soğuk iklim bölgelerinde tasarım amacı, yerleşme ve bina yönelmesi: Soğuk iklimlerde yamaçların güneşe bakan yüzeylerinin aşağı kısımlarına doğru yerleşmelidir.

Olgay'a göre; "Binaların yönlendirilmesinde (Soğuk dönemde maksimum ısıtma sıcak dönemde ise soğutma için) güneşin belirleyici etkisinden yararlanılır" [14].

Yeang'a göre ise; "Soğuk bir iklimde tasarımcının amacı yapıyı azami ölçüde güneş kazanımı elde edecek şekilde tasarlamaktır" [10].

Soğuk iklim bölgelerinde gerçekleştirilecek tasarımlarda kış mevsimi uzun ve çok rüzgarlı geçtiği için ısı korumun ön plana çıkmaktadır. Güneşten maksimum kazanç sağlanırken rüzgardan korunmak gereklidir.

Soğuk iklimlerde bina kuzey yamaçlardan kaçınılacak şekilde güney, güneydoğu veya güneybatı yamaçlarına inşa edilmelidir. Kompakt ve yüzey alanı azaltılmış formlar kullanılmalı, ısıtılmayan mekanlar kuzeyde tampon bölge oluşturacak şekilde yerleştirilmelidir. Güney yön dışındaki tüm yönlerde açıklıklar minimize edilmelidir. Binanın uzun eksenini doğu- batı doğrultusunda kuzeye ve güneye geniş cephe verecek şekilde yerleştirilmelidir. Pencereleer çoğunlukla güneye baktırılmalıdır [9].

Givoni'ye göre; “Soğuk iklim bölgelerinde hakim rüzgar yönüne yapının kısa duvarı yönlendirilmelidir. Yüzey alanı ne kadar az olursa rüzgara maruz kalma ve ısı kaybı o derece azalır” [15].

Anlaşılaçağı üzere bina eğer soğuk iklim bölgesinde yer almaktaysa kısa duvarlarının hakim rüzgar yönüne yönlendirilmesi gerekmekte olup, havalandırmanın serinletici etkisinden bina içerisinde sıklıkla kullanılan mekanlar korunmaya çalışılmalıdır. Ayrıca rüzgar etkisi soğuk iklimlerde ısı kayıplarına neden olmakta ve binanın ısı kazançlarını düşürmektedir.

Soğuk iklimlerde ana hedef ısı korunumunun sağlanmasıdır. Yönlende güneyden hafifçe doğuya yönelen alanlar ısı dağılımında dengelidir. Soğuk iklim bölgelerinde güney-güneydoğu yönleri yönlende tercih edilebilecek en iyi yönlerdir. Soğuk iklimlerde güneşe göre optimum yönelim güneyden 12 derece doğuya doğrudur. Hakim rüzgar yönü (KB-GD) binanın yönelişini etkileyebilir [14] Soğuk iklim bölgelerinde yönlendirmenin güneyden hafifçe doğuya kaydırılması önerilebilir. Çünkü bu durum, binanın öğle sonrası güneşinden çok sabah güneşini almasını ve gün boyu ısınmasını sağlar. Her iklim bölgesinde mekânlar güneş yörüngesine göre konumlandırılır; tropikal ve kurak iklim bölgelerinde doğu ve batıya bakan taraflarda; ılıman ve soğuk iklim bölgesinde ise güneye bakan taraflarda yer alır [10].

Ilıman iklim bölgelerinde tasarım amacı, yerleşimi ve bina yönleneesi: “Ilıman nemli iklim bölgesinde enerji etkin yerleşme; vadi yamaçlarında termal kuşağın yukarı kısımlarına doğru eğime paralel ve şaşırtmalı konumlanmış, kuzey bölgelerde dağınık, genel olarak güneye yönlendirilmiştir” [16].

Ilıman kuru iklim bölgesinde ise enerji etkin yönlenee;

Vadi yamaçlarında termal kuşağın aşağı kısımlarına doğru, eğime paralel olarak yerleşen, yoğun veya dağınık gruplanmış, güneşe doğru yönlendirilmiş yerleşmelerdir. Ilımlı nemli iklim bölgesiyle benzerdir. Yerleşmeler dik yamaçlar ve ormanlar tarafından sınırlandırılır. Nemli iklim bölgesi olmadığı için rüzgarın konforu restore edici etkisi bu bölge için önem taşımaz, ventilasyona sadece sağlık için ihtiyaç duyulur. Vadi yamaçlarının aşağı kısımları vadi rüzgarlarından etkilenmemeleri için tercih edilir [16].

Bu iklim tipinde tasarımın amacı yazın güneş kontrollü bir iç mekan, kışın güneşten maksimum ısı kazancı elde edilmesidir.

“Ilıman iklimlerde soğuk iklimlere göre yerleşim kararları çok sıkı değildir ancak ısıtma ve soğutma dönemlerindeki ihtiyaçların kapsamı geniştir. Güneyden doğuya doğru uzaklaşan yönlenmeler uygun yönlenmelerdir” [14].

Ilıman iklim bölgelerinde, güneşin ısıtma etkisinden maksimum derecede faydalanmak için, yoğun kullanılan mekanların cephelerinin gün içinde en fazla güneş ışınımı alabileceği şekilde yönlendirilmesi gerektiği ancak yaz mevsiminde güneş kontrolünün yapılması gerektiği anlaşılmaktadır. Ülkemizde binaların en fazla güneş ışınımı aldığı yön güneydir dolayısıyla güneye yönelen yapılar tercih edilir.

“Ilıman iklimlerde güneşe karşı yönlenmede dengeli ısı dağılımı güneyden 17,5 derece doğuya doğrudur. Yüksek binalarda yönlenme ve rüzgar etkisi orantılı ele alınmalıdır” [14].

Sıcak iklim bölgelerinde tasarım amacı, yerleşim ve bina yönlenmesi: “Sıcak bir iklimde mimarın öncelikli amacı asgari güneş kazanımı ve azami doğal havalandırma sağlamaktır” [10].

Sıcak kurak iklim bölgelerindeki yerleşmelerde;

Vadi tabanları, vadi rüzgarlarından etkilenmemeleri için tercih edilir. Aynı zamanda vadi tabanları sıcak kuru iklim bölgesinde soğuk hava göllerinden yararlanmaya ve rüzgardan korunmaya olanak sağladığından tercih edilmektedir. En sıcak dönemde güneş ışınlarından korunmayı sağlayan, rüzgardan korunmuş az katlı ve sıkışık doku tercih edilir. Rüzgarın nem getirici etkisi varsa rüzgardan yararlanılmalıdır [16]. Sıcak kurak bölgede yıl boyunca öğleden sonra gölgeleme gereksinimi vardır bu nedenle doğu ve güneydoğuya yönelim gereklidir. Sıcak ve kurak iklimlerde güneşe göre

yönlendirmede güneyden 25 derece doğuya doğru olan tercih edilir. Ancak her bina türü için güneyden 35 derece doğuya kadar da yönlendirme yapılabilir. İki yöne cephe veren yapılarda çapraz havalandırma için 12 derece güneybatı aksı tercih edilir [14].

Sıcak nemli iklim bölgesindeki yerleşmelerde ise; nemden kaynaklı etkileri önlemek için özellikle en sıcak dönemde rüzgardan maksimum yararlanılmalıdır. Yerleşme dokusu seyrek ve rüzgara açık tepe noktaları olmalıdır. Böylece tepe noktada yamaç rüzgarlarından da optimum fayda sağlanmış olur.

Sıcak nemli iklim bölgelerinde hava hareketi konfor oluşturmada ana hedeftir. Yerleşimlerde hakim rüzgar yönüyle dengeli fakat yüksek hava akımına maruz tepelerin yamaçları seçilmelidir. Tepenin doğu ve batı yamaçlarına güneş daha eğik açıyla gelir ve güneş radyasyonu bu yönlerde diğer yönler göre fazladır. Bu nedenle kuzey ve güney yamaçlar yerleşimde tercih edilmelidir. Sıcak nemli iklimlerde 5 derece güneydoğu ile nispeten 10 derece güneydoğu arasında yönelimler tercih edilir [14]. Sıcak iklimlerde binayı güneşten korumak gereklidir. Bina yerleşimlerinde doğu ve özellikle de batı yamaçlarından kaçınılmalıdır. Kuzey yamaçları kış koşulları için tercih edilmez, kış koşullarında güney yamaçları tercih edilir. Mümkünse doğu ve batıya pencere açmaktan kaçının. Eğer bu yönler pencere açmak gerekiyorsa bu yönlerdeki pencerelerin sayılarını ve boyutlarını azaltın. Serin iklimlerde kuzey pencereler hariç tüm pencerelerde dış gölgeleme elemanları kullanın. Doğru ve batıda ise camlar dışında duvarlarında gölgelenmesi gerektiğinden bu yönlerde geniş saçaklı, açık gölgeli verandalar oluşturulabilir. Eğer iklim hafif kış koşullarına sahipse güney yönde de geniş saçaklı verandalar oluşturulabilir. Sıcak nemli iklimlerde kışın güneyde kullanılan yazın da kuzeyde kullanılan dış mekanlar tasarlayın [9].

Tüm bu bilgiler ışığında Türkiye’de farklı iklim bölgelerine göre bina formları ve optimum yönlendiriliş durumlarını gösterir çizelge [13] Ek-2 de yer almaktadır. Yukarıda yer alan bilgiler ışığında binaların genel olarak iklime bağlı yönlendirilmesinde;

Binanın uzun ekseninin uzun kenarları kuzeye güneye bakacak şekilde doğu-batı doğrultusunda yönlendirilmesini sağlamalıyız. (Kuzey yarım kürede) Araştırmalar, pencere açıklıklarının kuzey- güney yönünde uzandığı, çekirdeklerin doğu ve batıda yer aldığı bir çift çekirdekli yapılanmanın iklimlendirmede önemli tasarruflar sağlayabileceğini göstermektedir. Ancak bu strateji ekvator ile ekvatorun 40 derece kuzeyi arasında uygulanabilir [10].

Buradan hareketle kuzey yarım kürede yer alan ülkemizde binaların uzun kenarlarının kuzey ve güneye bakacak şekilde doğu-batı doğrultusunda yönlendirilmesinin uygun olacağı anlaşılmaktadır.

Güneş ışığı kullanımı için en uygun yön güneydir çünkü güney yön en fazla güneş ışıını alan yöndür. Soğuk iklimlerde ısı kazancı için tercih edilen güney yön güneş kontrol elemanlarının kullanımıyla birçok yöne göre daha efektif olmaktadır. Güneş ışığı kullanımı için ikinci en iyi yön ise kuzeydir çünkü bu yönde güneş ışığı sabittir. Her ne kadar güneş ışığı miktarı kuzey yönde daha düşükse de, kabul edilebilir beyaz ışık kalitesi daha yüksektir. Burada direkt güneş ışığına bağlı az miktarda parlama sorunu olsa da çok sıcak iklimlerde kuzey yöne yönelimler tercih edilebilir. Doğu ve batı yönleri ise gün ışığı yönlenimi açısından istenmeyen yönlerdir. Çünkü bu yönlerde gölgeleme ve parlama kontrolü zorlaşmaktadır [9]. M.Ö.470-339 yılları arasında yaşayan Sokrates güneye bakan evlerin yaşamsal açıdan daha kullanışlı olduğunu, kış güneşinin içeri alınabildiğini ve yazın daha dik bir açıyla gelen güneşin tepemizden, çatıların üstünden geçtiğini ve böylece gölgede kaldığını söylemiştir. Güney cephesinin daha yüksek, kuzey cephesinin ise soğuk rüzgardan korunmak için daha alçak yapılması gerektiğini söylemiştir [17].

Sokrates'e göre yaşamsal açıdan daha kullanışlı diye tabir edilen evlerde en uygun cephe yönlenmesinin güney cephe olduğu görülmektedir. Tam da bu noktada yaşama mekanı dediğimiz gün boyunca sık kullanılan mekanlar için uygun cephe yönlenmesinin güney cephe olacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Kontrollü havalandırmadan yararlanması düşünülen yapılarda ise Yeang şunu önermektedir;

En az havalandırma yükü sağlayan çekirdek tipinin, açıklıkların kuzey- güney yönünde, çekirdeklerin ise doğu ve batıda yer aldığı çift çekirdek yapılanması olduğu açıktır. Buna karşılık en fazla havalandırma yükü karakteri, güneş ışığı almak için ana açıklıkları güneydoğu ve kuzeybatıda olan merkezi çekirdek yapılanmasıdır [10].

Yapılan literatür taramasında eğitim yapılarına yönelik; Milli Eğitim Temel Kanunu gereği değişen eğitim sisteminin okul binalarına yansımaları araştırmak amacıyla TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu) Yapı Araştırma Enstitüsü 1973 yılında YAE 60 numaralı bir araştırma yürütmüştür. Bu araştırma ile temel eğitim yapıları için tip tasarımlar oluşturulmuş ve yatırım tutarları hesaplanmıştır. Uygulanması planlanan tip tasarımlar için yine aynı araştırma kapsamında iklim bölgelerine göre bina tipleri araştırması yapılmıştır. Yapılan bu araştırma kapsamında Türkiye haritası üzerinde iklim bölgelerine göre 4 bina tipi belirlenmiş ve bu tipler A,B,C ve D tipi olarak adlandırılmışlardır. Ek-3'te yer alan harita üzerinde yapılan araştırmada iklim bölgelerine göre Türkiye'de hangi bina tiplerinin nerede kullanıldığı belirtilmiştir.(Ek-3) Oluşturulan tiplerin il merkezleri için yapılan etüt sonucu özellikleri ortaya konulmuştur.

Belirlenen bina tiplerinin özelliklerine baktığımızda;

Bina tipi A için belirlenen özellikler (Sıcak Nemli İklim Bölgesi);

- -Binalar dağınık ve aralıklı olmalı hava hareketine imkan vermelidir.
- -Tek tek ve yerden yükseltilmiş binalar tercih edilip, hava hareketi ile serinleme sağlanmalıdır.
- Binalarda ısı ve nem üreten hacimler diğerlerinden ayrılmalıdır.
- Geniş saçaklarla bina yağmur ve güneşten korunmalıdır.
- Havalandırılabilen çift çatı çok iyi sonuçlar verir. Alttakini gölgeleyen üst çatı iyi yalıtılmalı ve güneş ışınlarını yansıtabilmelidir.
- Güneş ısısından su ısıtmakta bile yararlanılabilir.
- Vantilatör veya diğer yapay havalandırma aygıtları çok yararlıdır.
- Çok kullanılan hacimler kuzey ve güneye konulmalıdır.
- İç duvarlar rüzgara saydam olmalıdır.
- Güneşlenmeyi azaltmak için binalar doğu batı eksenine yerleştirilmelidirler.
- Açıklıklar kuzey güney duvarlarında rüzgar yönünde, insan boyunda olmalıdır.
- Doğu batı cepheleri ve olanak varsa çatı gölgelendirilmelidir.
- Doğu batı ekseninde uzamış bina formu tercih edilir. (1:1,7-1,3)
- Dış duvarlarda yansıtıcı açık renkler kullanılmalıdır.
- Pencereelerde hem güneşten korunma sağlanmalı hem de havalandırma önlenmemelidir. Bunun için panjurlar faydalıdır. Pencereleer radyasyon ve yağmurdan korunmalıdır.
- Böcek yosunlanma ve çürüme problemleri için bina havalandırılmalıdır.
- Rüzgarın girdiği açıklık, çıktığı açıklıktan daha küçük tutularak iç mekanda yüksek hava hareketi sağlanmalıdır.
- Hacimler iki yöne bakarak karşılıklı havalandırma olanakları sağlanmalıdır.
- Rüzgar, tasarlamada rahatlık verici bir faktör olduğu için çok önemli rol oynar.
- TS 825 e göre 1. bölgedeki ısı geçirgenlik direnci değerleri kullanılacaktır.
- Bina dışı alanlar gölgelendirilmelidir. Yansımayı önlemek için sert yüzeyli alanlardan kaçınılmalıdır.
- Yerleşmede rüzgar yönünde yüksek yerler seçilmelidir. Kuzey ve güney eğilimler güneşlenmeyi azaltmak yönünden tercih edilir.

- Yüksek dalları olan hava hareketini engellemeden gölge veren ağaçlar tercih edilmelidir [18].

Bina tipi B için belirlenen özellikler (Sıcak Kuru İklim Bölgesi);

- Bina tasarımı özellikle yaz ihtiyaçlarına göre olmalıdır.
- Çatının ve duvarların ısı saklama kapasitesi yüksek olmalıdır.
- Çatı yansıtıcı olmalıdır. Uzun dalga radyasyonu ile ısı kaybına sebep olunmalıdır.
- Gölgeleştirme gereçlerinden yararlanmalı fakat bunlar binaya değmemelidir.
- Doğu batı ekseninde hafifçe uzamış kompakt hacimler tercih edilmelidir. (1:1,3)
- Karşılıklı havalandırma olanağı sağlanmalıdır.
- Derin odalar dış sıcaklıklardan korunmakta yararlıdır.
- Güneşe bakan cepheler açık ve yansıtıcı renklerde olmalıdır. Güneşi içeriye yansıtabilecek, güneşten korunmuş duvarlar parlamaya engel olmak bakımından daha koyu renk olabilir.
- Küçük açıklıklar ısı kazancını azalttıkları için tercih edilir.
- Pencereleer direkt radyasyondan korunmalı ve yerden yansıyan radyasyondan korunmak için yerden yükseltilmelidir.
- Batıda ve doğuda pencere açılmamalıdır veya çok küçük olmalıdır. Pencereleer kuzey ve güney cephelerde olmalıdır.
- Duvarlar ısı saklama kapasitesi yüksek ağır bir malzemeden yapılmalı ve mümkünse doğu batı duvarları gölgeleştirilmelidir.
- Avlular yaratılmalı böylelikle iklimi kontrol edilebilen bir iç mekan ortaya çıkmalıdır. Bu taktirde serin hava havuzu etkisinden yararlanılır.
- Kompakt avlu etrafına toplanmış binalar tercih edilir. Sıra ve grup halinde binalar doğu-batı ekseninde uzamak şartıyla hacim etkisi yarattıkları için faydalıdırlar.
- Yere gömülmüş binalar yararlıdır.
- Isı üreten hacimler diğerlerinden ayrılmalıdır[18].

Bina tipi C için belirlenen özellikler (Soğuk İklim Bölgesi);

- Genel amaç ısı kazancını, radyasyon emiciliğini arttırmak ve radyasyon kayıplarını azaltmaktır. Tasarda soğuk mevsim ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır.
- Binalar birbirinin güneşini kapatmayacak şekilde yerleştirilmelidir.

- Binalar ısı kayıplarını önlemek için birbirine yaklaşmalı hatta yapışmalı fakat güneşe açık olmalıdır.
- Kompakt planlama gereklidir.
- Sıra ve yapışık binalar kompakt planlamada ısı kaybını azaltmak bakımından avantajlıdır.
- Isı kayıplarını önlemek için giriş holleri gereklidir.
- Dış merdivenlerden kaçınılmalıdır.
- Kışın güneşin eğimli ışınlarının içeriye girmesini sağlamak lazımdır.
- Suyu emen ve suyun donmasıyla çatlayabilecek malzeme kullanılmamalıdır.
- Ağır iç ve dış duvarlar ve ağır çatılar kullanılmalıdır.
- Açıklıklar ısı kayıplarını önlemek için küçük tutulmalıdır. Duvar alanının % 20-40 ı kadar olmalıdır.
- Dış yüzey minimuma indirilmelidir.
- Hacim etkisi bakımından kareye yakın doğu - batı ekseninde uzamış formlar tercih edilir. (1: 1,1-1,3)
- Güneşe karşı olmayan cephelerde yazın gölgelendirilebildiği taktirde koyu renkler seçilebilir.
- Pencereler sıcak devrede güneşten korunmalıdır.
- Kışın panjur ve ağır perdelerle ısı kaybı önlenmelidir.
- Isınmayı kolaylaştırmak için tavanlar alçak tutulmalıdır.
- Çift cam kullanılmalıdır.
- Pencere derzlerinin ısı kayıplarını önleyecek bir şekilde detaylandırılması gerekir.
- Yazın karşılıklı havalandırma olanakları düşünülmelidir.
- Kar yükünün rüzgarla kalkmasını sağlamak için eğimli çatılar tercih edilmelidir.
- Mutlaka düz çatı kullanılacaksa kar için parapet duvarı kalkmalıdır.
- İç mekandan ısı kapasitesi yüksek olan kısımlarla ısı değişimleri dengelenmelidir.
- Kondansasyon problemi düşünülmelidir.
- TS 825 e göre 3. bölgedeki ısı geçirgenlik direnci değerleri kullanılacaktır [18].

Bina tipi D için belirlenen özellikler (Ilıman İklim Bölgesi);

- Planlama hem yazın sıcaklığını hem kışın soğukunu göz önüne almalıdır.
- Açıklıklar karşılıklı havalandırma sağlayabilmelidir.

- Batı cephesindeki pencereler mümkün olduğu kadar küçültülmelidir.
- Doğu ve batıda dikey ve yatay, güneyde yatay, kuzeyde dikey gölgelendirme araçlarına ihtiyaç vardır.
- Bina Doğu-Batı eksenine yerleştirilmelidir.
- Kompakt planlamaya gidilmelidir.
- Açıklıklar %20-40 arasında olmalıdır.
- Ağır iç ve dış duvarlar, çatılar olmalıdır.
- Dış yüzeyler yansıtıcı renklerle boyanmalıdır.
- Kışın soğuk rüzgarlardan korunmalı, yazın serin rüzgarlardan yararlanmalıdır.
- İç ve dış mekanlar arasında ilişki kurulmalı yazın dış mekanlardan olanak ölçüsünde yararlanılmalıdır.
- Bu bölgede çok değişen bina tipleri kullanılabilir.
- Radyasyon etkisinden yazın korunulmalı kışın yararlanılmalıdır. Serin rüzgarlardan kışın korunmalı, yazın yararlanılmalıdır.
- Binalar batıya kapanmalıdır.
- Her türlü bina formu kullanılabilir. Doğu- Batı yönünde uzamış formlar tercih edilir. (1:1,6)
- Kışın eğimli ışınların içeriye girmesi sağlanmalıdır.
- Açık yansıtıcı renkler özellikle çatılarda tercih edilmelidir.
- Doğu ve batıda kışın yapraklarını döken ağaçlar gölgelendirme için kullanılmalıdır.
- Vadilerin üst ve orta kısımları tercih edilir.
- Rüzgardan korumada iğne yapraklar, güneşten korumada yapraklarını döken ağaçlar kullanılmalıdır [18].

TÜBİTAK Yapı Araştırma Enstitüsü'nce yapılan bilimsel ve teknik araştırmada da eğitim yapılarının her iklim bölgesinde doğu- batı ekseninde ve mekanların genellikle kuzey-güney yönlerinde kurgulanması vurgulanmıştır. Türkiye'nin iklim bölgeleri haritası baz alındığında A tipi binaların genellikle sıcak nemli iklim bölgelerinde olduğu, B tipi binaların sıcak kurak iklim bölgelerinde olduğu, C tipi binaların soğuk iklim bölgelerinde olduğu ve D tipi binaların ise ılıman iklim bölgelerinde olduğu gözlemlenmiştir.

Raverdy'nin de dediği gibi; “mekan organizasyonunda çevresel veriler önemli girdi oluşturmaktadır” [19]. “Tasarım sürecinde alınan kararlar, şekillenecek mekan

organizasyonunu ve buna bağılı olarak tüketilen enerjiyi de etkileyecektir. Mekanın konumu, iklimsel konfor ve enerji tasarrufunu etkileyen önemli bir değişken olarak kabul edilmelidir” [20].

Bu bölümde yapılan araştırmalar göstermektedir ki; kuzey güney aksında yönelen formlar kış ve yaz koşullarında geniş doğu ve batı cephesi oluşturmaları nedeniyle tercih edilmemelidir.

Hemen hemen tüm iklim bölgelerinde ve enlemlerde doğu batı yönünde yerleştirilen binalar geniş güney cephesinde kontrollü güneş kazancı sağlarken, kuzey cephelerde ise ısı kaybının minimize edilmesi kaydıyla en uygun çözümü sunarlar. Form uzunluğunun optimizasyonu iklim tipine bağılıdır. Soğuk ya da sıcak-kuru iklim bölgelerinde kompakt yani yüzey alanı azaltılmış formlar diğerlerine nazaran daha az dış yüzeye sahip olduğundan, ısı kayıp ve kazançlarının kontrolünde önemli avantajlar sağlamaktadır. En iyi yaşam koşullarının sağlanması için yani yazın serin kışın ılık olabilmesi için bina ana cephelerinin güneye yönelmesi gerekmektedir. Doğu ve batı cepheleri, güneydoğu-güney-güneybatı açılmalarına sahip olan cephelere göre yazın daha sıcak, kışın daha soğuk olurlar. Güneydoğu ve güneybatıya bakan cephelerde birim alana düşen ışınımın daha düzenli olmasına karşın, güneşin daha alçak bir yörüngede olmasından dolayı ışık kontrolü zordur. Yazın güney cepheden daha sıcak, kışın ise daha soğuk olurlar. Isıtma yükü daha fazla olan iklimsel koşullarda, kuzey duvarı sağır tutularak, güney cephesi pencereleri ile (ısı kaybı düşük camlar kullanılarak) ve kuzeyde kalan bölgeler içinde güneye bakan çatı pencereleri ile güneş kazancının zenginleştirilmesi gerekir. Doğu ve batıdan alınan güneş ışığının, kontrolünün zor olması nedeniyle binanın ana cephesinin ve camlı alanlarının bu yöne alınmaması, zorunluluk gereği konan camlı alanlarda güneş kontrolü yapılması, binanın doğu-batı aksında güneye daha geniş bir cephe oluşturacak şekilde lineer oturtulması tasarımın temel prensibi olarak kullanılmaktadır. Kuzey yarım kürede kuzey cephelere açılan pencereler mekanlara ısı kazancı sağlayamazken homojen bir aydınlatma imkanına olanak tanır. Güney ısı kazancı açısından en iyi yön olarak belirlenebilir. Doğu batı cephelerindeyse özellikle aydınlatma açısından parlamayı giderici tedbirler alınması gerekir [21].

Özetleyecek olursak; yapıların doğu- batı aksında kuzey ve güneye cephe verecek şekilde yönlendirilmeleri, kuzeyde ısıtma istenmeyen mekanlarla tampon bölgeler oluşturularak yapıda çok kullanılan mekanların güney yönleri yönlendirilmesi, doğu ve batı yönleri açıklık açılmaması gerekmesi halinde bu yönlerdeki açıklıkların minimize edilerek kullanılması ve gölgeleme önlemleri alınması gerekir.

Ek-2’de [13] yer alan çizelge çerçevesinde ülkemizde yer alan farklı iklim tiplerine göre bina formları, ve optimum yönelmeleri verilmiştir. Ek-4’te [13] de farklı iklim tiplerindeki binaların yerleşimleri ile ilgili çalışmaya yer verilmiştir. Bu çalışmalara göre;

Antalya gibi sıcak nemli iklime sahip illerimizde yüzeyleri rüzgara açık, uzun ve dikdörtgen bina formları kullanılmalı, bu iklim tipinde yer alan binalar vadinin tepe noktalarına yerleştirilmeli ve binalar için optimum yönlenme güneyden 3 derece doğuya doğru olmalıdır. Yine bu iklim tipinde Ek-5'te [13] yer alan çalışmaya göre optimum yönlenme dışında güneyden 19 derece batıya ve güneyden 30 derece doğuya doğru olan yönlenmeler binalar için nispeten tercih edilebilir (geçerli) yönler olarak belirtilmiştir. Ayrıca sıcak nemli iklimlerde gece gündüz arası sıcaklık farkları az olduğundan hava akımının sağlanması konfor için gereklidir. Bu nedenle binalar kuzey ve güneyde cephe oluşturacak şekilde planlanmalıdırlar. Hafif yapı malzemeleri ve yerden yükseltilmiş yapılar bu bölgede tasarlanabilir. Bu bölgede yağmurdan koruma olanaklarının artırılması ve yaz koşullarında gölgelendirme gereklidir.

Diyarbakır gibi sıcak kuru iklime sahip illerimizde avlulu, kare bina formları kullanılmalı, bu iklim tipinde yer alan binalar vadi tabanlarına yerleştirilmeli ve binalar için optimum yönlenme güneyden 18 derece doğuya doğru olmalıdır. Yine bu iklim tipinde Ek-5'te [13] yer alan çalışmaya göre optimum yönlenme dışında güneyden 8 derece batıya ve güneyden 50 derece doğuya doğru olan yönlenmeler binalar için nispeten tercih edilebilir (geçerli) yönler olarak belirtilmiştir. Açıklıklar avlu yönüne açılmalıdır. Batı ve doğuda pencere açılmamalıdır. Ayrıca sıcak kuru iklimlerde gece gündüz arası sıcaklık farkları fazla olduğundan ısı depolama kapasitesi yüksek masif yapı malzemeleri kullanılmalıdır.

Ankara gibi ılıman kuru iklime sahip illerimizde ısıtmanın istendiği dönemlerde rüzgara kapalı, kareye yakın kompakt bina formları kullanılmalıdır. Yamaçta yer alan termal kuşağın alt bölgelerindeki yerleşimler bu iklim tipi için uygundur. Bu iklim tipindeki yapılar için optimum yönlenme güneyden 27 derece doğuya doğrudur. Yine bu iklim tipinde Ek-5'te [13] yer alan çalışmaya göre optimum yönlenme dışında güneyden 14 derece batıya ve güneyden 83 derece doğuya doğru olan yönlenmeler binalar için nispeten tercih edilebilir (geçerli) yönler olarak belirtilmiştir. Bu iklim tipinde binalar batıya kapanmalıdır.

İstanbul gibi ılıman nemli iklim bölgelerine sahip illerimizde dikdörtgen veya serbest planlı yapı formları kullanılabilir. Isıtma istenmeyen dönemlerde hava akımını sağlayacak tasarımlara yer verilmelidir. Yamaçta yer alan termal kuşağın üst bölgelerindeki yerleşimler bu iklim tipi için uygundur. Bu iklim tipindeki yapılar için optimum yönlenme

güneyden 10 derece doğuya doğrudur. Yine bu iklim tipinde Ek-5'te [13] yer alan çalışmaya göre optimum yönlenme dışında güneyden 23 derece batıya ve güneyden 49 derece doğuya doğru olan yönlenmeler binalar için nispeten tercih edilebilir (geçerli) yönler olarak belirtilmiştir. Bu iklim tipinde binalar batıya kapanmalıdır.

Erzurum gibi soğuk iklim bölgelerine sahip illerimizde yapıların rüzgara fazla maruz kalınması istenilmediğinden kompakt ve yüzey alanları minimize edilmiş kare formlar kullanmaları tercih edilir. Soğuk aylar sıcak aylara oranla daha fazla olduğundan ısıtma sağlanması amacıyla ısı depolama kapasitesi yüksek masif yapı elemanları kullanılmalıdır. Yamaçta yer alan termal kuşağın en alt bölgesindeki yerleşimler bu iklim tipi için uygundur. Bu iklim tipindeki yapılar için optimum yönlenme güneyden 22 derece doğuya doğrudur. Yine bu iklim tipinde Ek-5'te [13] yer alan çalışmaya göre optimum yönlenme dışında güneyden 31 derece batıya ve güneyden 86 derece doğuya doğru olan yönlenmeler binalar için nispeten tercih edilebilir (geçerli) yönler olarak belirtilmiştir.

3. EĞİTİM YAPILARINDA EĞİTSEL MEKANLAR VE MEB YÖNLENME KRİTERLERİ

Tasarımcı eğitim yapısı tasarlarırken yaşanabilir ve nitelikli ortamlar oluşturmaya özen göstermelidir.

Belki mekânların çocuğun olumsuz evrimini düzeltecek gücü kanıtlanamamıştır, ama kötü tasarlanmış bina ve bina bölümlerinin çocuğun olumsuz yönde gelişme riskini ve gerilimlerini arttırdığından; buna karşın iyi, doğru ve güzel tasarlanmış mekânların çocuğun bedensel ve ruhsal açıdan olumlu gelişmesini desteklediğinden; algısal ve bilişsel gelişmesini hızlandırdığından; öğretici ve eğitici roller oynayarak olumlu davranışlarını pekiştirdiğinden ve kaza riskini azaltarak yaşamsal bir rol oynadığından söz edebiliriz [22].

Tasarımcı da eğitim binasını şekillendirirken tasarımının kullanıcılarını şekillendireceğini bilerek tasarıma yaklaşmalıdır. Eğitim yapılarında tasarımın bir ögesi de ihtiyaç programıdır. Bir eğitim yapısının ihtiyacı nedir? Eğitim yapısında hangi birimler yer almalıdır? Birimlerin kullanım yoğunluğu nasıldır? En çok zaman geçirilen mekanlar hangileridir? gibi sorularla tasarımcı uygun mekânsal organizasyonlar oluşturabilecek ve yaşanabilir bir eğitim yapısı tasarlayabilecektir.

Özyürek eğitim mekanlarını genel olarak 3 kategoride ele almaktadır;

Eğitsel alanlar: Derslikler, kütüphane, müzik ve görsel araçlar odası, fen laboratuvarları, teknik atölye, el sanatları atölyesi, toplantı salonu, sportif faaliyetlerin yapılacağı salonlar, tören salonu.

İdari alanlar: Müdür odası, müdür yardımcısı odası, ofisler, öğretmenler odası, teknik ve yardımcı personel odası, uzman odaları.

Servis alanları: Kantin, kitap satış yeri, yemekhane, revir, otopark [23].

MEB tarafından hazırlanan ihtiyaç programındaki mekanlar dikkate alınırsa eğitim mekanlarını eğitsel mekanlar, idari mekanlar, sosyal ve kültürel mekanlar ve servis mekanları olmak üzere dört ana grupta toplayabiliriz.

MEB'in farklı iklim bölgelerine göre oluşturduğu mekan yön tablolarında yer alan mekanlara bakıldığında;

Eğitsel mekanlar: Derslikler, kütüphane, laboratuvarlar, spor salonu ve varsa atölyeler

Sosyal ve kültürel mekanlar: Kantin, yemekhane, çok amaçlı salon, konferans salonu, tören alanı, oyun alanları, açık sosyal alanlar ile spor sahaları, kulüp odaları

İdari mekanlar: İdare ve yönetim birimlerinin yer aldığı idari mekanlar, müdür odası, müdür yardımcısı odası, ofisler, öğretmenler odası, teknik ve yardımcı personel odası, uzman odaları

Servis/diğer mekanlar: Islak Hacimler, sirkülasyon alanları, revir, otopark alanları oluşturmaktadır.

Bu tez çalışmasında eğitim yapısında kullanıcı yoğunluğunun öğrencilerde olduğu göz önüne alınarak, eğitim yapısında öğrenciler tarafından sık kullanılan mekanlar olan eğitsel mekanların analizi yapılmış olup, sosyal ve kültürel alanlar, idari mekanlar ve servis mekanları ise bir eğitim yapısındaki günlük zaman dilimi içerisindeki kullanım oranının eğitsel mekanlara göre daha az olması nedeniyle bu tez kapsamında incelenmeye alınmamışlardır. Eğitsel mekanların analizine geçmeden önce eğitsel mekan olarak tanımlanan mekanların detaylı açıklaması aşağıda verilmiştir.

3.1. Eğitsel Mekanlar

MEB in belirlediği mekan-yön kriterleri tablosunun eğitsel mekan kısmının analizi bu tez çalışmasının ana konusunu oluşturmaktadır. Eğitim kampüsü projelerinde yukarıda belirtilen eğitsel mekanlardan derslikler, laboratuvarlar, kütüphane ve kapalı spor salonu yer almaktadır.

Derslikler / Sınıflar: Günümüz okul planlamalarının temel taşı olan derslik Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlükte “öğrencilerin, bir öğretmenin gözetimi altında, anlatma, araştırma, küme çalışması vb. yollarla ve türlü eğitim araç ve gereçlerinden de yararlanarak ders yaptıkları yer, sınıf, dersane” [24] olarak tanımlanmaktadır.

Kısaca eğitim verilen mekanlardan biri olarak tanımlayabileceğimiz dersliklerdeki tasarımın eğitime olan etkisini inceleyecek olursak;

Okulların ve sınıfların tasarımı öğrencinin öğrenmesini etkiler. Son yıllarda eğitimciler, mimarlar ve araştırmacılar, sınıfların tasarımının, öğrencilerin davranışlarını etkilediğini tespit etmişlerdir. Çocuğun öz güvenine, ait olma hissine, çelişkili duygularına okul tasarımı ve sınıf çevreleri şekil verir. Çocuk, okulunun kendi ihtiyaçları göz önünde tutularak tasarlandığını hissederse, saygılı ve doğal davranışlar gösterir ve sınıf etkinliklerinde istekli davranır [25].

Görüldüğü üzere derslikler öğrencilerin gelişimlerinde büyük önemi olan mekanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin duygusal, düşünsel ve algısal gelişimlerinin tamamlanma evresinde büyük yer edinen eğitim yapılarında derslik tasarımlarının da dikkatle ele alınması gerekir.

Dersliklerde yönlenme unsuru ele alındığında eğitim mekanları arasında en çok vakit geçirilen yerler olarak karşımıza çıkan derslik birimleri için tezin 2. bölümünde de belirtildiği üzere güney cepheye yönlenme uygun bulunmaktadır.

“Doğu ve batıya açılan sınıf pencereleri aşırı güneş ışınlamına maruz kalmaktadır. Bu durum soğuk hava koşullarında uygun görünse de havalandırma problemlerine neden olmaktadır. Bu nedenle genel bir kural olarak sınıf pencereleri güneye veya kuzeye baktırılır” [26].

Laboratuvarlar: Eğitim yapısında uygulamalı öğretimin gerçekleştiği yerler olan laboratuvarlar çoğunlukla fen ve teknoloji alanlarına yönelik birimler içermektedirler. Laboratuvar birimlerinin tasarımları için Neufert şöyle demektedir;

Toplam 100 m² bir alana sahip olmalı ve olanaklı ise kuzey yönüne yerleştirilmelidir. Karartmaya ve projeksiyon kullanımına uygun olmalıdır. Ayrıca çizim ve modellerin saklanması için bir iç oda bulunmalıdır. Mekan derinliği aydınlatma özelliklerine göre 6 – 8 m., mekan boyu ise, mekandan yararlanacak öğrenci sayısına göre 10 –16 m. arasında olmalıdır. Böyle bir ortamda, öğrencilerin yazı tahtasını görebilecekleri uzaklığın 9–11 metre arasında değiştiği göz önünde bulundurulursa, yazı tahtası ile salona yerleştirilecek en sondaki öğrenci arasındaki mesafe göz önünde bulundurulmalıdır [27].

“Laboratuvarlar, eğitim etkinliklerinin dinlemeden çok denemeye, yapmaya dayandığı, bilgi elde etmeye yönelik, etkin olmayı gerektiren, öğrencilerin bizzat çalışarak, yaparak, yaşayarak öğrenmelerine olanaklar hazırlayan mekanlardır” [28].

Laboratuvarlar, önceden bilinen fizik, kimya gibi fen formüllerinin denenerek öğrenildiği; bilgisayar kullanım becerilerinin geliştirildiği ve yabancı dil alanlarında en çok kullanılan ve bilimsel tutumun kazandırıldığı eğitim ortamıdır. Laboratuvarlarda amaç bir ürün elde etmek değil, bilgiyi deneyerek gözleyerek kazanmaktır. Bu nedenle, laboratuvarlar çok sayıda duyu organının öğrenme sürecine katılmasını sağladığından, öğrenme daha kolay ve kalıcı; öğrencilere kazandırdığı öğretim yaşantıları daha değerli olmaktadır [29,30].

Laboratuvar mekanlarında güneşten kazanılan ısı, eğitim amaçlı kullanılan malzemelerin erken bozulmasına neden olabileceğinden, doğu ve batı cephelerde yönelme sonucu aşırı parlama da bu çalışma alanlarında çok istenilmeyeceğinden, bu mekanlar kuzey yöne cephe verecek şekilde planlanmalıdırlar.

Kütüphane: “Kütüphaneler hizmet verdikleri toplulukların bilgi gereksinimlerini karşılamak amacıyla başta kitap ve benzeri diğer bilgi kaynakları olmak üzere sağlandığı, düzenlendiği ve bunlardan maksimum düzeyde yararın sağlanabilmesi için hizmetlerin verildiği toplumsal kuruluşlardır” [31].

Halis ALAR’a göre ise “kütüphanelerin en önemli görevleri, büyük bir emeğin ürünü olan bilgi kaynaklarını toplamak, onları arandıklarında en kolay bulunacak biçimde organize etmek ve toplumun yararına sunmaktır” [32].

Okul birimi olan kütüphanelerin mekânsal organizasyonlarını ele aldığımızda ise okuma alanları, çalışma salonları ve kaynakların yer aldığı bölümden oluşurlar. Kaynakların güneşten zarar görmemesi adına kaynak taramasının yapıldığı alanlar olan dermeler olabildiğince sağır cephelerde yer almalıdırlar. Buna karşın okuma salonlarında ise homojen aydınlatmadan yararlanılması için kuzey cephelerde yerleşimler yapılabilir. Ancak çalışma salonlarında istenen optimum koşulların sağlanabilmesi için güneye yönelim tercih edilir.

Spor Salonu: Spor faaliyetlerinin eski çağlarda önem arz ettiği yazılı kaynaklarda da yer alan bir bilgidir. Öyle ki Antik Yunan’da zaman sportif faaliyetlere bağlı bir kavram olarak ele alınmıştır.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlükte spor “bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, bazı kurallara göre uygulanan hareketlerin tümü” [24] olarak tanımlanmış, eğitim kurumlarında ise öğrencilerin beden ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla spor salonları oluşturulmuştur.

Eğitimciler spor salonlarının öğrenciler tarafından kullanımlarını sağlayarak, öğrencilerin bedensel ve ruhsal gelişimlerine katkı sağlamakta, ve öğrencinin bireysel gelişiminde öz güven sahibi olmasına yardımcı olmaktadır. Öğrenciler bu alanları ders içi ve ders dışı kullanmaktadır.

Spor salonları; müsabakaların izlenebilmesi için oluşturulan tribün, soyunma ve hazırlık odaları, ıslak hacimler, depolar, spor sahası (basketbol, voleybol, hentbol gibi sporların yapılmasına olanak sağlayan) vb. alanlardan oluşmaktadır.

3.2. MEB Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzuna göre Eğitsel Mekânlarda Yönlendirme

Milli Eğitim Bakanlığı’nın ilk olarak 2010 yılında yayınladığı kriterlerin devamı niteliğinde olan 2013 yılı şubat ayında yayınlanan eğitim yapıları asgari tasarım standartları kılavuzunda farklı iklim bölgelerinde yer alan yapıların mekan-yön tablolarına yer verilmiştir. Tablolar tasarlanan mekanlar için iklim bölgelerine göre uygun yönlerin hangisi olduğunu belirtmektedir. Bu tez kapsamında eğitsel alanlardaki iklim ve mekan yön analizi yapıldığından aşağıda yer alan tablolarda eğitsel mekanlara yer verilmiştir. Buna göre MEB eğitim yapıları asgari tasarım standartları kılavuzundaki iklim bölgelerinin eğitsel mekanlardaki mekânsal yön tabloları [33] şöyledir;

Çizelge 3.1. Soğuk iklim bölgesi eğitsel mekanlarda mekan- yön tablosu [33]

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik								
Laboratuvar								
Kütüphane								
Spor Salonu								
	İYİ		ORTA			KÖTÜ		

Çizelge 3.2. Ilık (Ilıman) iklim bölgesi eğitsel mekanlarda mekan- yön tablosu [33]

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik								
Laboratuvar								
Kütüphane								
Spor Salonu								
	İYİ		ORTA			KÖTÜ		

Çizelge 3.3. Sıcak nemli iklim bölgesi eğitsel mekanlarda mekan- yön tablosu [33]

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik								
Laboratuvar								
Kütüphane								
Spor Salonu								
	İYİ		ORTA			KÖTÜ		

Çizelge 3.4. Sıcak kuru iklim bölgesi eğitsel mekanlarda mekan- yön tablosu [33]

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik								
Laboratuvar								
Kütüphane								
Spor Salonu								
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

Bu tez kapsamında MEB in belirlediği yön-iklim tabloları temel alınarak, eğitsel mekanların MEB yarışmaları kapsamında mekânsal yönelmelerinin tespiti yapılmıştır. Yukarıdaki mekan- yön tablolarındaki İyi, Orta ve Kötü tanımları aşağıdaki şekilde ifade edilerek kullanılmıştır:

İyi: Uygun yön

Orta: Orta derece uygunluk

Kötü: Uygun olmayan yön

3.3. Bölüm Değerlendirmesi

Bu tezin genel hedefi MEB'in tablolar halinde yarışmacılara sunmuş olduğu yönelme kriterlerini sorgulamak olmamakla birlikte tezin bu bölümünde bu kriterlere değinilecektir. Tezin ikinci ve üçüncü bölümlerinde yer alan literatür çalışmalarına paralel olarak;

Soğuk iklimlerde Ek-5'te [13] yer alan tabloya göre kullanıcı yoğunluğunun fazla olduğu ve gün içerisinde en çok kullanılan mekanların güneyden 22 derece doğuya doğru yönlendirilmesinin optimum çözüm olduğu, ikincil kullanımda olan mekanların ise güneyden 31 derece batıya doğru veya güneyden 86 derece doğuya doğru yönlendirilebileceği belirtilmişse de; MEB'in hazırladığı mekan yön tablolarında soğuk iklim bölgelerinde derslikler, laboratuvarlar ve spor salonları için B ve D yönlerini de nispeten tercih edilebilen yön olarak gösterdiğini görmekteyiz. Ayrıca MEB tablolarında kütüphane birimleri için B yönünün nispeten tercih edilebilir yön olarak gösterildiği, doğu

yönünün ise uygun yön olarak gösterildiğini görmekteyiz. Oysa burada TÜBİTAK'ın araştırmasında [18] da belirtildiği üzere genel amaç ısı kazanımlarını arttırmak olduğundan ve binanın kuzey - güney yönlerine cephe verecek şekilde konumlandırılması istenildiğinden, sık kullanılan mahaller optimum veya nispeten tercih edilebilir yönlerle yönlendirilmeli, kütüphane için okuma, çalışma ve kaynak tarama olmak üzere 3 farklı alan tanımlaması yapılarak bu mekanlardaki yönlenmeler kullanım özellikleri de göz önünde bulundurularak ayrıştırılmalıdır. Okuma alanında sabit bir ışık istenildiğinden kuzey yönlerde planlamaların yapılabileceği, çalışma salonlarında optimum yönlenmeyle optimum koşulların oluşturulması gerektiği, kaynakların ise ışıktan etkilenmemeleri için sağır cephelere yerleştirilmelerinin uygun olacağı düşünülürse bu bölümlerinde soğuk iklimlerde B veya D yönlerine yerleştirilebileceği düşünülmektedir. Isıtma istenmeyen büyük hacimler ise tampon bölgeler oluşturacak şekilde kuzey yönlerde ele alınmalıdır. Laboratuvar birimleri Neufert'in [27] belirttiği gibi kuzey yönlerine yerleştirilmelidir.

Sıcak nemli iklimlerde Ek-5'te [13] yer alan tabloya göre kullanıcı yoğunluğunun fazla olduğu ve gün içerisinde en çok kullanılan mekanların güneyden 3 derece doğuya doğru yönlendirilmesinin optimum çözüm olduğu, ikincil kullanımda olan mekanların ise güneyden 19 derece batıya doğru veya güneyden 30 derece doğuya doğru yönlendirilebileceği belirtilmişse de; MEB'in hazırladığı sıcak- nemli iklim bölgeleri mekan yön tablolarında derslikler, laboratuvarlar ve spor salonları için D yönü nispeten tercih edilebilen yön olarak gösterilmiştir. Ayrıca MEB tablolarında laboratuvarlar için B yönünün nispeten tercih edilebilir yön olarak gösterildiğini görmekteyiz. Bu iklim tipinde TÜBİTAK ve Yeang'ın [10,18] çalışmalarında da belirtildiği üzere yapıların kuzey ve güney yönlerde ve kuzeyde açıklıklara sahip olacak şekilde planlanması gerekmektedir. Bu iklim tipinde amaç minimum ısı kazancı maksimum havalandırmadır. Dolayısıyla mekanlar iki yönlü yerleştirilmeli ve havalandırma için kuzey yönlerde insan boyunda açıklıklar planlanmalıdır. Bu iklim tipinde doğu ve batı cephelerin gölgelendirilmesi gerektiğinden bu yönlerine yerleşimler düşünülmemeli, Yeang'ın da [10] belirttiği gibi çekirdekler doğu ve batıda planlanmalıdır.

Ilıman nemli iklimlerde Ek-5'te [13] yer alan tabloya göre kullanıcı yoğunluğunun fazla olduğu ve gün içerisinde en çok kullanılan mekanların güneyden 10 derece doğuya doğru yönlendirilmesinin optimum çözüm olduğu, ikincil kullanımda olan mekanların ise güneyden 23 derece batıya doğru veya güneyden 49 derece doğuya doğru

yönlendirilebileceği; ılıman kuru iklim bölgelerinde ise kullanıcı yoğunluğunun fazla olduğu ve gün içerisinde en çok kullanılan mekanların güneyden 27 derece doğuya doğru yönlendirilmesinin optimum çözüm olduğu, ikincil kullanımda olan mekanların ise güneyden 14 derece batıya doğru veya güneyden 83 derece doğuya doğru yönlendirilebileceği belirtilmişse de; MEB'in hazırladığı ılık iklim bölgeleri mekan yön tablolarında derslikler, laboratuvarlar, kütüphane ve spor salonları için B yönü nispeten tercih edilebilen yön olarak gösterilmiştir.

Sıcak kurak iklimlerde Ek-5'te [13] yer alan tabloya göre kullanıcı yoğunluğunun fazla olduğu ve gün içerisinde en çok kullanılan mekanların güneyden 18 derece doğuya doğru yönlendirilmesinin optimum çözüm olduğu, ikincil kullanımda olan mekanların ise güneyden 8 derece batıya doğru veya güneyden 50 derece doğuya doğru yönlendirilebileceği belirtilmişse de; MEB'in hazırladığı sıcak kurak iklim bölgeleri mekan yön tablolarında derslikler ve kütüphane için D ve B yönleri en uygun yön olarak gösterilmiştir. Ancak TÜBİTAK ve Lecner'in araştırmalarında da belirtildiği üzere [18, 9] bu iklim tipinde batı ve doğuda pencere açılmamalı, açıklıklar kuzey ve güneye yönlendirilmelidir. Tabloların MEB tarafından iklim koşulları göz önünde bulundurularak revize edilmesinde fayda olacaktır. Ancak tez çalışmasında yukarıda yer alan eleştiriler göz ardı edilerek çalışmalar MEB kriterleri doğrultusunda yapılmıştır. Bir sonraki bölümde eğitsel mekânlarda, mekan ve yönlenme ilişkisinin MEB Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsü yarışmaları üzerinden analizi yer almaktadır.

4. EĞİTSEL MEKANLARDA MEKAN VE YÖNLENME İLİŞKİSİNİN MEB ULUSAL ÖN SEÇİMLİ EĞİTİM KAMPÜSÜ YARIŞMALARI ÜZERİNDEN ANALİZİ

MEB Ulusal Ön Seçimli Eğitim Kampüsü Yarışmaları toplam 3 grup şeklinde farklı zamanlarda ilan edilmiştir. Her grupta farklı iklim bölgeleri yer alabilmektedir. MEB tarafından 1. ve 2. grupta yer alan eğitim kampüsleri için 10.000 kişinin eğitim görebileceği mekanların planlanması istenilmiş olup, 3. grupta ise 5000 kişilik planlama istenilmiştir.

- Derslik birimleri için ihtiyaç programlarında şu ifadeler yer verilmiştir;

24 öğrenci kapasiteli olarak düşünülmelidir. İhtiyaç olduğunda 30 öğrenci kapasite ile kullanıma uygun olmalıdır. Derslikler, eğitimde kullanılacak yeni teknolojik donanım için uygun olmalıdır. Derslik içinde ders türüne bağlı olarak depo hacmi gerekebilecektir. Ancak yarışmacılar bunun yerine dolap vb. depolama önerileri getirebilirler. Derslik kullanımında öğretmenin sabit, öğrencinin ise hareketli olduğu bir eğitim modeli planlanmaktadır. Bu çerçevede dersliklerin aynı müfredata sahip dersler için, farklı branş öğrencileri tarafından ortak olarak kullanılabilmesi söz konusu olabilecektir [34].

1. ve 2. grupta yer alan projelerde 10,000 öğrencilik 25 000 m² derslik planlanması istenilmiş, 3. grupta yer alan projelerde ise 5 000 öğrencilik 12 500 m² derslik planlanması istenilmiştir. 3. grup projelerinin ihtiyaç programlarında “derslikler 60 m² büyüklüğünde 208 adet derslik yapılacaktır, 1. ve 2. grup için ise 417 adet derslik yapılacaktır” denilmektedir. Yani 1. ve 2. grupta oluşturulacak olan derslik sayıları minimum 334 ile maksimum 417 derslik arasında oluşturulabilir. (30 kişilik sınıflarla ulaşılabilecek derslik sayısı $10\ 000:30=333,3$ olup, 24 kişilik sınıflarla ulaşılabilecek derslik sayısı $10\ 000:24=416,6$ ’dır.) 3. grupta oluşturulacak derslik sayıları minimum 166 ile maksimum 208 derslik arasında oluşturulabilir. (30 kişilik sınıflarla ulaşılabilecek derslik sayısı $5\ 000:30=166,6$ olup, 24 kişilik sınıflarla ulaşılabilecek derslik sayısı $5\ 000:24=208,33$ ’dür.)

- Laboratuvar birimleri için ihtiyaç programında şu ifadeler yer verilmiştir;

Laboratuvarlar öğrencilerin eğitim ve öğrenim programlarını desteklemek, araştırmacı yönlerini geliştirmek için bireysel ya da grup olarak deney, gözlem araştırma ve eğitim yapabilecekleri mekânlar olarak tasarlanmalıdır. Resim derslikleri içerisinde dersin gereklerine uygun lavabolu bir tezgâh ve 10 m²'lik bir depo alanı öngörülmelidir. Müzik dersliklerinde 10 m² müzik aletleri depo mahalli sağlanmalı, ayrıca gerekli akustik altyapı ve ses yalıtımı düşünülmelidir. Müzik dersliklerinin diğer dersliklere mesafesi ve konumu dikkatle ele alınmalıdır [34].

1. ve 2. grupta 10 000 öğrenci için toplam 42 adet ve 3 360 m² laboratuvar tasarlanması talep edilmiştir. 3. grupta ise 5 000 öğrenci için “80er m²’lik 3 adet fizik laboratuvarı, 3 adet kimya laboratuvarı, 3 adet biyoloji laboratuvarı, 6 adet müzik dersliği ve 6 adet resim dersliği olmak üzere toplam 21 adet mekan sağlanacaktır” denilmiş ve toplam 1 680 m² lik laboratuvar tasarımı talep edilmiştir.

- Kütüphane birimleri için ihtiyaç programında şu ifadelere yer verilmiştir;

Okul kütüphanesi öğrencilere fırsat eşitliği tanıyarak düşünce geliştirmelerine ve yeteneklerine uygun olanaklar sunan, kişisel araştırma ve inceleme yapmalarını mümkün kılan, okuma alışkanlığının ve yaşam boyu eğitimin temelini sağlayan; okulun diğer tüm unsurlarıyla bütünleyici bir rol oynayan, eğitim ve öğretimin hedeflediği ilke, amaç ve işlevler doğrultusunda, uygulanan ders müfredatları ve programlar çerçevesinde okul idarecileri ve öğretmenlerin hazırlıklarına yardımcı, hedeflerini gerçekleştirmelerinde aracı olan mekândır. Kütüphane bu çerçevede ele alınmalı, öğrencilerinin eğitim programlarını desteklemek, araştırmacı yönlerini geliştirmek ve bilgiye ulaşma isteklerini teşvik edecek, bireysel ya da grup çalışmalarına olanak sağlayan, teknolojik ekipmanlarla desteklenmiş, ders dışı zamanlarda keyifle kullanabilecekleri bir mekân olarak tasarlanmalıdır. Kütüphane açık erişimli olacaktır. Öğrenciler kitap, CD vb. materyallere serbest olarak ulaşabilecek, ödünç alabilecektir. Kütüphanede bilgisayar erişimi bulunacak, akademik bilgi merkezi işlevi yüklenebilecektir. Bazı dersler kütüphanede yapılabileceği gibi, özel günlere ait kaynakların ulaşımında da kütüphane yardımcı işlev görebilecektir. Kütüphanede tanımlı bir alanda dergi, gazete, CD satışı yapılabilecek, imza günleri vb. etkinlikler düzenlenebilecektir. Ayrı girişi, genel okuma salonu, grup çalışma odası, video-internet salonu ve gerekli birimleri bulunan kütüphane tasarlanacaktır. Tasarlanacak kütüphanenin öğrencilerin bilgi edinme, anlama, hayal kurma ve eğlenme amacıyla bilgiyi kullanma ve yaratıcılığı sağlama deneyimlerini oluşturacak fırsatlar sunan, sosyal ve kültürel olayların farkında olmayı ve bunlara önem vermeyi sağlayan faaliyetler düzenleyebilecekleri, etkin ve sorumlu vatandaşlar olarak demokrasiye katılmak için düşünce ve bilgiye erişim özgürlüğünü destekleyen bir mekân olması beklenmektedir [34].

Tüm gruplarda 1 adet merkezi kütüphane tasarımı yapılması talep edilmiştir.

- Kapalı Spor salonu birimleri için ihtiyaç programında şu ifadeler yer verilmiştir;

Öğrencilerin sportif faaliyetler gerçekleştirdikleri salon sporlarına (hentbol, basketbol, voleybol) uygun mekândır. Sahalar bölünerek kullanıma uygun olarak düzenlenmelidir. Sahalar uluslararası ölçülerde olmalıdır. Yüzme havuzu çanağı yarı olimpik standartlarda olmalıdır. Yüzme havuzu ve kapalı spor salonu birbirine yakın iki ayrı bina olarak tasarlanabileceği gibi tek bir yapı altında da çözülebilir. Ancak kapalı yüzme havuzu, kapalı spor salonu ve açık spor alanları birlikte bir spor kompleksi olacak şekilde planlanmalıdır [34].

Tüm gruplarda 1 adet merkezi kapalı spor salonu tasarımı yapılması talep edilmiştir.

4.1. Yarışma Projeleri ve Farklı İklim Bölgeleri

MEB yarışmalarında her üç grupta da çeşitli iklim bölgelerindeki illere yer verilmiştir. Bu tez çalışmasında, her iklim bölgesinden en az bir yarışma projesi olmak üzere, toplamda dört farklı iklim bölgesine uygun proje, eğitsel mekânlar bağlamında yön- iklim tablosu aracılığıyla detaylı olarak incelenmiştir. Analiz yapılırken öncelikli olarak seçilen ödül grubu projelerin hangi iklim bölgesinde yer aldığı, Türkiye'nin iklim bölgelerini gösteren bir harita (Ek-1) çerçevesinde yapılmış, ılıman nemli ve ılıman kuru iklim bölgelerinin benzer özellikler taşıması nedeniyle ılıman iklim bölgesi tek bir iklim bölgesi olarak ele alınmıştır. Yarışma projelerinin iklim bölgelerine göre dağılımı şu şekildedir;

Çizelge 4.1. Birinci grup yarışma illeri iklim bölgeleri

GRUP	YARIŞMA ADI	ÖDÜL SIRASI	BULUNDUĞU İKLİM BÖLGESİ
1	Adana Seyhan Eğitim Kampusu	1	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Adana Seyhan Eğitim Kampusu	2	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Adana Seyhan Eğitim Kampusu	3	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Aydın Merkez Eğitim Kampusu	1	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Aydın Merkez Eğitim Kampusu	2	Sıcak Nemli İklim Bölgesi

Çizelge 4.1.(devam) Birinci grup yarışma illeri iklim bölgeleri

1	Aydın Merkez Eğitim Kampusu	3	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Erzurum Yakutiye Eğitim Kampusu	1	Soğuk İklim Bölgesi
1	Erzurum Yakutiye Eğitim Kampusu	2	Soğuk İklim Bölgesi
1	Erzurum Yakutiye Eğitim Kampusu	3	Soğuk İklim Bölgesi
1	İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
1	İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
1	İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
1	İzmir Bornova Eğitim Kampusu	1	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	İzmir Bornova Eğitim Kampusu	2	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	İzmir Bornova Eğitim Kampusu	3	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Kocaeli Cephanelik Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
1	Kocaeli Cephanelik Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
1	Kocaeli Cephanelik Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
1	Muğla Milas Eğitim Kampusu	1	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Muğla Milas Eğitim Kampusu	2	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Muğla Milas Eğitim Kampusu	3	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
1	Şanlıurfa Sırrın Eğitim Kampusu	1	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
1	Şanlıurfa Sırrın Eğitim Kampusu	2	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
1	Şanlıurfa Sırrın Eğitim Kampusu	3	Sıcak Kuru İklim Bölgesi

Çizelge 4.2. İkinci grup yarışma illeri iklim bölgeleri

GRUP	YARIŞMA ADI	ÖDÜL SIRASI	BULUNDUĞU İKLİM BÖLGESİ
2	Afyonkarahisar Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
2	Afyonkarahisar Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
2	Afyonkarahisar Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
2	Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampusu	1	Soğuk İklim Bölgesi
2	Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampusu	2	Soğuk İklim Bölgesi
2	Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampusu	3	Soğuk İklim Bölgesi
2	Balıkesir Bandırma Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
2	Balıkesir Bandırma Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
2	Balıkesir Bandırma Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
2	Bursa Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
2	Bursa Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
2	Bursa Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
2	Elazığ Eğitim Kampusu	1	Soğuk İklim Bölgesi
2	Elazığ Eğitim Kampusu	2	Soğuk İklim Bölgesi
2	Elazığ Eğitim Kampusu	3	Soğuk İklim Bölgesi
2	Hatay Eğitim Kampusu	1	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
2	Hatay Eğitim Kampusu	2	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
2	Hatay Eğitim Kampusu	3	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
2	Iğdır Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
2	Iğdır Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
2	Iğdır Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi

Çizelge 4.2. (devam) İkinci grup yarışma illeri iklim bölgeleri

2	Kahramanmaraş Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
2	Kahramanmaraş Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
2	Kahramanmaraş Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
2	Kastamonu Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
2	Kastamonu Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
2	Kastamonu Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
2	Kayseri Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
2	Kayseri Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
2	Kayseri Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
2	Malatya İkizce Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
2	Malatya İkizce Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
2	Malatya İkizce Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
2	Mardin Eğitim Kampusu	1	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
2	Mardin Eğitim Kampusu	2	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
2	Mardin Eğitim Kampusu	3	Sıcak Kuru İklim Bölgesi

Çizelge 4.3. Üçüncü grup yarışma illeri iklim bölgeleri

GRUP	YARIŞMA ADI	ÖDÜL SIRASI	BULUNDUĞU İKLİM BÖLGESİ
3	Adana Sarıçam Eğitim Kampusu	1	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Adana Sarıçam Eğitim Kampusu	2	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Adana Sarıçam Eğitim Kampusu	3	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Aksaray Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi

Çizelge 4.3. (devam)Üçüncü grup yarışma illeri iklim bölgeleri

3	Aksaray Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
3	Aksaray Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
3	Denizli Şirinköy Eğitim Kampusu	1	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Denizli Şirinköy Eğitim Kampusu	2	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Denizli Şirinköy Eğitim Kampusu	3	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Düzce Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
3	Düzce Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
3	Düzce Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
3	Erzurum Yakutiye Eğitim Kampusu	1	Soğuk İklim Bölgesi
3	Erzurum Yakutiye Eğitim Kampusu	2	Soğuk İklim Bölgesi
3	Erzurum Yakutiye Eğitim Kampusu	3	Soğuk İklim Bölgesi
3	Eskişehir Odunpazarı Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
3	Eskişehir Odunpazarı Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
3	Eskişehir Odunpazarı Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
3	Gaziantep Şahinbey Eğitim Kampusu	1	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
3	Gaziantep Şahinbey Eğitim Kampusu	2	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
3	Gaziantep Şahinbey Eğitim Kampusu	3	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
3	İstanbul Beykoz Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
3	İstanbul Beykoz Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
3	İstanbul Beykoz Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
3	Kütahya Tavşanlı Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
3	Kütahya Tavşanlı Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi

Çizelge 4.3. (devam)Üçüncü grup yarışma illeri iklim bölgeleri

3	Kütahya Tavşanlı Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
3	Malatya Fırıncı Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
3	Malatya Fırıncı Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
3	Malatya Fırıncı Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
3	Mersin Mezitli Eğitim Kampusu	1	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Mersin Mezitli Eğitim Kampusu	2	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Mersin Mezitli Eğitim Kampusu	3	Sıcak Nemli İklim Bölgesi
3	Niğde Fırtına Eğitim Kampusu	1	Ilıman İklim Bölgesi
3	Niğde Fırtına Eğitim Kampusu	2	Ilıman İklim Bölgesi
3	Niğde Fırtına Eğitim Kampusu	3	Ilıman İklim Bölgesi
3	Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampusu	1	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
3	Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampusu	2	Sıcak Kuru İklim Bölgesi
3	Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampusu	3	Sıcak Kuru İklim Bölgesi

Proje yarışması ile elde edilen ödüllerden her 3 gruptan, 3'er er farklı arazi/şehir seçilmiş ve her birinden ilk 3 ödül olmak üzere toplamda 26 (2. grupta yer alan Malatya İkizce ödül grubunda 3. ödül verilmemiştir.) proje (3 Grup x her grupta 3 arazi / şehir x her birinde 3 ödül) detaylı olarak incelenmiştir.

1. Grup eğitim kampüsü ulusal ve ön seçimli mimari proje yarışmasından

Adana Seyhan Şambayadı: Sıcak Nemli İklim Bölgesi

Erzurum Yakutiye: Soğuk İklim Bölgesi

İstanbul Küçükçekmece: Ilıman İklim Bölgesi

2. Grup eğitim kampüsü ulusal ve ön seçimli mimari proje yarışmasından

Malatya İkizce: Ilıman İklim Bölgesi

Ağrı Doğubeyazıt: Soğuk İklim Bölgesi

Balıkesir Bandırma: Ilıman İklim Bölgesi

3. Grup eğitim kampüsü ulusal ve ön seçimli mimari proje yarışmasından

Adana Sarıçam: Sıcak Nemli İklim Bölgesi

Düzce: Ilıman İklim Bölgesi

Şanlıurfa Viranşehir: Sıcak Kuru İklim Bölgesi

Tüm bu illere ait 1. 2. ve 3. ödül projelerinin eğitsel birimlerinin mekan- yön analizi oluşturularak, MEB kriterlerine göre mekan ve yönlenme uygunluğu tartışılacaktır.

4.2. Yarışma Projelerinde Yöne Bağlı Olarak Eğitsel Mekanların Analizi

Tezin bu bölümünde eğitsel mekânların MEB'in belirlediği asgari tasarım kılavuzunda yer alan mekan yön analizleri çerçevesinde incelemesi yapılacak olup, jürinin ödüle layık görerek seçtiği projeler hakkında karşılaştırmalı sonuçlara dayalı olarak değerlendirmelere yer verilecektir. Yukarıda yer alan mekân-yön tabloları ışığında seçilen ödül grubu projelerin eğitim mekânlarının detaylı analizi yapılmıştır. Bu analiz ve değerlendirmeler yapılırken Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilk olarak 2010 yılında yayınladığı kriterlerin devamı niteliğinde olan 2013 yılı şubat ayında yayınlanan *Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu*'ndan yararlanılmıştır. Kılavuza göre tüm eğitim yapılarının projelendirme aşamasında belirtilen kriterlere uyumunun aranacağı bilgisi yer almaktadır. Kılavuz yayınlanmadan önce 2012 yılında ilk grupta açılan yarışma projeleri şartnamesinde ön seçim sonucunda davetlilere gönderilecek ekler arasında da yer almıştır.

Derslikler/Sınıflar: Seçilen ödül grubu projelerdeki kat planlarının tefriş düzenleri göz önünde bulundurularak hangi yöne kaç adet dersliğin baktığı hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar daha sonra projedeki toplam derslik sayısı %100 kabul edilecek şekilde tüm yönlere bakan dersliklerin oransal hesabı oluşturulmuştur. Örneğin; Adana Seyhan Şambayadı eğitim kampüsünde toplam 336 adet derslik vardır ve bu dersliklerden 45 tanesi güney yönüne bakmaktadır. Yani % 100'ü 336 olan dersliklerin % 13,39'u güney yönüne bakmaktadır. Oluşturulan bu oransal hesap sonucunda yönlerin % kaçının mekan-yön analizi tablolarına göre uygun olduğunun tespiti yapılmıştır.

Çizelge 4.4. Birinci grup eğitim kampüsü projelerinin derslik sayılarının oran olarak yönler göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 1. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	DERSLİK BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ								
		YÖNLER								TOPLAM DERSLİK SAYISI
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Adana Seyhan Şambayadı	1	% 13,39	% 17,86	% 13,39	% 14,28	% 5,36	% 10,72	% 10,72	% 14,28	% 100
Adana Seyhan Şambayadı	2		% 48,92				% 51,08			% 100
Adana Seyhan Şambayadı	3		% 0,48		% 45,93		% 0,48		% 53,11	% 100
Erzurum Yakutiye	1				% 20				% 80	% 100
Erzurum Yakutiye	2		% 16,36		% 33,64		% 19,82		% 30,18	% 100
Erzurum Yakutiye	3	% 21,83		% 29,17		% 16,93		% 32,07		% 100
İstanbul Küçükçekmece	1	% 19,69		% 31,72		% 10,23		% 38,36		% 100
İstanbul Küçükçekmece	2	% 30,65		% 19,35		% 24,19		% 25,81		% 100
İstanbul Küçükçekmece	3	% 18,75	% 4,17	% 18,75	% 8,33	% 18,75	% 4,17	% 18,75	% 8,33	% 100

Çizelge 4.5. İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin derslik sayılarının oran olarak yönler göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 2. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	DERSLİK BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ								
		YÖNLER								TOPLAM DERSLİK SAYISI
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Malatya İkizce	1		% 32,43		% 30,44		% 10,40		% 26,73	% 100

Çizelge 4.5. (devam) İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin derslik sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı

Malatya İkizce	2				% 50,98		% 2,61		% 46,41	% 100
Malatya İkizce	3	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0
Ağrı Doğubeyazıt	1	% 28,73	% 24,47	% 20,21				% 14,89	% 11,70	% 100
Ağrı Doğubeyazıt	2	% 8,65		% 17,31	% 33,65				% 40,39	% 100
Ağrı Doğubeyazıt	3		% 44,81		% 25,47				% 29,72	% 100
Balıkesir Bandırma	1		% 38,02		% 7,71		% 36,64		% 17,63	% 100
Balıkesir Bandırma	2		% 35,15		% 15,84		% 33,17		% 15,84	% 100
Balıkesir Bandırma	3		% 20,87		% 29,13		% 20,87		% 29,13	% 100

Çizelge 4.6. Üçüncü grup eğitim kampüsü projelerinin derslik sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 3. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	DERSLİK BİRİMLERİNİN MEKAN-YÖN ANALİZİ								TOPLAM DERSLİK SAYISI
		YÖNLER								
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Adana Sarıçam	1				% 39,13		% 21,74		% 39,13	% 100
Adana Sarıçam	2	% 2,42	% 26,57	% 7,73	% 13,04	% 2,90	% 26,09	% 8,21	% 13,04	% 100
Adana Sarıçam	3	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 100
Düzce	1	% 52,91		% 5,34		% 37,38		% 4,37		% 100
Düzce	2		% 27,27		% 27,27		% 22,73		% 22,73	% 100
Düzce	3	% 3,81	% 3,81		% 33,33	% 13,33	% 5,72	% 12,38	% 27,62	% 100
Şanlıurfa Viranşehir	1		% 18,31		% 30,52		% 19,25		% 31,92	% 100
Şanlıurfa Viranşehir	2		% 31,92		% 16,17		% 30,21		% 21,70	% 100
Şanlıurfa Viranşehir	3		% 21,43		% 24,76		% 25,24		% 28,57	% 100

Laboratuvarlar: Seçilen ödül grubu projelerdeki kat planlarının mekânsal yerleşme düzenleri göz önünde bulundurularak hangi yöne kaç adet laboratuvarın baktığı hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar daha sonra projedeki toplam laboratuvar sayısı % 100 kabul edilecek şekilde tüm yönlere bakan laboratuvarların oransal hesabı oluşturulmuştur. Örneğin; Adana Seyhan Şambayadı eğitim kampüsünde toplam 48 adet laboratuvar vardır ve bu laboratuvarların 4 tanesi güney yönüne bakmaktadır. Yani % 100'ü 48 olan laboratuvarların % 8,33'ü güney yönüne bakmaktadır. Oluşturulan bu oransal hesap sonucunda yönlerin % kaçının mekan-yön analizi tablolarına göre uygun olduğunun tespiti yapılmıştır.

Çizelge 4.7. Birinci grup eğitim kampüsü projelerinin laboratuvar sayılarının oran olarak yönlere göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 1. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	LABORATUVAR BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ								
		YÖNLER								TOPLAM LAB.SAYISI
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Adana Seyhan Şambayadı	1	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 100
Adana Seyhan Şambayadı	2				% 63,64				% 36,36	% 100
Adana Seyhan Şambayadı	3				% 57,58				% 42,42	%100
Erzurum Yakutiye	1				% 100					% 100
Erzurum Yakutiye	2								% 100	% 100
Erzurum Yakutiye	3	% 20		% 20		% 60				% 100
İstanbul Küçükçekmeci	1	% 16,67		% 28,57		% 4,76		% 50		% 100
İstanbul Küçükçekmeci	2	% 45,24				% 54,76				% 100
İstanbul Küçükçekmeci	3		% 33,33		% 16,67		% 33,33		% 16,67	% 100

Çizelge 4.8. İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin laboratuvar sayılarının oran olarak yönler göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 2. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	LABORATUVAR BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ								
		YÖNLER								TOPLAM LAB.SAYISI
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Malatya İkizce	1				% 50				% 50	% 100
Malatya İkizce	2		% 37,5				% 37,5		% 25	% 100
Malatya İkizce	3	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0
Ağrı Doğubeyazıt	1	% 31,82	% 22,73	% 18,18				% 18,18	% 9,09	% 100
Ağrı Doğubeyazıt	2		% 100							% 100
Ağrı Doğubeyazıt	3		% 100							% 100
Balıkesir Bandırma	1		% 19,57		% 10,87		% 32,60		% 36,96	% 100
Balıkesir Bandırma	2				% 100					% 100
Balıkesir Bandırma	3		% 36,36		% 13,64		% 36,36		% 13,64	% 100

Çizelge 4.9. Üçüncü grup eğitim kampüsü projelerinin laboratuvar sayılarının oran olarak yönler göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 3. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	LABORATUVAR BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ								
		YÖNLER								TOPLAM LAB. SAYISI
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Adana Sarıçam	1		% 100							% 100
Adana Sarıçam	2				% 75		% 25			% 100
Adana Sarıçam	3		% 50				% 50			%0

Çizelge 4.9. (devam) Üçüncü grup eğitim kampüsü projelerinin laboratuvar sayılarının oran olarak yönler göre dağılımı

Düzce	1	% 19,05		% 52,38		% 9,52		% 19,05		% 100
Düzce	2						% 50		% 50	% 100
Düzce	3					% 100				% 100
Şanlıurfa Viranşehir	1				% 50				% 50	% 100
Şanlıurfa Viranşehir	2		% 30,43		% 26,09		% 21,74		% 21,74	% 100
Şanlıurfa Viranşehir	3				% 50				% 50	% 100

Kütüphane : Seçilen ödül grubu projelerdeki kat planlarının tefriş düzenleri göz önünde bulundurularak saydam cephelerin toplam oranı % 100 kabul edilmiş ve hangi yönde % kaç oranında saydam cephe oluşturulduğu hesaplanmıştır. Örneğin Adana Seyhan eğitim kampüsü projesinde kütüphane birimi KB, KD ve GD yönlerde açıklıklara sahiptir bu yönlerin oransal toplamı % 100 kabul edilmiş ve hangi yöne % kaç oranında yönlenildiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çizelge 4.10. Birinci grup eğitim kampüsü projelerinin kütüphane cephelerinin oran olarak yönler göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 1. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	KÜTÜPHANE BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ								
		YÖNLER								TOPLAM SAYDAM CEPHE ORANI
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Adana Seyhan Şambayadı	1				% 28,09		% 8,99		% 62,92	% 100
Adana Seyhan Şambayadı	2		% 43,48				% 56,52			% 100
Adana Seyhan Şambayadı	3	% 18,75			% 25		% 37,5	% 18,75		%100
Erzurum Yakutiye	1		% 50				% 50			% 100

Çizelge 4.10. (devam) Birinci grup eğitim kampüsü projelerinin kütüphane cephelerinin oran olarak yönler göre dağılımı

Erzurum Yakutiye	2		% 50				% 50			% 100
Erzurum Yakutiye	3	% 50				% 50				% 100
İstanbul Küçükçekmece	1		% 54,55	% 18,18	% 27,27					% 100
İstanbul Küçükçekmece	2			% 47,62		% 23,81		% 28,57		% 100
İstanbul Küçükçekmece	3	% 25		% 25		% 25		% 25		% 100

Çizelge 4.11. İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin kütüphane cephelerinin oran olarak yönler göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 2. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	KÜTÜPHANE BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ								TOPLAM SAYDAM CEPHE ORANI
		YÖNLER								
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Malatya İkizce	1				% 50		% 50			% 100
Malatya İkizce	2				% 50				% 50	% 100
Malatya İkizce	3	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0	%0
Ağrı Doğubeyazıt	1		% 27,27		% 45,46		% 27,27			% 100
Ağrı Doğubeyazıt	2							% 100		% 100
Ağrı Doğubeyazıt	3						% 75		% 25	% 100
Balıkesir Bandırma	1		% 25		% 50		% 25			% 100
Balıkesir Bandırma	2		% 23,61				% 29,17		% 47,22	% 100
Balıkesir Bandırma	3	% 21,43		% 28,57		% 21,43		% 28,57		% 100

Çizelge 4.12. Üçüncü grup eğitim kampüsü projelerinin kütüphane cephelerinin oran olarak yönlere göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU										
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 3. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	KÜTÜPHANE BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ								TOPLAM SAYDAM CEPHE ORANI
		YÖNLER								
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD	
Adana Sarıçam	1								% 100	% 100
Adana Sarıçam	2		% 25		% 25		% 25		% 25	% 100
Adana Sarıçam	3	% 20	% 20				% 20	% 20	% 20	%100
Düzce	1	% 25		% 25		% 25		% 25		% 100
Düzce	2		% 40,45		% 20,22		% 8,99		% 30,34	% 100
Düzce	3		% 50				% 50			% 100
Şanlıurfa Viranşehir	1		% 25		% 25		% 25		% 25	% 100
Şanlıurfa Viranşehir	2		% 25		% 25		% 25		% 25	% 100
Şanlıurfa Viranşehir	3		% 13,33		% 26,67		% 13,33		% 46,67	% 100

Kapalı Spor Salonu : Seçilen ödül grubu projelerdeki kat planındaki yerleşim düzenleri göz önünde bulundurularak spor salonlarının saydam cephelerin toplam oranı % 100 kabul edilmiş ve hangi yönde % kaç oranında saydam cephe oluşturulduğu hesaplanmıştır. Örneğin; Adana Seyhan Şambayadı eğitim kampüsünde yer alan kapalı spor salonu kütlesi kuzeybatı – güneydoğu doğrultusunda yerleştirilmiş olup, kuzey doğu ve güney batı yönlerinde açıklıklara sahiptir. Oluşturulan bu tespit sonucunda kapalı spor salonlarının baktığı yön ile mekan-yön analizi tablolarına göre hangi yöne bakması gerektiğinin karşılaştırmaları yapılmıştır.

Çizelge 4.14. (devam) İkinci grup eğitim kampüsü projelerinin spor salonu cephelerinin oran olarak yönlere göre dağılımı

Ağrı Doğubeyazıt	1		% 50				% 50		
Ağrı Doğubeyazıt	2						% 100		
Ağrı Doğubeyazıt	3		% 50				% 50		
Balıkesir Bandırma	1		% 16,67		% 33,33		% 16,67		% 33,33
Balıkesir Bandırma	2				% 33,33		% 66,67		
Balıkesir Bandırma	3			% 25		% 50		% 25	

Çizelge 4.15. Üçüncü Grup eğitim kampüsü projelerinin spor salonu cephelerinin oran olarak yönlere göre dağılımı

EĞİTİM YAPILARI MEKAN-YÖN ANALİZİ TABLOSU									
YARIŞMA PROJESİNİN ADI 3. Grup Eğitim Kampüsü	ÖDÜL GRUBU	SPOR SALONU BİRİMLERİNİN MEKÂN-YÖN ANALİZİ							
		YÖNLER							
		G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Adana Sarıçam	1		% 40				% 40		% 20
Adana Sarıçam	2		% 16,67		% 33,33		% 16,67		% 33,33
Adana Sarıçam	3		% 25		% 50		% 25		
Düzce	1	% 20		% 40				% 40	
Düzce	2		% 25				% 25		% 50
Düzce	3		% 66,67		% 33,33				
Şanlıurfa Viranşehir	1		% 50		% 25				% 25
Şanlıurfa Viranşehir	2						% 33,33		% 66,67
Şanlıurfa Viranşehir	3		% 100						

Yukarıda yer alan eğitim birimlerine ait mekan-yön analizleri aşağıda proje bilgileri ile

birlikte detaylı bir şekilde verilecektir. İncelenen projelerde yarışmacıların hazırladığı raporların tamamı kullanılmamış yalnızca mekan kalitesi ve yönlennmeyi ilgilendiren bölümlere yer verilmiştir.

Aşağıda 1. 2. ve 3. grupta yer alan ve tez kapsamında eğitsel mekanları analiz edilen projelerin analiz sonuçları MEB eğitim yapıları asgari tasarım kılavuzunda yer alan mekânsal yönlennme tabloları çerçevesinde değerlendirilmektedir.

4.2.1. Birinci grupta yer alan eğitim kampüsü yarışma projelerindeki eğitsel mekanların analiz sonuçlarının incelenmesi

Adana seyhan şambayadı eğitim kampüsü

Adana Seyhan Şambayadı 1. grup eğitim kampüsü yarışma alanı sıcak-nemli iklim bölgesinde yer almaktadır. Adana Seyhan Şambayadı eğitim kampüsü için MEB tarafından hazırlanan sıcak nemli iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılmıştır.(Bkz. çizelge 3.3)

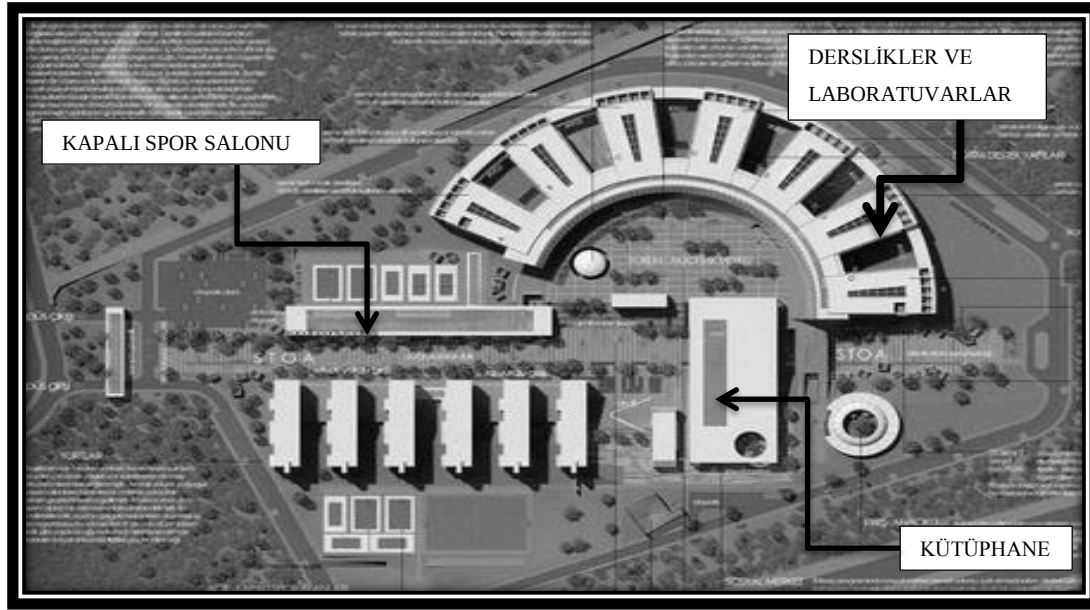
Çizelge 4.16. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

Arsa Alanı	175 000 m ²
Öğrenci Kapasitesi	10 000 Kişi
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	16,3 km.

1. Ödül: Ayhan Usta, Gülay Usta, Ali Kemal Şeremet

Çizelge 4.17. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	336 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	7
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	48 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek:1/2000

Resim 4.1. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı [35]

Çizelge 4.18. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 13,39	% 17,86	% 13,39	% 14,28	% 5,36	% 10,72	% 10,72	% 14,28
Laboratuvar	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67
Kütüphane				% 28,09		% 8,99		% 62,92
Spor Salonu		% 50				% 50		
	İYİ		ORTA			KÖTÜ		

- Derslikler: Birinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G ve GB yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 30 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 45 civarındadır.
- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 41,5

civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 17 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 41,5 civarındadır.

- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 63 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 9 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB ve K yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 28 civarındadır.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan B, KB ve K yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen KD ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımı bu alanlarda baktırılmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.

Yarışmacının hazırlamış olduğu rapor şu şekildedir;

..... Proje alanının çevresel ve topografik verileri dikkate alınarak kuzey batı- güney doğu yönünde yaya allisi olarak bir “Kampus Omurgası - Stoa” tasarlanmıştır. Kampüs planlamasında ana omurgaya bağımlı gelişen bir model benimsenmiştir. Planlamada iki farklı yaklaşım ele alınmış, derslik ve laboratuvarlardan oluşan akademik merkez “ışınsal planlama” ile konaklama bölümü olan yurtlar ise “lineer planlama” yaklaşımına göre tasarlanmıştır. Alanın topografyasının ve iklimsel verilerin analizi sonucu oluşturulan bu omurga – Stoa hakim rüzgar yönü nedeniyle doğal klimatize edilmiş bir ortam oluşturmaktadır. Kampüs içindeki tüm birimlere erişim kolay, sosyal donatıları ile hem kampus kullanıcısına hem de kentliye nitelikli mekânsal kurgular sunan bir mimari dil benimsenmiştir [35].

Yarışmacı, tasarımında fiziksel çevre kriterlerine uygun nitelikli mekânsal kurgular oluşturduğunu belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda ödülün verilisi ve ödüle ilişkin önerilerinde şu ifadelerle yer vermektedir;

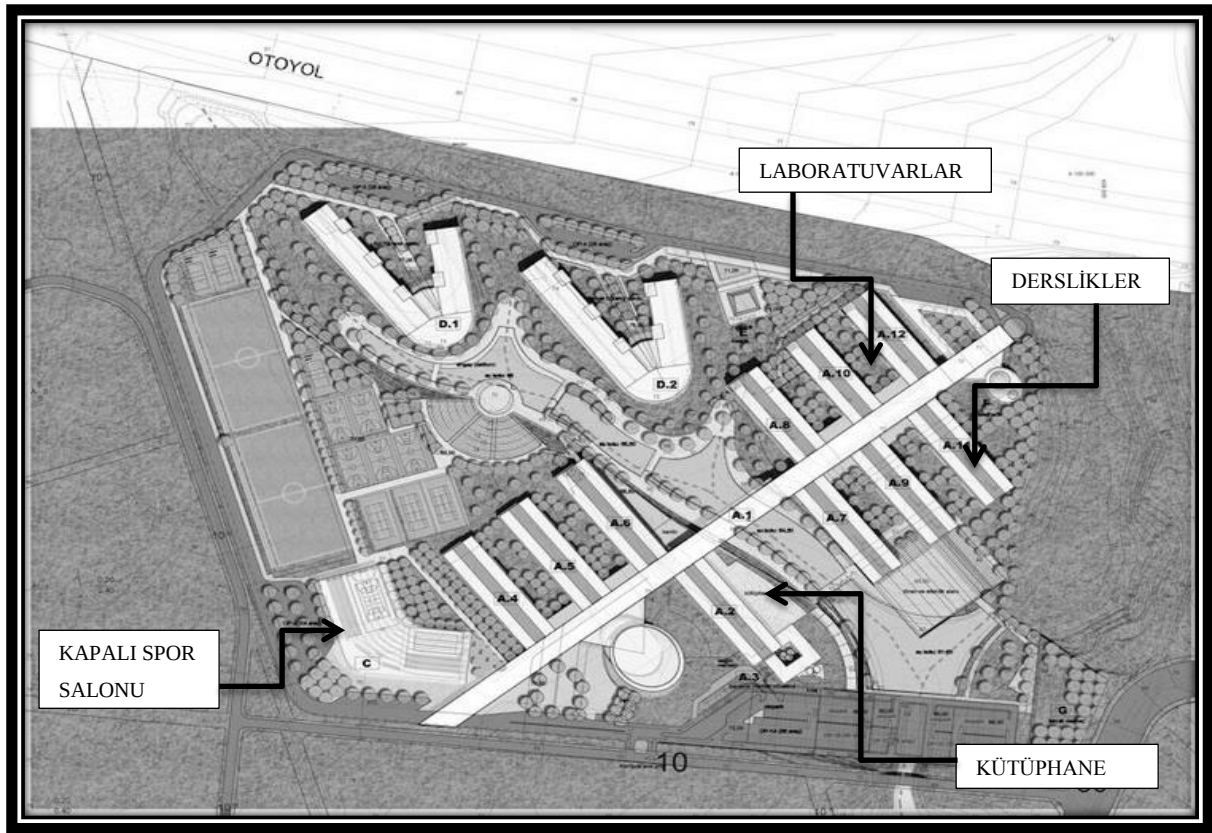
Eğitim Kampüsü’nün 10.000 kişilik nüfusunu ve yoğun programını eğimli topografya üzerinde kademelendirerek dağıtan yaklaşımı ve bu bölgelemeyi Stoa olarak adlandırdığı açık omurga sistemi ve forum olarak adlandırdığı akademik merkez ile

yeniden örebilen yetkin kentsel ve mimari dili jüri tarafından olumlu değerlendirilmiştir. İklimsel veriler göz önüne alındığında açık alan kullanımlarının büyüklüğü ve ölçeğinin iriliği hayal edilen yaşam senaryosunu zedeleyeceği düşüncesi ile, yeni yarı açık alanlarının artırılması ve mevcut önerilerin gözden geçirilerek, bu sorunları giderecek biçimde yeniden ele alınarak entegre edilmesi önerilmektedir [36].

2. Ödül: Osman Ümit Sirel, Ayşe Sirel, Burak Tursoy, Erkal Şahoğlu

Çizelge 4.19. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 2. genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	417 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	10
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	44 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Resim 4.2. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 2.ödü proje vaziyet planı [37]

Çizelge 4.20. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 48,92				% 51,08		
Laboratuvar				% 63,64				% 36,36
Kütüphane		% 43,48				% 56,52		
Spor Salonu		% 50				% 50		
	İYİ		ORTA			KÖTÜ		

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G ve GB yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 49 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen D ve GD yönlerinin oranı %0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 51 civarındadır.
- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 64 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 36 civarındadır.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB ve K yönlerinde ise bu oran yine % 0 dır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan B, KB ve K yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen KD ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda derslik birimlerine ilişkin şu açıklamayı yapmıştır;

“Ele alınan konsept çerçevede alanın eğitim ve sosyal mekan çözümlemesi yapılmıştır. Adana'nın coğrafi konumu ve iklimi sebebiyle Su ve yeşil yoğunluklu bir dokuda, içten ve dıştan kullanılabilen mekânların yer tanımlaması yapılarak, alanın yeni topografik oluşumu gerçekleştirilmiştir” [37].

Yarışmacı, tasarımında coğrafi konum ve iklimi tanımlayacak şekilde çözümlemelere gittiğini belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

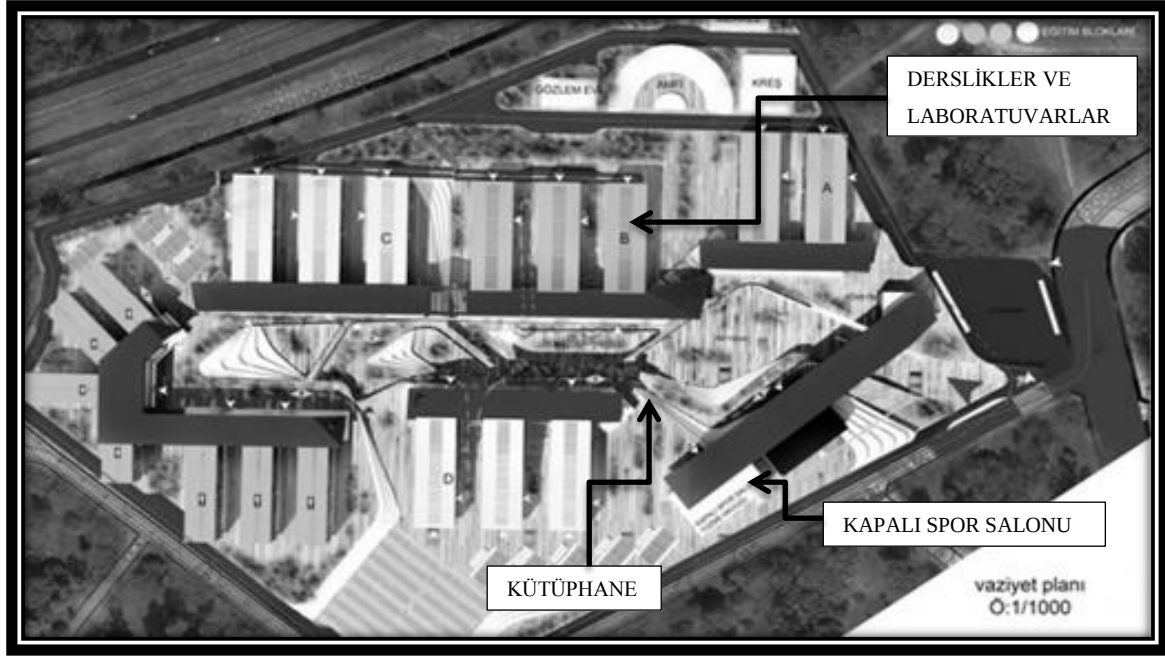
Bölgenin iklimsel koşullarını dikkate alarak arazide var olan topografik yapıyı ve mevcut su rezervlerini rekreatif ve sosyal aktiviteler yaratmak amacıyla değerlendiren yaşam senaryosu ve çekim noktası oluşturan su odaklı peyzaj tasarımı anlayışı, jüri tarafından beğeniyle karşılanmıştır. Su çevresinde yaratılan bu zenginliğin, eğitim bloklarının iç mekânlarına ve bloklar arasında kalan açık alanlara yeteri derecede taşınamamış olması, eğitim bloklarının zemin kotlarında oluşan, erişimi zor ve programlar ile beslenemeyen tanımsız açık mekânlar öneriyor olması olumsuz bulunduğundan, jüri tarafından oybirliği ile ikincilik ödülüne uygun bulunmuştur [36].

Yarışmacı raporunda iklimi dikkate alarak alanı çözümlediğini belirtmiş ve jüri de raporunda bu durumun beğeniyle karşılandığı belirtilmiştir.

3. Ödül: Osman Üstüenal, Mustafa Necati Gündüz, Muhsin Kapuci, Abdulmelik Aydın, Hasan Aydın, Lamia Tuğçe Esirkış

Çizelge 4.21. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	418 Adet
Çizelge 4.21. (devam) Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	
Derslik Bloğu Sayısı	11
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	33 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek:1/1000

Resim 4.3. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı [38]

Çizelge 4.22. Adana Seyhan Şambayadı Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 0,48		% 45,93		% 0,48		% 53,11
Laboratuvar				% 57,58				% 42,42
Kütüphane	% 18,75			% 25		% 37,5	% 18,75	
Spor Salonu	% 25		% 50		% 25			
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Üçüncü ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G ve GB yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 0,5 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 53 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 46,5 civarındadır.

- Laboratuvar: Üçüncü ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 58 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 42 civarındadır.
- Kütüphane: Üçüncü ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 19 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 56 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB ve K yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 25 civarındadır.
- Spor Salonu: Üçüncü ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan B, KB ve K yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 75 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen KD ve D yönlerinin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 25 civarındadır.

Yarışmacının hazırlamış olduğu rapor aşağıdaki gibidir;

Eğitim yapıları 4 ana blokta toplanmıştır. Bu bloklar tek bir okul türüne tahsis edilebileceği gibi birkaç okul türünü de barındırabilir. Tip eğitim bloklarının her biri 38 derslik içermektedir ve bu sayı bir okul türünün ihtiyacını karşılayabilecek düzeydedir. Eğitim bloklarının standartlaştırılması tüm öğrencilere eşit fiziksel imkân sunmayı sağlamaktadır. Eğitim bloklarının arasında bulunan alanlar öğrencilerin teneffüs ihtiyacını açık alanda karşılamaktadır. Öğrenciler uzun ders aralarında, boş zamanlarında ve eğitim süresi sonunda vadiye gelerek sosyalleşebileceklerdir [38].

Yarışmacı, tasarımıda eğitim bloklarını standartlaştırarak tüm öğrencilere eşit fiziksel imkan sunmayı sağladığını belirtmiş ancak alana ait iklimsel verilerden yararlanıp yararlanmadığından bahsetmemiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Arazinin topografik yapılanmasını eğitim kampusunun sosyal ve kültürel vadisi olarak değerlendiren tasarım yaklaşımı, farklı kotlardan erişimi bulunan ve çevresinde

önerdiği sosyal-kültürel programlar ile toplanma/teneffüs/etkinlik alanları olarak da yaşaması öngörülen bu omurga kurgusu, jüri tarafından beğeniyle karşılanmakla birlikte, bu zengin yaşam senaryosunun eğitim ve yurt bloklarının iç dünyalarına ve aralarında yarattıkları boşluklara aktarılamamış olması, blokları vadi boyunca birleştirme iddiası taşıyan kırmızı kabuğun grafik bir ifadede kalmış oluşu, peyzaj tasarım yaklaşımının dinamik yapısı ile eğitim ve yurt birimlerinin tasarım dillerinde görülen keskin farklılığın aranılan bütünsellik arayışı ile örtüşmediği görüşü nedeniyle, jüri tarafından oybirliği ile üçüncülük ödülüne uygun bulunmuştur [36].

Gerek yarışmacı raporunda ve gerekse de jüri raporunda yönlenmeye ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Erzurum yakutiye eğitim kampüsü

Erzurum Yakutiye 1. grup eğitim kampüsü yarışma alanı soğuk iklim bölgesinde yer almaktadır.

Çizelge 4.23. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

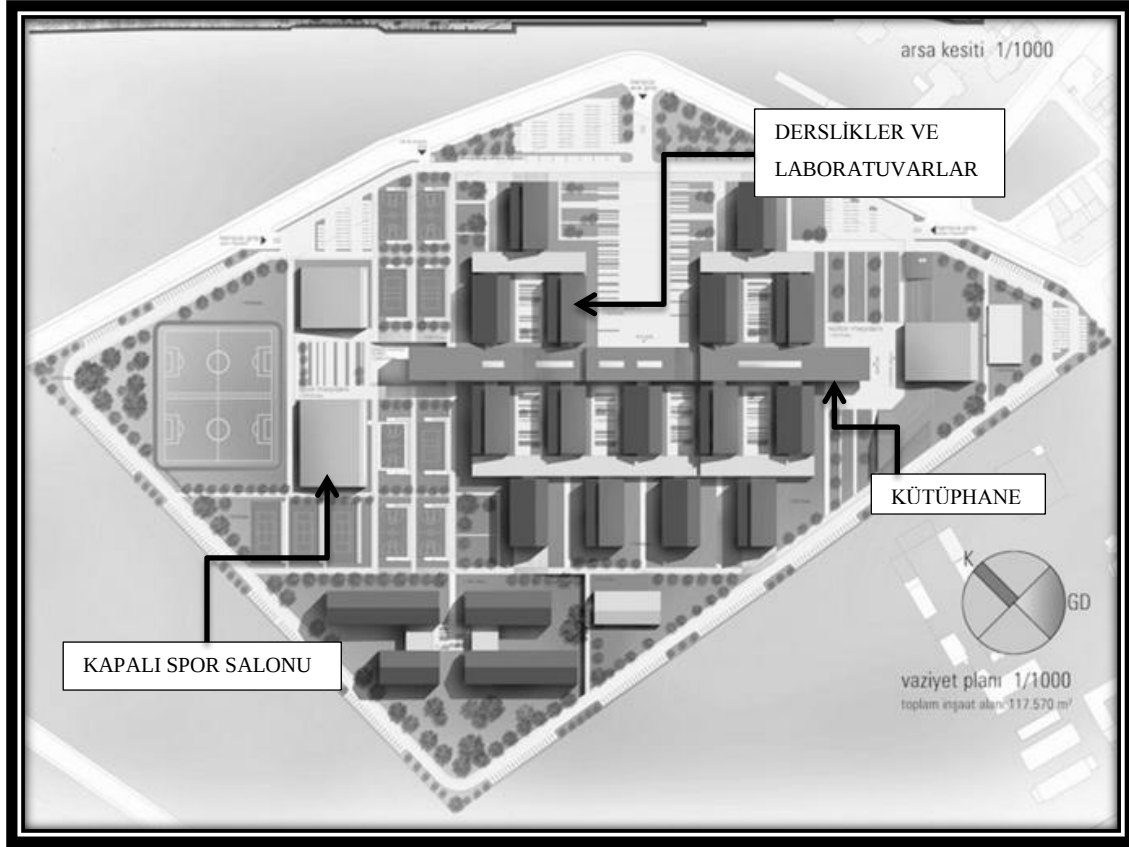
Arsa Alanı	145.410 m ²
Öğrenci Kapasitesi	10.000 Kişi
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	3,1 km.

Erzurum Yakutiye eğitim kampüsü için MEB tarafından hazırlanan soğuk iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılacaktır.(Bkz. çizelge 3.1)

1. *Ödül:* Ferda Dedeoğlu Bozkurt, Eda Dedeoğlu, Seda Dedeoğlu, Pınar Gülpınar

Çizelge 4.24. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	417 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	15
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	4
Laboratuvar Sayısı	44 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek:1/4000

Resim 4.4. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 1.ödü l projesi vaziyet planı [39]

Çizelge 4.25. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 1. ödöl eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik				% 20				% 80
Laboratuvar				% 100				
Kütüphane		% 50				% 50		
Spor Salonu		% 20		% 40				% 40
	İYİ		ORTA		KÖTÜ			

- Derslikler: Birinci ödölü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 80 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı %0'dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımı da bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 20 civarındadır.

- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yine % 0 dır.
- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 40 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 60 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda derslik birimlerine ilişkin şöyle demektedir;

Okul yapısı, derslikler için en verimli ışık yönü olan "güneydoğu" ya yönlenmiştir. Okul yapısı; ana dolaşım aksı boyunca omurgaya takılarak eklemelenen modüler derslik bloklarından oluşmaktadır. Kademeli doluluk/boşluk dağılımıyla gruplanan ve güneybatı rüzgarından korunan iç bahçelere sahip bu "3'lü modüller", zamansal ve işlevsel olarak değişen şartlara ve ihtiyaçlara "esnek" şekilde yanıt verebilecek şekilde tasarlanmıştır. Güneydoğu cephesine sadece derslikler yönlenirken; 5 adet derslikle birlikte, kuzeybatı cephesine 2 adet derslik yerleştirilerek, %75 oranında en uygun ışık alan güneydoğuya yönelim gerçekleştirildi [39].

Yarışmacı, tasarımıda dersliklerin en verimli yön olan güneydoğuya yönlendirdiğini belirtmektedir. Jüri raporunda ise şu ifadelerle yer verilmektedir;

Tasarımın, programı bölgenin iklim ve arazi koşullarına dikkate alacak şekilde yorumlama çabası değerli bulunmuştur. Yoğun öğrenci nüfusunun yapı bloklarına dağıtılması ve bunların yeniden "omurga yapı" lar ile bir araya getirilme biçimlerinin, esnek ve büyüyeabilen bir eğitim sistemi için önemli potansiyeller içerdiği gözlemlenmiştir. Plan kurgusunda ve çözümlerinde, hem eğitim bloğunun çizgiselliğini kurma çabası, hem de bloklar arası oluşan açık alanların iç yaşantıyı besleyecek

potansiyele sahip olması nedeniyle jüri tarafından oy birliği ile birincilik ödülüne değer bulunmuştur.

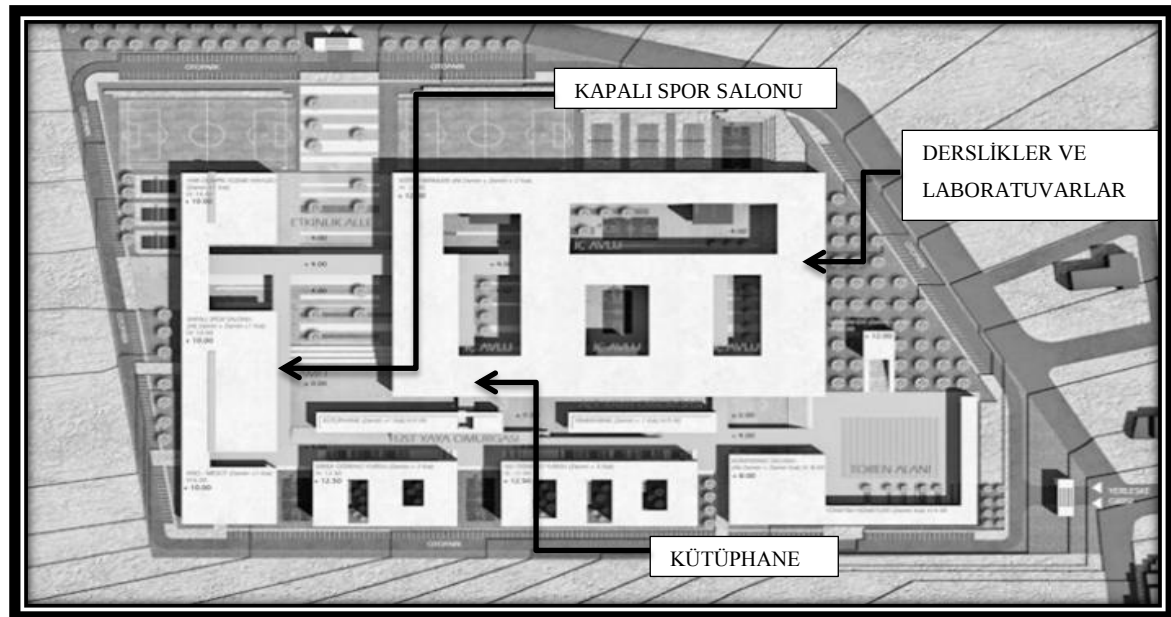
Derslik bloklarının ana omurgayla ve diğer derslik blokları ile ilişkisinin sadece tek kottan, tali omurgalarda ise iki kottan kurulan yatay dolaşım yapıları arasında sürekliliği engellemektedir. Bu ilişkinin, omurga yapı bloklarının plan çözümlerinde geliştirilerek güçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca omurga yapının kullanılan yapı diline uyumlu hale getirilmesi önerilmektedir [36].

Yarışmacı tarafından iklimsel verilerin kullanımına yönelik gösterilmiş olan hassasiyet jüri tarafından fark edilmiş ve değerli bulunmuştur.

2. Ödül: Deniz Dokgöz, Ferhat Hacıalibeyoğlu, Orhan Ersan

Çizelge 4.26. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	434 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	1
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	2
Laboratuvar Sayısı	42 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Resim 4.5. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 2. ödül projesi vaziyet planı [40]

Çizelge 4.27. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 16,36		% 33,64		% 19,82		% 30,18
Laboratuvar								% 100
Kütüphane		% 50				% 50		
Spor Salonu				% 50				% 50
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 47 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı %0'dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 53 civarındadır.
- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran % 100 dür.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacının hazırlamış olduğu rapor şu şekildedir;

....Arsanın eğimine uygun çözümlerin sağlanması, işlevsel dağılımların arsanın fiziksel özelliklerine uygunluğunu gözetmek..... Tüm bu düşünceler ışığında Erzurum Yakutiye eğitim kampüsü için belirleyici olan tasarım ana kararları başlıklarını şu şekilde sıraladık: Arsanın eğimine uygun çözümlerin sağlanması, işlevsel dağılımların arsanın fiziksel özelliklerine uygunluğunu gözetmek, İşlevsel ayrıştırmaların yanı sıra işlevsel karşılaşmalara da olanak sağlayarak mekânsal kalitelerin artmasını sağlamak. Avlulu yapılardan oluşan derslik bloklarının avlularına alt kotlardan bağımsız olarak ulaşılabilir. Doğu-batı ekseninde uzanan allenin bu kısmı derslikler, yurtlar, kütüphane, yemekhane ve sosyal merkezle beslenmektedir. Alle yurt bloklarından sonra kırılarak kuzey-güney aksında gelişmektedir. Bu kısımda kapalı spor salonu, yarı olimpik yüzme havuzunun girişleri bulunmaktadır. Aks, açık spor alanları ile sonlanmaktadır [40].

Yarışmacı, mekânsal kalitenin artmasını sağlamayı tasarımın ana kararı olarak belirtmiştir.

Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

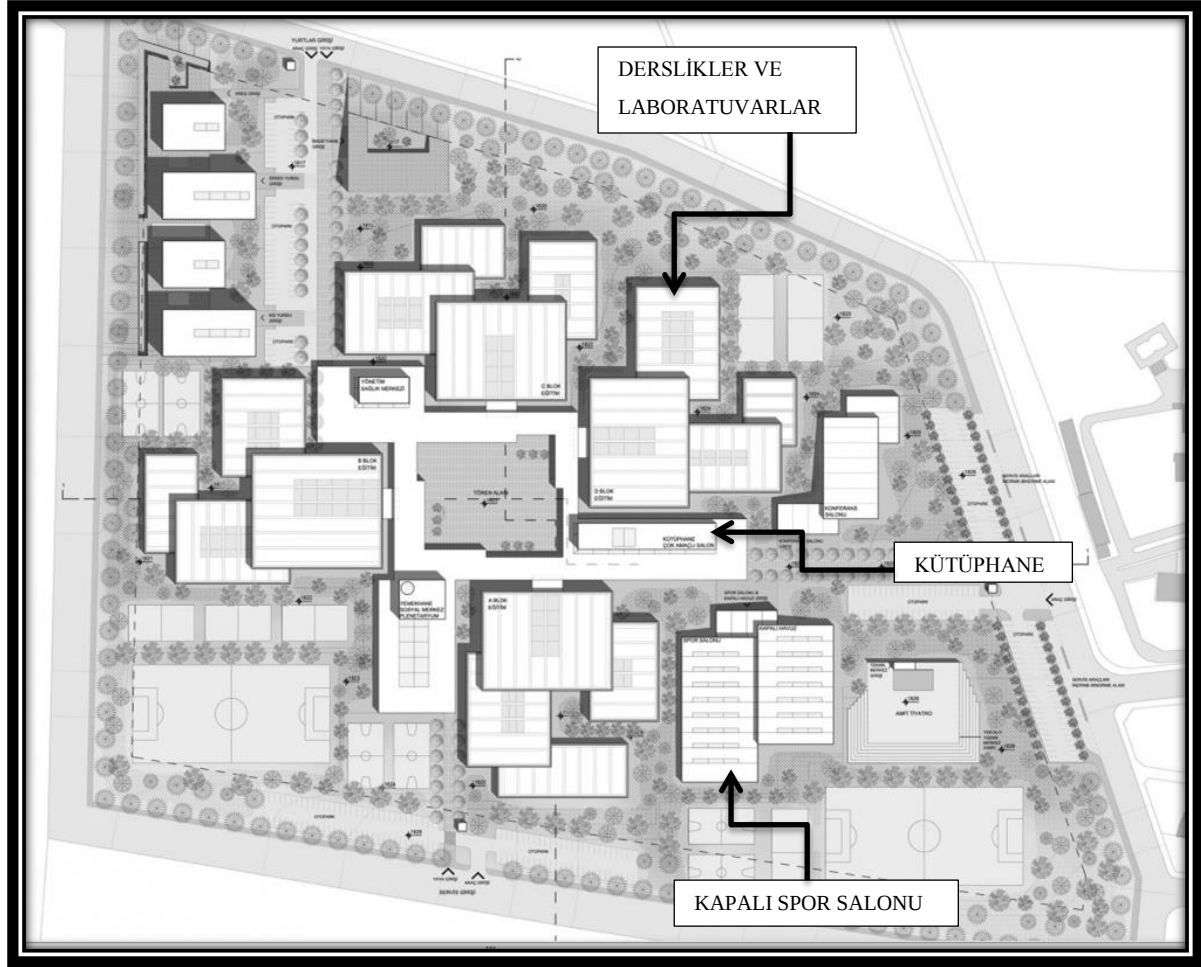
Projede önerilen yeni eğitim modelinin öngördüğü öğrenci hareketliliği kriterini gözettiği, ancak bu çabanın mekânsal karşılıklarını bulma noktasında yeteri kadar geliştirilemediği gözlemlenmiştir. Önerilen avlu, saçak, yarı açık alanlarla birlikte oluşturulan dış mekan kurgusunun, iklim koşulları göz önüne alındığında gerçekçi bir yaşam senaryosu sunamamış olması nedeniyle jüri tarafından oy birliği ile ikincilik ödülüne değer bulunmuştur [36].

Jüri iklim unsuruna değinmekle birlikte, konuyu mekânsal yönelim açısından irdelememiştir.

3. Ödül: Ömer Selçuk Baz

Çizelge 4.28. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	449 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	4
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	4
Laboratuvar Sayısı	40 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/1500

Resim 4.6. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 3.ödü proje vaziyet planı [41]

Çizelge 4.29. Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 21,83		% 29,17		% 16,93		% 32,07	
Laboratuvar	% 20		% 20		% 60			
Kütüphane	% 50				% 50			
Spor Salonu			% 66,67		% 33,33			
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Üçüncü ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 22 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 61 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 17 civarındadır.
- Laboratuvar: Üçüncü ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 60 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 20 dir. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yine % 20 dir.
- Kütüphane: Üçüncü ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Spor Salonu: Üçüncü ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 33 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 67 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacının hazırlamış olduğu raporda şöyle denilmektedir;

Mimarlık üzerinden mekan kurabilmenin ilk şartı problemi anlamak, yeri anlamak, özneyi anlamak olmalıdır. Tanımlanan Eğitim Kampüsleri bu çerçevede irdelenmeli, olumlu ve olumsuz yanları evrensel ve yerel değerler ile birlikte sorgulanmalı ve problemlere kendine özgü çözümler üretilebilmelidir. Bu çerçevede tasarım sorununu; ülke ölçeğinde eğitim politikalarından, yerel ölçekte liseli gençlerin kişilik gelişimlerine kadar değişen ölçek ve konularda inceleyip bir senteze varmayı amaçlıyoruz. İnsanlar birbirlerini ve yerin koşullarını gözeterek üretirler. Lise yılları, gençlerin karakter özelliklerinin geliştiği, özgüvenlerinin olduğu özel bir dönemdir. Abartısız, mimarlık ve eğitim politikası kolayca silik kendine güveni olmayan kaybolmuş bir nesil yetişmesine sebep olabilir. 10.000 gencin kontrol edilebilir, iyi koşullarda bir kampüste,

kendi kişiliklerini geliştirebilecekleri ortamlar kurabilmek bu tasarımın temel hedefi olmalıdır [41].

Yarışmacı, iyi koşullarda kullanıcıların kendi kişiliklerini geliştirebilecekleri ortamlar oluşturmayı tasarımın temel hedefi olarak belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

“Avlu etrafında örgütlenen parçalı kütlelerle oluşan bir yerleşke kurgusunun önerilmesi, bloklardaki mekânsal çözüm önerilerinin iyi olmasına rağmen, birimlerin birbirlerine bağlanma şekli ve bloklar dışındaki açık alanların mekânsal niteliğinin zayıflığı nedeniyle jüri tarafından oy birliği ile üçüncülük ödülüne değer bulunmuştur” [36].

Gerek yarışmacı raporunda ve gerekse de jüri raporunda mekânsal yönlenmeye yönelik herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir.

İstanbul Küçükçekmece eğitim kampüsü

İstanbul Küçükçekmece 1. grup eğitim kampüsü yarışma alanı ılıman iklim bölgesinde yer almaktadır.

Çizelge 4.30. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

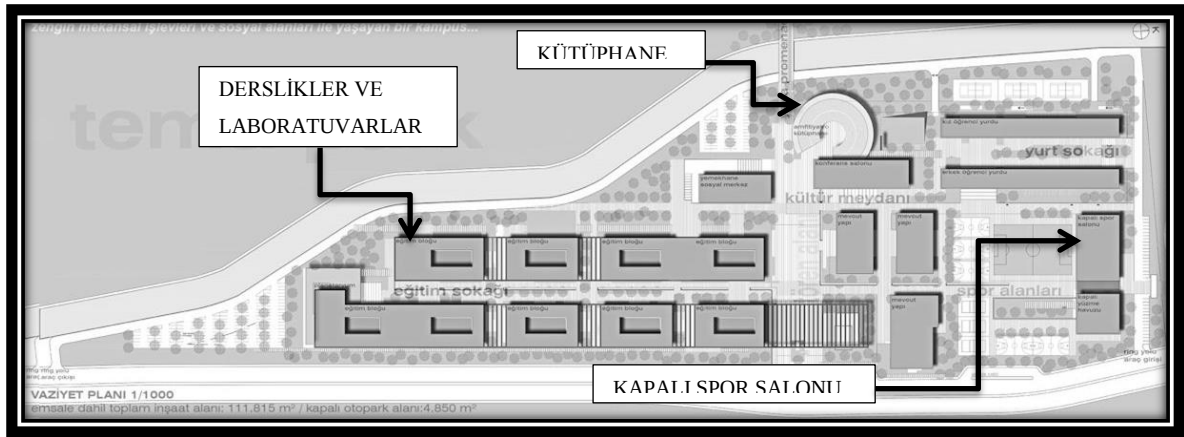
Arsa Alanı	115,565 m ²
Öğrenci Kapasitesi	10 000 Kişi
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	22,1 km.

İstanbul Küçükçekmece eğitim kampüsü için MEB tarafından hazırlanan ılıman iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılacaktır.(Bkz. çizelge 4.5)

1. Ödül: Sıddık Güvendi, Tuna Han Koç, Barış Demir, Oya Eskin Güvendi

Çizelge 4.31. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	391 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	7
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	4
Laboratuvar Sayısı	42 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/3000

Resim 4.7. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 1.ödü proje vaziyet planı [42]

Çizelge 4.32. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 19,69		% 31,72		% 10,23		% 38,36	
Laboratuvar	% 16,67		% 28,57		% 4,76		% 50	
Kütüphane		% 54,55	% 18,18	% 27,27				
Spor Salonu			% 25		% 50		% 25	
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Birinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 20 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı yaklaşık %70

civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 10 civarındadır.

- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 5 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 79 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 16 civarındadır.
- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 73 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 27 civarındadır.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 75 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Marmara Bölgesinin iklimsel karakteri yapıların tasarımını doğrudan etkilemektedir. Yapıların yönlendirilmesinde optimum çözümler elde edilmeye çalışılmıştır. Cepheleri karakterize eden güneş kırıcı delikli metal yüzeyler yöne bağlı olarak farklı yoğunluk ve şekillerde kurgulanmıştır. Derslikler, kuzey-güney aksında uzanan eğitim sokağı etrafında doğu-batı yönünde açılımlar vermektedir. Nitelikli ürün elde etmek çabasıyla irdelenen arazi verileri, bağlam değerleri ve eğitim fonksiyonu için öngörülen işleyiş şemasıyla birlikte; elde edilmek istenen mimari dil yalın ve net olmuştur. Yapılar ışık kullanımı ve doğal havalandırmayı maksimum düzeyde fayda sağlayacak şekilde konumlandırılmış ve iç mekân çözümlerinde buna dikkat edilmiştir [42].

Yarışmacı raporunda yapıların yönlenmesinde optimum çözümler oluşturmaya çalıştığını belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

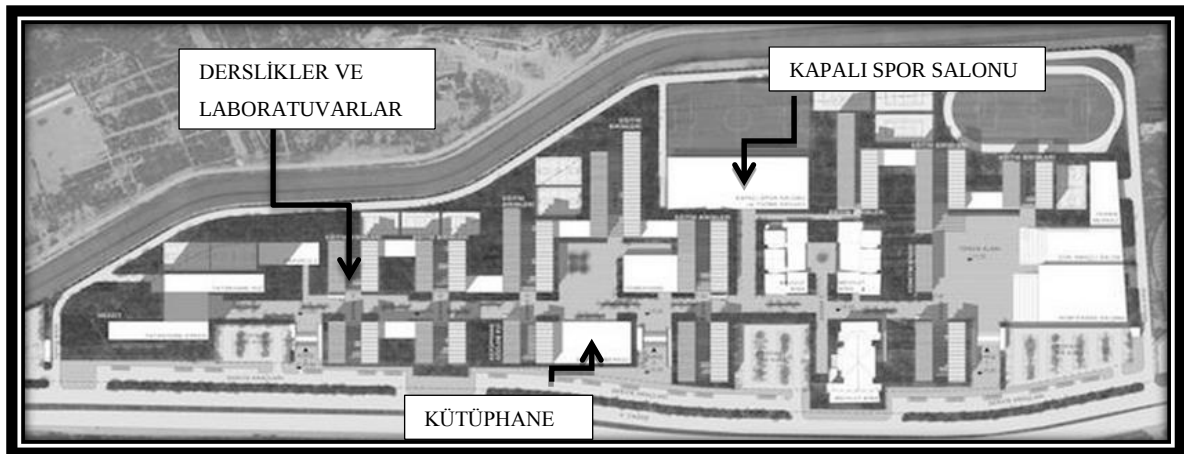
10.000 kişilik Eğitim Kampüsü programının parçalı bir kurguda yorumlanarak arazi içerisinde dengeli olarak dağıtılmış olması ve mevcut yapıların kurguya başarıyla dâhil edilmiş olması jüri tarafından olumlu bulunmuştur. Bloklar ile alle boyunca yaratılan zengin yaşam önerisi değerli bulunan 1 sıra nolu proje, yarattığı iç ve dış mekanlar arasındaki geçirgenlik, yapı içlerinde oluşturduğu olgun mekânsal çözümler ve bunları yetkin bir mimari dil ile ifade edebilmiş olması, yerleşke bütününde sunduğu dingin atmosfer başarılı bulunarak jüri tarafından oybirliği ile birincilik ödülüne değer bulunmuştur. Alle boyunca iki tarafta oluşturulan eğitim bloklarını bütünlüklü gösteren saçak önerisi hem blokları bağlamakta zayıf kalmış hem de binalar arasında kalan alanları tanımlamakta yetersiz kalmış ve grafik etkiden ileri gidememiştir. Saçak ve ara mekanların yeniden ele alınması; Açık amfinin yapılarla ilişkisinin yeniden değerlendirilerek çözülmesi; Öğrenci yoğunluğunun göz önüne alındığında düşey bağlantıların daha gerçekçi ele alınması gerekli olup, koridor genişliklerinin tüm yapı bloklarında tutarlı hale getirilmesi, eksik olan asansörlerin eklenmesi ve engelli erişimini dikkate alan yeni çözümlerin üretilmesi; Derslik alanlarının standartlar ve beklentilere uygun olarak daha makul hale getirilmesi jüri tarafından önerilmiştir [36].

Jüri mekânsal yönlenmeye yönelik görüş bildirmemiştir.

2. Ödül: İhsan Murat Tabanlıoğlu, Melkan Tabanlıoğlu

Çizelge 4.33. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	310 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	8
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	4
Laboratuvar Sayısı	42 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/10000

Resim 4.8. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 2.ödü proje vaziyet planı [43]

Çizelge 4.34. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 30,65		% 19,35		% 24,19		% 25,81	
Laboratuvar	% 45,24				% 54,76			
Kütüphane			% 47,62		% 23,81		% 28,57	
Spor Salonu	% 33,33						% 66,67	
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 31 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 45 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 24 civarındadır.
- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 55 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 45 civarındadır.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 28 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 48 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 24 civarındadır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 67 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı %0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran yaklaşık % 33 civarındadır.

Yarışmacının hazırlamış olduğu rapor şu şekildedir;

Eğitim sürecinde bütünsel olarak gelişme sağlanabilmesi için bilginin kazanılması, becerinin uygulanması, yaratıcılığın güçlendirilmesi, anlama ve empati duygularının beslenmesi, bir arada olabilme becerileri ile sosyal sorumluluğun önemi ve ahlaki ilkeler gibi alanlara değer verilir. Bu beklentileri karşılamak üzere fiziksel alan ve mekan kurgusu birincil ihtiyaçlardandır, çünkü kalıtım ve çevre insanın varoluşunu belirleyen kavramlardır. Öğrencinin sahip olduğu yetenekleri geliştirmesi ve en iyi düzeye getirmesini amaçlayan bir eğitim ortamında, mekanların bu amacı desteklemesi, hedeflemesi gereklidir. Okul binası, öğrencinin benimseyeceği, kendini güvende, rahat ve ait hissedeceği ve aynı zamanda seçim yapabildiği, alternatiflerle donatılmış şekilde inşa edilmelidir. Bunun için öğrencilerin rahatlıkla hareket etmelerine, bir araya gelmelerine, oyun oynamalarına, ya da bireysel olarak odaklanmalarına imkan veren, kendilerini geliştirmelerine olanak tanıyan yapılanma ve alt yapı önemlidir. Mekan ve işlevlerin bağlantısında sağlanan akıcılık ve bireyselleşmiş üniteler cansız dersliklerin aksine öğrenme sürecini aktive edecek kurgunun temel öğeleridir. Akademik öğretime ağırlık verilmekle birlikte öğrencilerin bireyler olarak olumlu gelişimini öngören ve özgün yeteneklerini geliştirmesine imkan tanıyan bir okul yapısı entegre bir sistemin fiziksel iz düşümü olarak ele alınmalıdır. Vadiye yerleşik eğitim kompleksinde kuzeyden esen hakim rüzgarın etkisi iç sokakların yönlenimiyle (doğu-batı aksında) azaltılmaktadır. Binaların yönelimine göre cephelerinde farklı uygulamalar ve güneş kırıcı paneller kullanılmaktadır. Bu enerji sakınım ve konfor önlemi aynı zamanda farklı cepheleriyle estetik bağlamda binaları tanımlı hale getirmektedir. Yapıların çağdaş okul modelini tarif ettiği yerleşke, öğrenmenin zorunlu bir ezber olmaktan çıkıp öğrencinin arzuladığı bir durumda gerçekleştiği, dolayısıyla eğitimin bilgiyi olduğu kadar tüm yaşam pratiğini kapsadığı bir ortamdır. Bu ortam dış mekanlarda doğadan ve açık havadan olduğu gibi iç mekanlarda gün ışığından optimum yararlanmaktadır. Saydam cephe tercihiyle iç-dış ilişkisinin yumuşadığı, karşılıklı olarak geçirgenleştiği ile projede elde edilen atmosfer esnek eğitim anlayışının uygulanabilirliğini desteklemektedir [43].

Yarışmacı, iç mekanlarda konforu sağlayıcı önlemlerden yararlandığını belirtmektedir.

Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

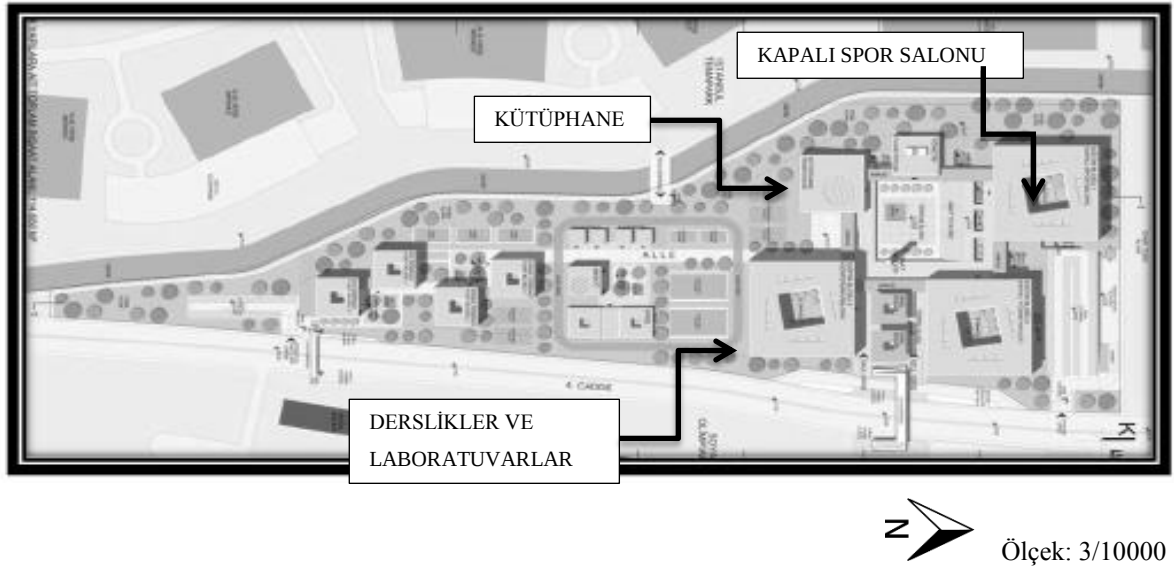
Alle üzerinde yer yer yeşil oylumlar ve meydanlar dizgesi oluşturacak biçimde, zengin ve çeşitlenen bir dış yaşam öneriyor olması jüri tarafından değerli bulunmuştur. Programın araziye çizgisel bloklar olarak dağıtılması, bu parçalı kurguyu üst katlarda bütünleşik bir yapıya dönüştürme gayreti ve mevcut binalarla entegrasyon çabası olumlu bulunmuştur. Buna karşın çizgisel bloklar gruplanırken arada oluşan giriş mekanlarının yarı açık mekanlar olarak tasarlanmış olmaları ve yarattıkları düşey sirkülasyon zorluğu olumsuz bulunmuştur. Yurt bloklarının düşey kurgusu, eğitim blokları ile yerleşke bütününde oluşturulmaya çalışılan yatay etkiyi üçüncü boyutta olumsuz yönde etkilemiştir. Bunlara ek olarak, yurt binalarının gerek kütüphane, gerek yemekhane gerekse kapalı spor mekanları gibi sosyal mekanlar ile olan kopukluğu jüri tarafından eleştirilmiştir. 3 sıra nolu proje, oybirliği ile ikincilik ödülüne değer görülmüştür [36].

Jüri mekânsal yönlenme konusunda herhangi bir görüş bildirmemiştir.

3. Ödül: Özgür Bingöl, İlke Barka, Tuğba Bilgiç, Berna Göl, Merve Şen

Çizelge 4.35. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	384 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	3
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	4
Laboratuvar Sayısı	48 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Resim 4.9. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı [44]

Çizelge 4.36. İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 18,75	% 4,17	% 18,75	% 8,33	% 18,75	% 4,17	% 18,75	% 8,33
Laboratuvar		% 33,33		% 16,67		% 33,33		% 16,67
Kütüphane	% 25		% 25		% 25		% 25	
Spor Salonu		% 50				% 50		
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Üçüncü ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 31 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 38 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 31 civarındadır.
- Laboratuvar: Üçüncü ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: Üçüncü ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 25 civarındadır.
- Spor Salonu: Üçüncü ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı yaklaşık %50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Eğitim mahallerinin örgütlenmesinde, kör koridorlu lineer sistemler ve tarak şemalar yerine bir orta mekân etrafında (avlu-galeri vb.) örgütlenmiş döngüsel sirkülasyona sahip merkezi plan anlayışı tercih edilmiştir. Bu şekilde yatayda hareketin kesintisiz olarak kurgulanması ve sirkülasyon alanlarının doğal ışık alan aydınlık mekânlar olarak düzenlenmesi mümkün olmaktadır. Önerilen mekânsal düzenleme yatayda ve düşeyde kullanıcılar arasında etkileşime imkân veren bir karaktere sahiptir. Merkezi plan şeması ve döngüsel sirkülasyon yatayda, yapı içindeki galeri boşluğu ise düşeyde eğitim ile ilgili mekânları birbiri ile ilişkilendirmektedir. Yapıların içine aldığı boşluk ve galeri sayesinde doğal ışık ve doğal havalandırmadan azami ölçüde yararlanması ve sığınak, teknik mahal, depo vb. mahaller dışında sirkülasyon alanları dahil tüm hacimlerin doğal ışık ve hava ile sağlıklı bir ilişki kurması hedeflenmiştir. Cephe

kurgusu olarak tekrarlanmadan kaynaklanacak tekdüzeliğe imkan vermeyen, düşey etkili, farklı ritimlerle kurulan ikinci bir cephe sathı olarak kurulan cephe düzlemi önerilmektedir. Arkadlarla dil birliği içinde yapıların cepheleri ele alınmıştır [44].

Yarışmacı raporunda; mekânsal yönlenmeye yönelik herhangi bir ifadeye yer vermemiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelere yer vermektedir;

Eğitim Kampüsü'nün 10.000 kişilik nüfusunu ve program yoğunluğunu bloklara ayırarak dağıtma becerisi, yenilikçi plan çözümleri ve yetkin mimari dili ile öne çıkmasına rağmen yarışma dokümanlarını ve şartnameyi yorumlama biçimi, korunması gereken mevcut yapıları göz ardı etmiş olması nedenleriyle jüri tarafından oybirliği ile üçüncülük ödülüne değer görülmüştür [36].

Jüri, mekânsal yönlenme konusunda herhangi bir görüş bildirmemiştir. Ancak yarışmacının çözümlerini yenilikçi ve yetkin bulmuştur.

4.2.2. İkinci grupta yer alan eğitim kampüsü yarışma projelerindeki eğitsel mekanların analiz sonuçlarının incelenmesi

Malatya ikizce eğitim kampüsü

Malatya İkizce 2. grup eğitim kampüsü yarışma alanı ılıman iklim bölgesinde yer almaktadır.

Çizelge 4.37. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

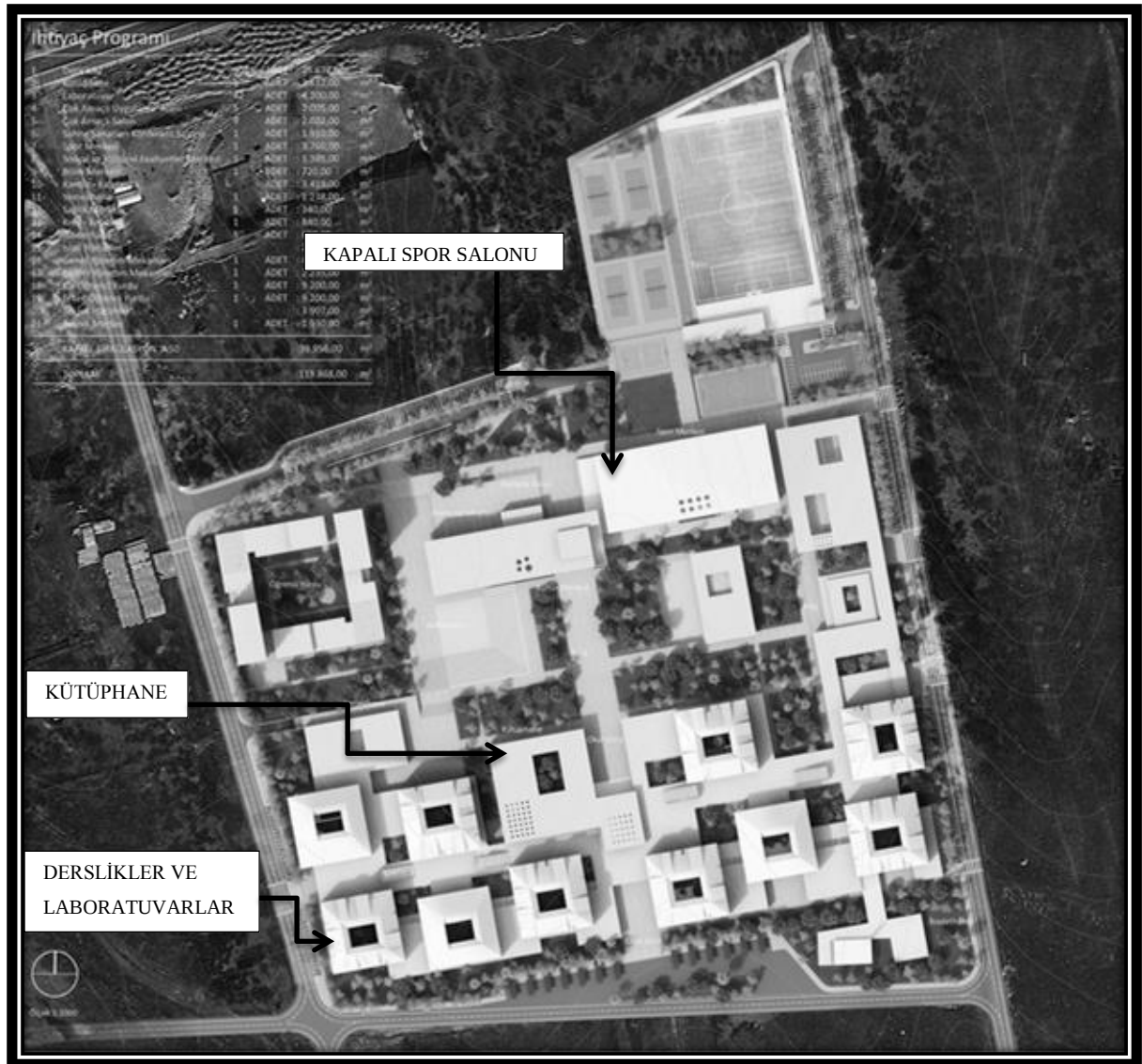
Arsa Alanı	160,723 m ²
Öğrenci Kapasitesi	10 000 Kişi
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	7,5 km.

Malatya İkizce Eğitim Kampüsü için MEB tarafından hazırlanan ılıman iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılacaktır.(Bkz. çizelge 3.2)

1. *Ödül:* Doğu Kaptan, Hüseyin Kaptan, Ekim Kaptan, Murat Er, Sema Uğurlu

Çizelge 4.38. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	404 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	10
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	4
Laboratuvar Sayısı	42 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/2000

Resim 4.10. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 1.ödü proje vaziyet planı [45]

Çizelge 4.39. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 32,43		% 30,44		% 10,40		% 26,73
Laboratuvar				% 50				% 50
Kütüphane				% 50		% 50		
Spor Salonu		% 50		% 25				% 25
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Birinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 58 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı % 0'dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 42 civarındadır.
- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran % 100 dür.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 75 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Eğitim kampüsünün tasarımında kendimize sorduğumuz ilk soru, kentin çeperlerinde bulunan kampüsün kentin ürettiği sosyal ilişkileri nasıl bünyesinde bulunduracaktır. Bu bağlamda eğitim kampüsünün tasarımında ortaya çıkan ana düşünce, kentleri oluşturan kamusal alanların; meydanların, sokakların, kültür merkezlerinin, spor merkezlerinin, parkların, eğitim ve öğretim birimleriyle direkt ilişkisini sağlayacak bir yaşam alanı yaratmaktır. Bu görüş, tasarlanan projenin temel kurgusu olarak da öne çıkmaktadır. Bu çerçevede kent ile direkt iletişim kuracak kamuya açık donatılar giriş meydanı çevresine yerleştirilirken, alanın güneyinde eğime paralel yerleşen eğitim blokları ile ise öğrencilerin bu donatı alanlarına en kolay biçimde ulaşması sağlanmaktadır. Bu nedenle kampüs alanının kente en yakın olan kuzey sınırı, kente bağlayan ana güzergâhlara asılan öneri bir ulaşım sistemi ile tanımlanmıştır. Bu öneri güzergâh üzerinde giriş meydanı, kültür merkezi, kapalı-açık spor alanları ve yurtlar konumlandırılmıştır...Arazi güneyden kuzeye doğru eğilimlidir. Arazinin bu durumu yöneliş ve fonksiyon dağılımında göz önünde bulundurulmuştur... Sınıf blokları sınıfların, mahremiyet ve yönlenme açısından uygun çözümü sağlamaktadır [45].

Yarışmacı, derslik bloklarında sınıfların mahremiyet ve yönlenmede en uygun çözümü sağladığını belirtmektedir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelere yer vermektedir;

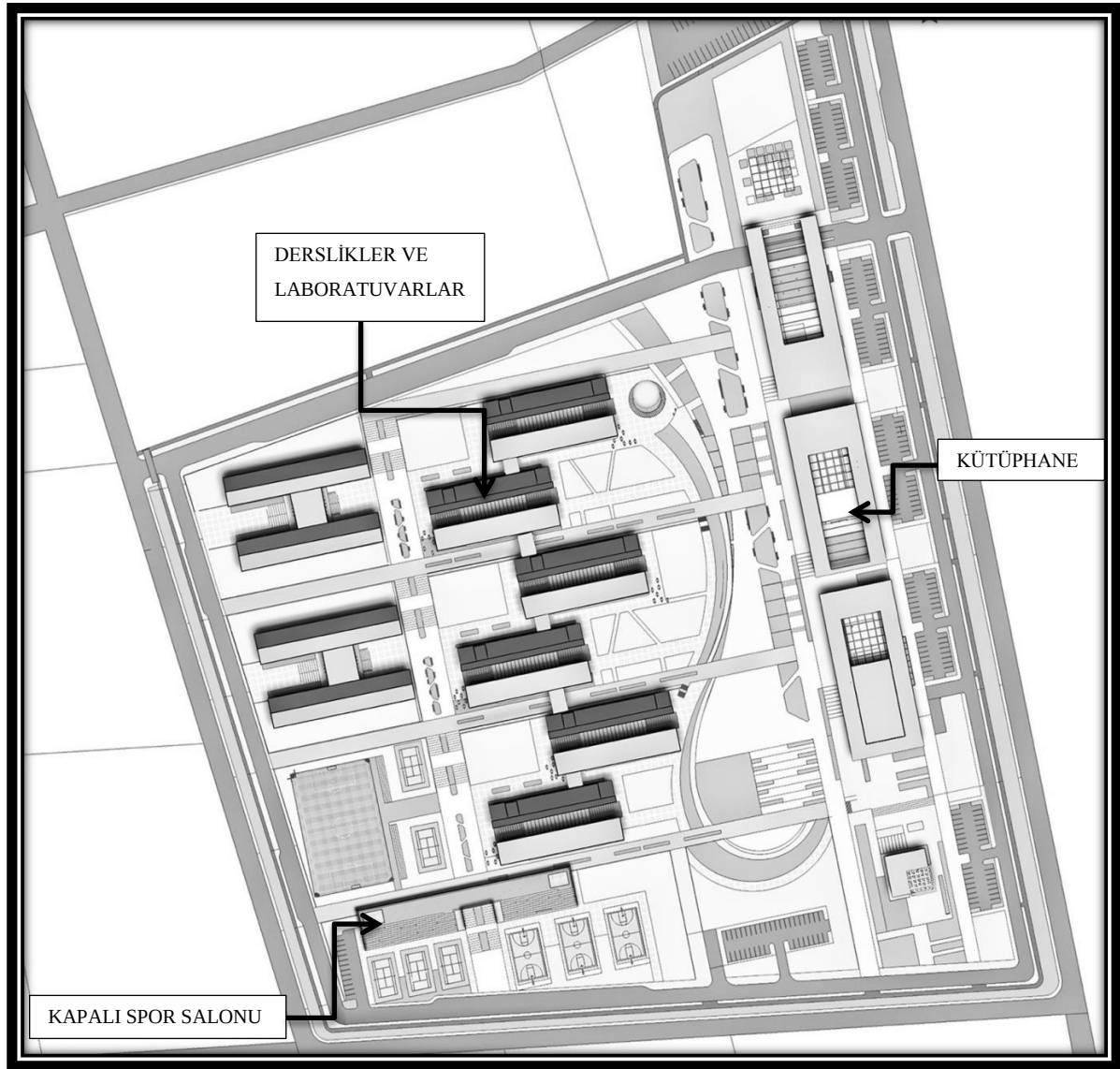
Tasarım alanında işlevlerin dengeli bir şekilde planlanması, yeşil alanların ve dış mekanların yapıların çevrelerinde konumlanması sonucu farklı büyüklükte ve sürprizli mekanların oluşturulması, derslik blokları altında düşünülen dolaşım alanları ve işlevlerin zemin katta akıcı mekanların oluşmasını sağlaması olumlu görülmüştür. Kampüs içindeki dış kullanıma açık olması gereken işlevlerin alan içindeki konumları ve alanın sahip olduğu arazi eğimi mekânsal düzenlemeleri başarılı olarak değerlendirilmiştir. Tasarım bu nedenlerle birinci ödüle değer görülmüştür. Diğer yandan eğitim bloklarındaki cephe ile çatı dilinin uyumsuz olması eleştirilmiş; bu bloklarda oluşturulan ortadaki boşluk ile görsel ve fiziki ilişkinin kurulması açısından düşey sirkülasyon elemanlarının yeniden ele alınması önerilmektedir. Kampüse ulaşımında servis araçlarının rahat sirkülasyonu için imar yollarından bağımsız bir iç yol oluşturulmalıdır. Önerilen tasarım derslik bloklarına çok sayıda girişe olanak tanımaktadır. Bu konunun da yeniden değerlendirilmesi gereklidir [46].

Jüri, mekânsal düzenlemeleri olumlu değerlendirmiştir.

2. Ödül: Alper Aksoy, Erdem Dokuzer

Çizelge 4.40. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	306 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	6
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	2
Laboratuvar Sayısı	48 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/3000

Resim 4.11. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 2.ödü projesi vaziyet planı [47]

Çizelge 4.41. Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik				% 50,98		% 2,61		% 46,41
Laboratuvar		% 37,5				% 37,5		% 25
Kütüphane				% 50				% 50
Spor Salonu								% 100
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 47 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı % 0'dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 53 civarındadır.
- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 37,5 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 62,5 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı % 100 dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Ülkemizde zorunlu eğitimle birlikte artan derslik ihtiyacına bağlı olarak uygulanması planlanan projelerin nitelikli olması önemlidir. Mevcut bulunan dersliklerin fiziksel ve sosyal alt yapı yetersizlikleri eğitim kalitesi üzerinde olumsuz etkileri olmaktadır. Bu bağlamda yeni yapılacak projelerle ülke genelinde kaliteli eğitim düzeyine ulaşmak ve dolayısıyla parlak bir neslin temelini atmak projelerin esas konusunu oluşturmaktadır. Eğitim kampüslerinin sosyal, kültürel ve barınma açısından bütünlük göstermesi projenin çıkış noktasıdır. MEB bakanlığı Malatya eğitim kampüsü tasarlanırken tüm bu ihtiyaçlar göz önüne alınarak nitelikli bir kampüs yaşantısı elde edilmeye çalışılmıştır. Proje genelinde cephe yaklaşımında seçilen termal ve geri dönüşümlü malzemeler ile ekolojiye destek verilmek istenmiştir. Bütünsel yaklaşımda proje yönelim yönü olarak mikroklimatik özellik taşımakta ve bu bağlamda proje genelinde doğal ventülasyon oluşturulması düşünülmüştür [47].

Yarışmacı, nitelikli bir kampüs yaşantısı elde edilmeye çalışıldığını, proje yaklaşımında mikroklimatik özellikte bir tasarım oluşturulduğunu belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Yerleşke çeperinde oluşturulan servis yolu ile öğrencilerin eğitim bloklarına ulaşımı ile ilgili çözümler olumlu bulunmuştur. Tasarım alanında yapı bloklarının dengeli şekilde konumlandırılmasının ve yeterli düzeyde yeşil alanları oluşturmalarının başarılı olduğu değerlendirilmiştir. Derslik dışı işlevlerin bir hat üzerinde planlanması ve çeperinde oluşturulan mekanlarda önerilen yaşantı olumlu olmasına rağmen, eğitim ve yurt bloklarında önerilen cephe dilinin diğer yapı grupları ile uyumlu olmaması eleştirilmiştir. Eğitim bloklarına girişlerin kararsız bir şekilde farklı mekanlarda düzenlenmesi, sosyal alanlara ulaşımında çelişki yaratmaktadır. Bu nedenlerle ikinci ödüle değer görülmüştür [46].

Jüri, derslik yapı bloklarının dengeli konumlanmasını yeşil alan kullanımı ile ilişkilendirmiş fakat iklime dayalı mekânsal yönlenme konusunda herhangi bir görüş bildirmemiştir.

Ağrı Doğubeyazıt eğitim kampüsü

Ağrı Doğubeyazıt 2. grup eğitim kampüsü yarışma alanı soğuk iklim bölgesinde yer almaktadır.

Çizelge 4.42. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

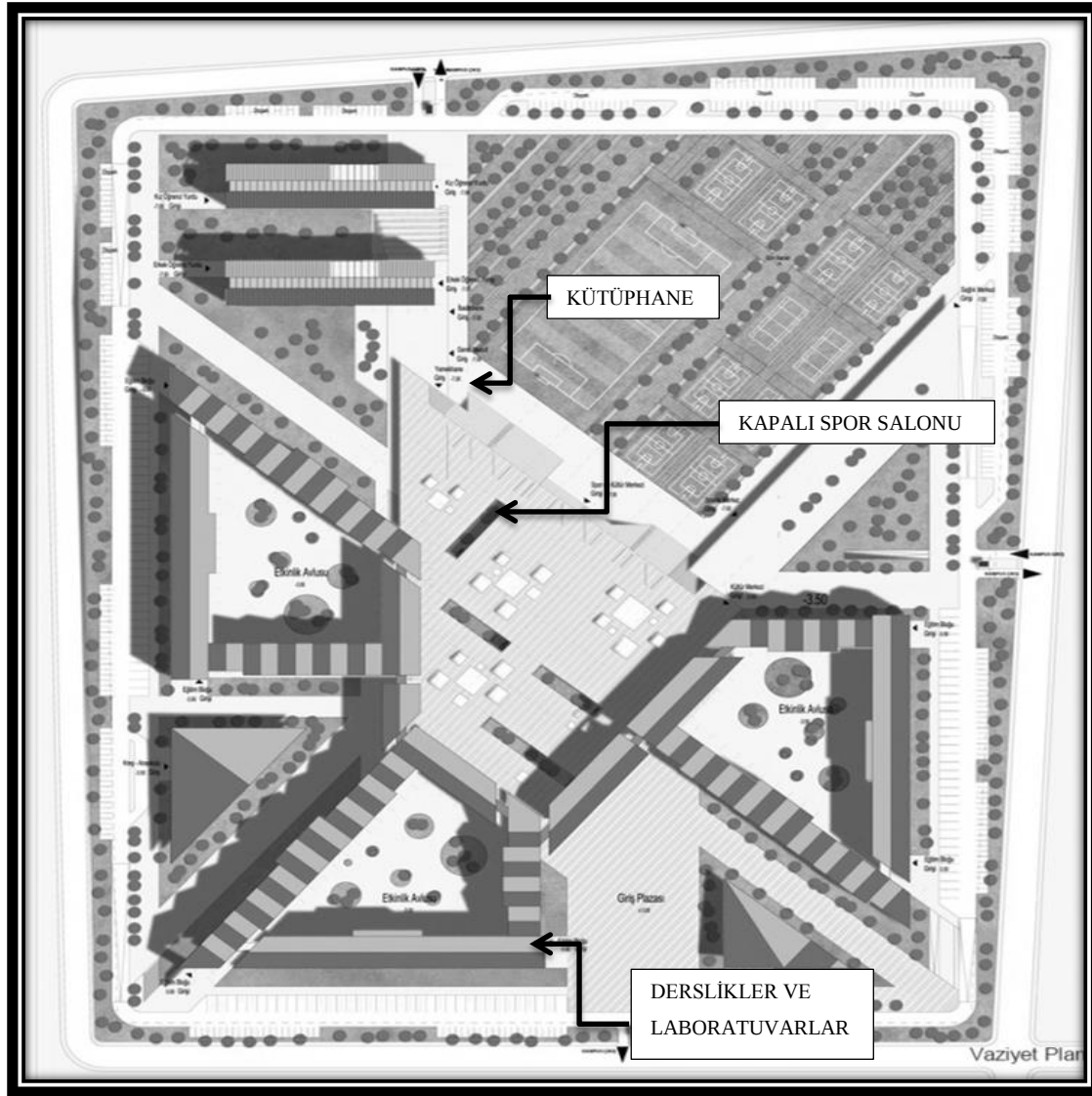
Arsa Alanı	172,451 m ²
Öğrenci Kapasitesi	10 000 Kişi
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	96 km.

Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü için MEB tarafından hazırlanan soğuk iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılacaktır.(Bkz. çizelge 3.1)

1. *Ödül*: Fatih Yavuz, Ömer Emre Şavural, Hasan Okan Çetin, Can Tamirci

Çizelge 4.43. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	376 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	3
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	44 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/1000

Resim 4.12. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı [48]

Çizelge 4.44. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 28,73	% 24,47	% 20,21				% 14,89	% 11,70
Laboratuvar	% 31,82	% 22,73	% 18,18				% 18,18	% 9,09
Kütüphane		% 27,27		% 45,46		% 27,27		
Spor Salonu		% 50				% 50		
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Birinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 65 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 35 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran % 0'dır.
- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0'dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 36 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 64 civarındadır.
- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0'dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 27 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 73 civarındadır.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0'dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

... Program yorumuna paralel olarak bağlamın ve iklimin tetikleyebileceği karakter, bir diğer başrol oyuncusu olarak yerini alır....Derslik birimleri gün ışığından azami verim sağlayacak şekilde yönlenmiş haldedir. Koridor ve iç mekan kurgusu avlu hayatı ile görsel ve fiziksel bağlantılar kurarken, plaza altonda kurgulanmış sosyal ve çoklu kullanımlara ayrılmış mekanlara da mahreçler sağlar. Böylelikle hem zengin bir açık alan kurgusu ve geçirgenliği önerilirken hem de kapalı alan sürekliliği sağlanmış olur. Öğrenciler birbirine iklimlendirilmiş mekanlardan geçme seçeneğini kampüsün tüm mekanlarında kullanabilme olanağına sahip olurlar [48].

Yarışmacı bölge iklimini dikkate alarak, derslik birimlerinin gün ışığından azami verim sağlayacak şekilde yönlenmiş olduğunu belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı

raporda şu ifadelere yer vermektedir;

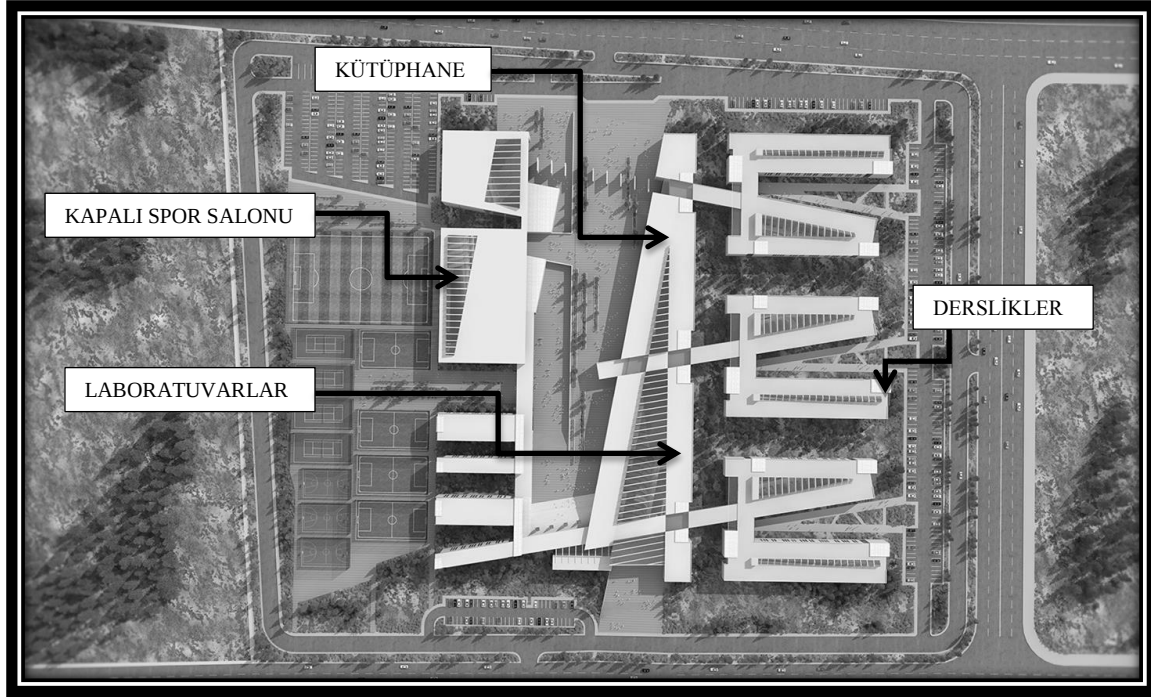
Yerleşke arsasının kentsel tasarım kurgusu kullanılabilir açık alanları artırdığı, parçaladığı, çeşitlendirdiği ve sonuç olarak hiyerarşik bir düzen getirdiği için başarılıdır. Avlulu eğitim bloklarının dengeli yaşam mekanları ve alan kullanımı oluşturması üç ayrı özelleşmiş etkinlik avlusu ve bir ortak plaza etrafında tasarlanması övgüye değer bulunmuştur. Ortaya konan tasarım okul tipolojini temsiliyetine yeni bir yorum getirerek başarılı bir şekilde taşımaktadır. Mekan kurgusunda ortaya çıkan bu başarı yaratılan zengin iç mekan kurgusunda ve özgün cephe karakterinde de kendisini göstermektedir. Bu gerekçelerle tasarım birinci ödüle değer görülmüştür. Plaza ile yaratılan açık spor alanlarının ilişkisi ve yurtlarla açık alan ilişkisi olumlu bulunmuştur. Plaza altındaki bazı işlevlerin (Örneğin sahne sanatları gibi) zemin üstüne taşınabileceği düşünülmelidir. Plaza altındaki mekanların daha çok ışık alan mekanlara dönüştürülmesi, cephedeki cam yüzey alanlarının yeniden düzenlenmesi önerilmektedir [46].

Jüri doğrudan mekânsal yönlenmelere ilişkin yorum yapmamakla birlikte, bazı mekanlarda cephe kurgusundan kaynaklı yetersiz ışık problemini vurgulamıştır.

2. Ödül: Gökhan Aksoy

Çizelge 4.45. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	416 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	6
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	42 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 44/100000

Resim 4.13. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 2. ödül projesi vaziyet planı [49]

Çizelge 4.46. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 8,65		% 17,31	% 33,65				% 40,39
Laboratuvar							% 100	
Kütüphane		% 100						
Spor Salonu						% 100		
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 49 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 17 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 34 civarındadır.

- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran % 0 dır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerinin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Öğrencilerin gündüz kullandığı eğitim birimleri kampüsün güney kısmında yer alırken, gece kullanılan yurt bölgeleri, yaşam alanları, ise kampüsün kuzey kısmında, ancak kuzeye bakmayacak şekilde, yerleştirilmiştir. Bu iki mekan arasında kalan tampon bölgeye ise, sürekli olarak kullanılacak olan, kulüp odaları, amfiler, kafeler ve çok amaçlı kullanım alanları gibi sosyal donatı birimleri yerleştirilmiştir... Karasal iklimin hakim olduğu Ağrı'da, hava koşulları uç seviyelerde yaşanmaktadır. Buna bağlı olarak, kampüs alanı yerleşim kararları alınırken, çevresel etmenler bu süreci şekillendiren önemli bir faktör olarak ele alınmıştır... Dersliklerin ve yurtların yerleştirildiği lineer bloklar bu bağlamda doğu ve batıda cephe oluşturacak şekilde, kuzey güney doğrultusunda yerleştirilirken, sosyal aks sabah güneşini en verimli şekilde kullanacak şekilde, doğu yönünde yerleştirilmiştir. Ayrıca eğitim blokları maksimum düzeyde ışıktan yararlanmak için kırıklı bir doğrusallık izlemiştir [49].

Yarışmacı, kampüs alanı yerleşim kararları alınırken çevresel etmenlerin süreci şekillendirdiğini belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Yerleşkedeki kütlelerin özellikle eğitim bloklarının konumlanması dengeli ve başarılı bulunmuştur. Derslik mekanlarının iç düzenlemelerindeki mekan kalitesi bu başarıyı desteklemektedir. Ancak etkinlik alanı olarak önerilen dış mekanın eğitim mekanları ile bütünleşemediği görülmüştür. Eğitim sokağı bir dağıtım mekanı olarak düşünülse de bu

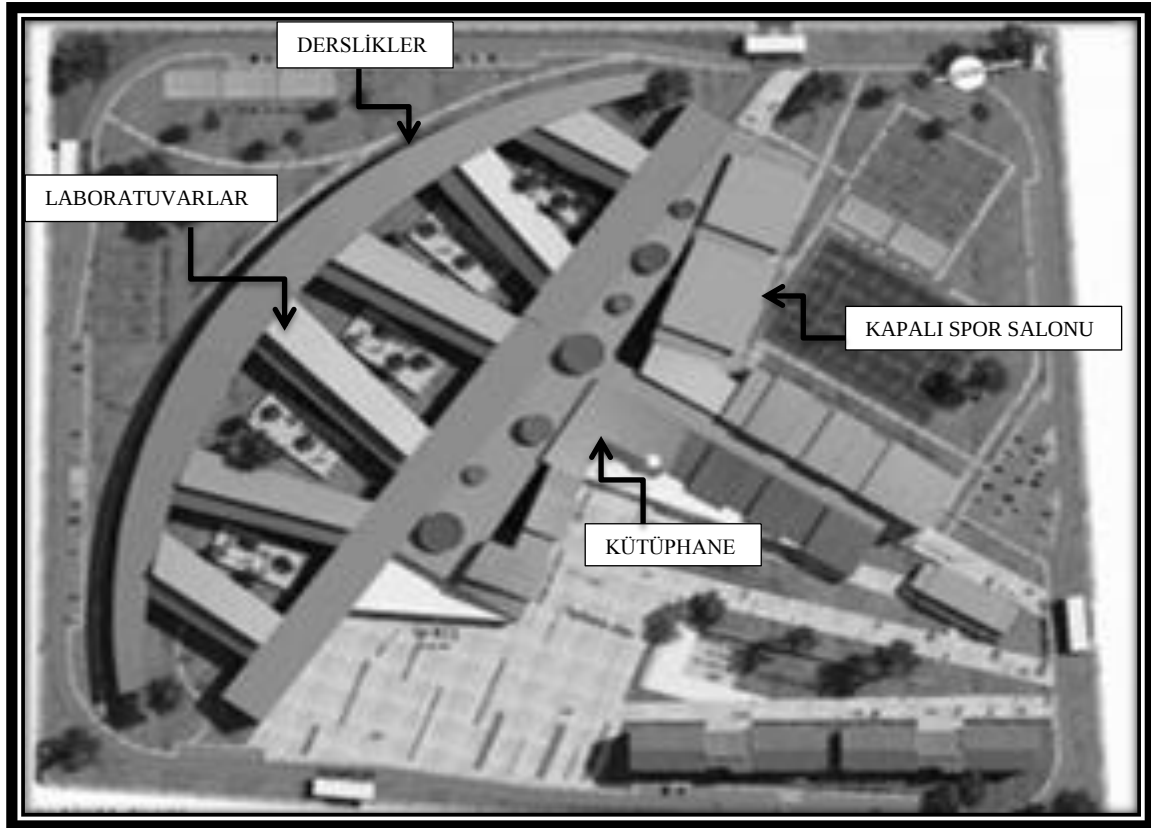
işlevini tam olarak yerine getiremediği değerlendirildiğinden ikinci ödüle değer görülmüştür [46].

Jüri yarışmacının eğitim bloklarının konumlandırmasını başarılı bulmuştur.

3. Ödül: Orhan Uludağ, Zeynep Uludağ

Çizelge 4.47. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	424 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	6
Çizelge 4.47.(devam) Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	48 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/2000

Resim 4.14. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı [50]

Çizelge 4.48. Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 44,81		% 25,47				% 29,72
Laboratuvar		% 100						
Kütüphane						% 75		% 25
Spor Salonu		% 50				% 50		
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Üçüncü ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 75 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 25 civarındadır.
- Laboratuvar: Üçüncü ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran % 100 dür.
- Kütüphane: Üçüncü ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 75 civarındadır.
- Spor Salonu: Üçüncü ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Okul dönemi süresince yılın sadece iki ayında ortalama sıcaklığın 15°C dereceden yüksek olduğu sert ve zorlu iklim koşullarının olduğu bir bölgede yer alan okulda öğrencilerin yaşantısının iç mekanlarda geçeceği düşünülerek eğitim alanlarının ve ortak etkinlik alanlarının mümkün olduğunca kıymetli olan gün ışığıyla ve doğayla buluşan aydınlık mekanlar olması hedeflenmiştir. Mimaride vurgulanmak istenen doğru yönelme, kolay ulaşım ve doğal ışık ve hava sağlama kriterlerinin yanı sıra program şemasında düşey sirkülasyonun öğrencileri zorlamaması için çok katlı çözümden kaçınılmıştır. Eğitim bloğunun güney-güney batı yönünde dış bükey bir formla tasarlanması arazinin maksimum güneşlenme yönünün seçilmesi soğuk ve uzun kış şartlarında güneşten maksimumda faydalanma amacıyla yapılmıştır. Dolayısıyla yapının fiziksel çevre denetimi şartları çerçevesinde en ideal forma sahip olması sağlanmıştır. Eğitim bloğunu diğer eğitim birimlerine ve ana omurgaya bağlayan kollar arasında oluşturulan avlular kuzey rüzgarından korunaklı açık teneffüs ve etkinlik alanlarını oluşturmaktadır. Bu yeşil avluların dar ve uzun aralıklar olmak yerine geniş avlular olarak tasarlanması en fazla güneşlenme imkanını yaratmak içindir [50].

Yarışmacı doğru yönelmeyi mimaride vurgulamak istediğini belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Yerleşkenin giriş alanı tasarımı ve yapıların iç sokak etrafında toplanması ve mekan kurgusunu zenginleştirilmesi olumlu görülmüş, ancak sosyal etkinlik sokağının ölçeği abartılı bulunmuştur. Kütle kurgusu ve cephe dili yeterli olgunlukta görülmemiştir. Eğitim bloğu düzenlemeleri monoton, ölçeksiz ve iç mekan kurgusu yetersiz bulunmuştur. Bu gerekçelerle üçüncü ödüle değer görülmüştür [46].

Jüri doğrudan mekânsal yönelme konusuna değinmemiş, kütle kurgusu ve cephe dilini yeterli olgunlukta bulmamıştır.

Balıkesir Bandırma eğitim kampüsü

Balıkesir Bandırma 2. grup eğitim kampüsü yarışma alanı ılıman iklim bölgesinde yer almaktadır.

Çizelge 4.49. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

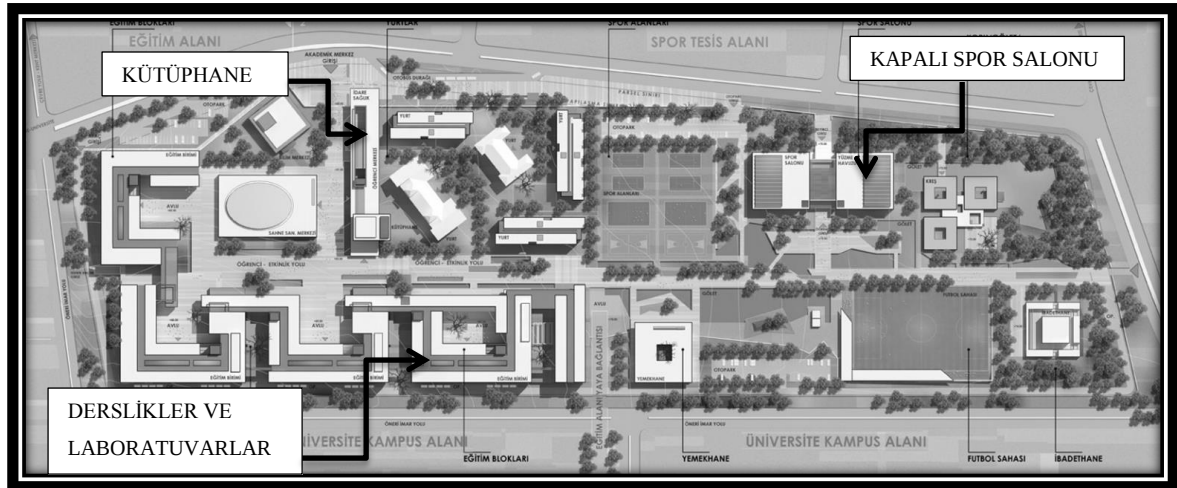
Arsa Alanı	167,099 m ²
Öğrenci Kapasitesi	10 000 Kişi
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	101 km.

Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü için MEB tarafından hazırlanan ılıman iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılacaktır.(Bkz. çizelge 3.2)

1. Ödül: Bülent Tarım, Hakan Özbek, Mustafa Alper Aykam, Köksal Aksoy, Bülent Çetin

Çizelge 4.50. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	373 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	5
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	5
Laboratuvar Sayısı	46 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/2000

Resim 4.15. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı [51]

Çizelge 4.51. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 38,02		% 7,71		% 36,64		% 17,63
Laboratuvar		% 19,57		% 10,87		% 32,60		% 36,96
Kütüphane		% 25		% 50		% 25		
Spor Salonu		% 16,67		% 33,33		% 16,67		% 33,33
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Birinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 56 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 44 civarındadır.
- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 44 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 56 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 75 civarındadır.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Akademik merkez avlusuna ve öğrenci etkinlik koridoruna bağlanan avlular etrafında konumlandırılmıştır. Blokların zemin katlarında çok amaçlı uygulama alanı, kantin vb. bulunmaktadır. Bloklar arasındaki bu avlular birbirlerine bağlanmaktadır. Ayrıca, bloklar arasında yer alan köprüler ve çeşitli kotlarda bulunan koridor ve hollerle bloklar arasında kapalı geçiş sağlanmıştır. Ortak kullanılan laboratuvar, çok amaçlı uygulama alanı, eğitim yönetim birimleri kolay ulaşılabilir biçimde konumlandırılmıştır. Bu yerleşim koridorlarda farklı karakterde koridor ve holler oluşturmuştur. Bu koridor ve holler doğal ışık alacak şekilde düzenlenmiştir [51].

Yarışmacı eğitim merkezlerinin avlular etrafında oluşturulan bloklarla kurgulandığını, bu kurguda eğitim yapıları arasındaki geçişlerin koridor ve hollerle sağlandığını ve bu hollerin doğal ışık alacak şekilde düzenlendiğini belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Yapıların yerleştirilişindeki denge, yapıların oluşturduğu mekanların hiyerarşisi, yapı dili, mevcut yapılarla kurulan mekansal ilişki, eğitim bloklarının kendi içindeki uyumlu ilişkisi ve gruplanarak oluşturdukları ayrıcalıklı mekanlar, bu mekanların ana kurgu ile olan uyumu ile işlevsel dağılımın dengesi çok başarılı bulunmuştur. Bu nedenlerle birinci ödüle değer görülmüştür. Diğer yandan, sahne sanatları merkezinin girişi etkinlik yolu ile ve ana kurgu ile olan konumu ana kurguya zarar vermektedir. Eğitim blokların girişlerinin de sadece ana omurgadan beslenmeleri yetersiz bulunmuştur [46].

Jüri doğrudan yöne bağlı olarak eğitim bloklarının konumlanmasına değinmese de kütle kurgusunu, eğitim bloklarının kendi içindeki uyumlu ilişki ve gruplanarak oluşturdukları ayrıcalıklı mekanları değerli bulmuştur.

2. Ödül: Hakan Evkaya, Kutlu İnanç Bal, Cengiz Gündemir, Hikmet Alim

Çizelge 4.52. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	404 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	4
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	32 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Resim 4.16. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 2.ödü l projesi vaziyet planı [52]

Çizelge 4.53. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 35,15		% 15,84		% 33,17		% 15,84
Laboratuvar				% 100				
Kütüphane		% 23,61				% 29,17		% 47,22
Spor Salonu				% 33,33		% 66,67		
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 51 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı % 0'dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 49 civarındadır.
- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 47 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 24 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 29 civarındadır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımı bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

“Programda yer alan en büyük ve önemli işlev derslik yapılarıdır. Toplam 10.000 kişilik ön görülen bu yapının bloklara parçalanması ve arsa konumlanması çok önemli bir karardır. Sınıflar kuzey doğu - güney batı ve güney cephelerinde konumlandırılacaktır. Kuzey cephesinde sınıf olmayacaktır” [52].

Yarışmacı eğitim merkezlerinin arsa konumlanışının önemli bir karar olduğunu ve sınıfların kuzey doğu, güney batı ve güney yönlerinde konumlandırıldığını belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

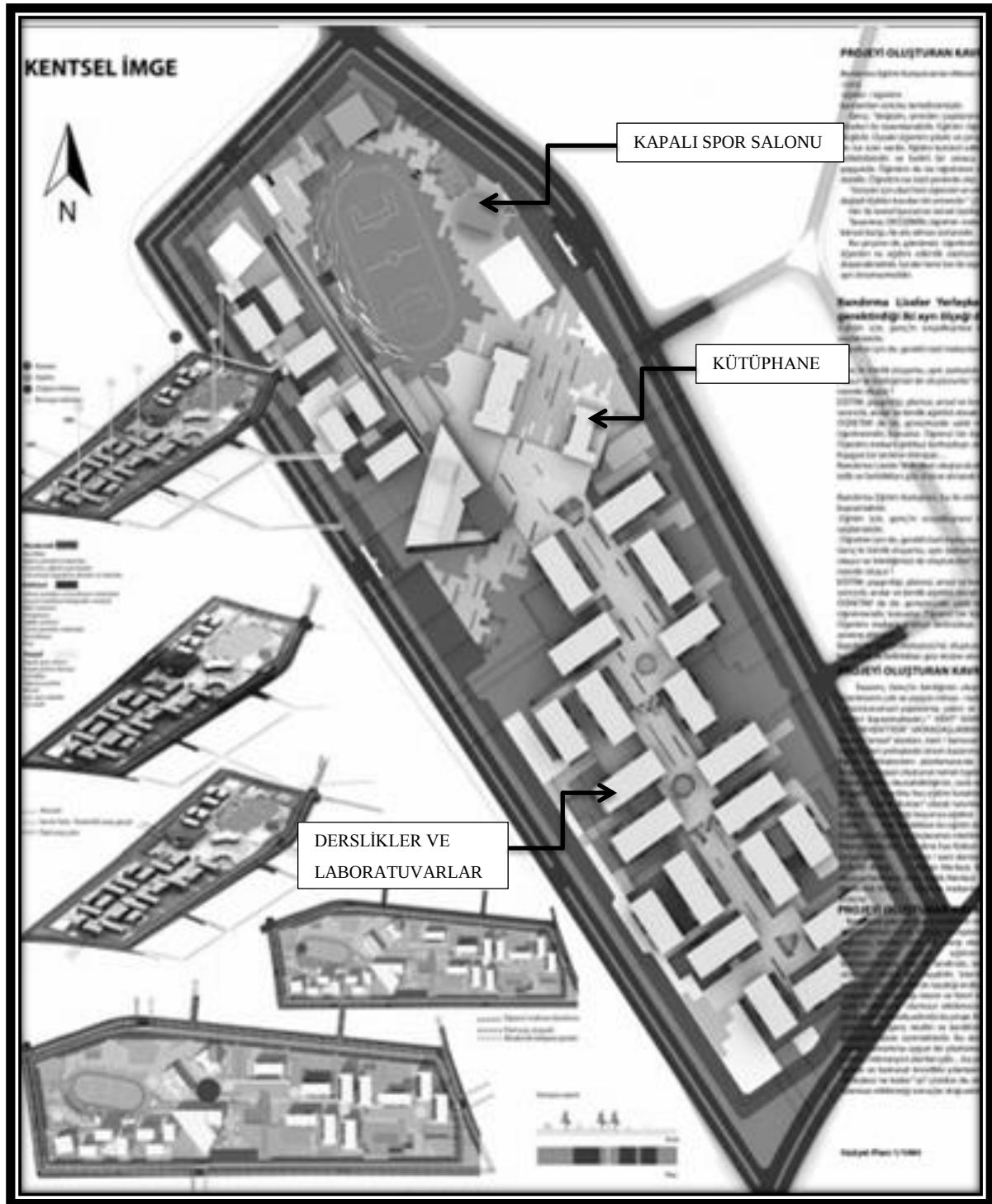
Kampüs girişi, araç ringi ve yaya dolaşımı için oluşturulan omurga, bu omurgaya bağlanan avlular ve avluların oluşturduğu mekansal boyutlar olumludur. Omurganın topografyaya uyumu başarılı bulunmuştur. Yemekhane ve kulüp yapılarının oluşturduğu üst kotlar omurganın görsel sürekliliğini engellediği için olumsuz bulunmuştur. Avluların altındaki, doğal ışık ve hava olanağı olmayan salonlar eleştirilmiştir. Spor salonları ve konferans salonu gibi bazı yapılarının yeterli mimari olgunluğa erişemediği düşünülmektedir. Bu nedenlerle ikinci ödüle değer görülmüştür [46].

Jüri mekânsal yönelme konusuna direkt değinmese de dolaylı olarak değinmiştir.

3. Ödül: Kadri Atabaş, İdris Kırman, Oğuz Cavlak, Ali Sinan, Müge Kuruşa, Yiğit Acar

Çizelge 4.54. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	460 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	20
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	44 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Çizelge 4.54. (devam) Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu	
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/10000

Resim 4.17. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 3.ödü l projesi vaziyet planı [53]

Çizelge 4.55. Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 20,87		% 29,13		% 20,87		% 29,13
Laboratuvar		% 36,36		% 13,64		% 36,36		% 13,64
Kütüphane	% 21,43		% 28,57		% 21,43		% 28,57	
Spor Salonu			% 25		% 50		% 25	
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Üçüncü ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı % 0'dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Laboratuvar: Üçüncü ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: Üçüncü ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 29 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 21 civarındadır.
- Spor Salonu: Üçüncü ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 75 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımı bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

....*Önerilen kurguda, öğrenim mekânları yapının içine çekilerek koridorları dış çepere yerleştirilmiştir. Böylece her bir derslik bloğunun kendi çevresiyle var olduğu düzenli bir çeşitlilik hedeflenmektedir. Kurgu, her türlü değişime x ve y yönlerinde olanak sağlayacak bir mekân esnekliği getirmektedir. Öğretim mekânları 60 m² ile 480 m² arasında iki yönlü olarak değişebileceklerdir. Dış Cephe, çift cidarlı yüzey gibi çalışmaktadır. Yani, öğretim mekanı cephesi + koridor + dış cephe sistemi kurulumaktadır. Güneş ışığı/öğretim mekanı ilişkisinin kontrol edilebilmesi de kolaylaşmaktadır. Dış cepheden gelen havalandırma kanalları, içeriye taze hava alıp, sıcak / kirli havayı dışarı verebilmektedirler. Bu sistemde, koridorlarda yükselen sıcak / kirli hava dahil çatıdan dışarı verilecektir. Öğretim mekânları blokunun çatısı da çift cidarlı çözülmüştür. Oluşan ara mekan, hava sirkülasyonunun kontrolü yanı sıra, kış / yaz aylarında ısı sabitlemesi için kullanılacaktır. Cephenin öğretim mekanının bağlayıcı dış cepheden bağımsızlaşması, yapı kitlelerinde farklılaşma, kimlik farklılığı yaratma olanağı sağlamaktadır. Böylece nötr (soğuk ilişki kurulan) öğretim mekanından, yarı sıcak ilişki kurulan koridora, gruplandırılmış yapı kümelerine ve toplumsallaşmış, sıcak ilişkinin yoğunlaştığı eğitim bulvarına uzanan bir ilişki sistemi kurgusu tamamlanmış olmaktadır. Serbest cephe ve planlara sahip derslik bloklarının alanda nasıl konumlanacağı da bir diğer önemli problem alanını oluşturur. Raporun başında belirtildiği üzere bu aşamada değişik boyut ve niteliklerde dış mekanların oluşturulabilmesi önemsenmiştir, bloklar kampüsün bazı noktalarında birbirlerine paralel konumlandırılarak uzun ince avlular, bazen ortak omurgaya paralel konumlanarak, tek tarafı açık büyük avlular, ve omurganın üzerinde teraslar oluşturmaktadırlar. ... [53].*

Yarışmacı, öğrenim mekânlarının yapının içine çekilerek, koridorların dış çepere yerleştirildiğini, böylece her bir eğitim bloğunun kendi çevresiyle var olduğu düzenli bir çeşitlilik hedeflendiğini belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Parçalanmış doku etkisi, yapı boyutları, orta omurga ve yapılara ulaşım olumlu bulunmuştur. Önerilen sınıf modeli, bu model için tasarlanan mekanın kalitesi ve iç ilişkileri ve cephe tasarımı yetersiz bulunmuştur. Kültür ve spor yapılarının yeterli mimari olgunluğa erişemediği görülmüştür. Tasarım bu nedenlerle üçüncü ödüle değer görülmüştür [46].

Yarışmacı esnek plan esnek cephe anlayışıyla tasarım yaklaşımında bulunmuş, jüri ise öneri sınıf modelinin mekan kalitesini yetersiz bulmuştur. Jüri mekânsal yönelme konusuna değinmemiştir.

4.2.3. Üçüncü grupta yer alan eğitim kampüsü yarışma projelerindeki eğitsel mekanların analiz sonuçlarının incelenmesi

Adana Sarıçam eğitim kampüsü

Adana Sarıçam 3. grup eğitim kampüsü yarışma alanı sıcak-nemli iklim bölgesinde yer almaktadır.

Çizelge 4.56. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

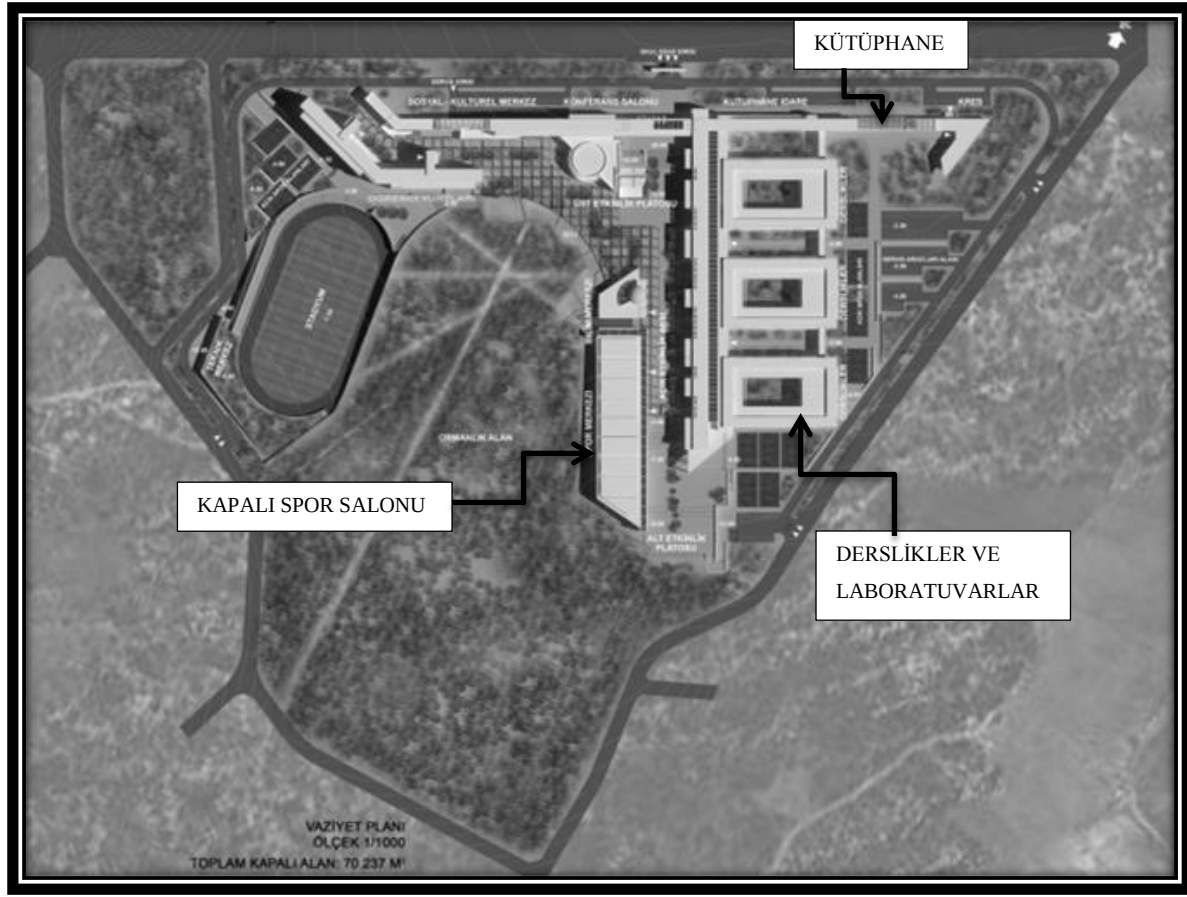
Arsa Alanı	288,000 m ²
Öğrenci Kapasitesi	5 000 Kişi
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	22,8 km.

Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü için MEB tarafından hazırlanan sıcak-nemli iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılacaktır.(Bkz. çizelge 3.3)

1. Ödül: Kaan Özer, Hatice Üsküdar Özer

Çizelge 4.57. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	207 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	3
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	21 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Çizelge 4.57.(devam) Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu	
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/4000

Resim 4.18. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 1.ödü projesi vaziyet planı [54]

Çizelge 4.58. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik				% 39,13		% 21,74		% 39,13
Laboratuvar		% 100						
Kütüphane								% 100
Spor Salonu		% 40				% 40		% 20
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Birinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G ve GB yönlerine bakan dersliklerin oranı % 0'dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 39 civarındadır. Uygun

olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 61 civarındadır.

- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı da % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran % 100 dür.
- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB ve K yönlerinde ise bu oran % 0 dır.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan B, KB ve K yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen KD ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 40 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 60 civarındadır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Öznenin öğrenci olduğu ve mimarinin, özne odaklı mekanlar yaratmak ve kullanıcı konforuna yönelik düzenlemeler birlikteliğini oluşturması ilkesine referans vermesi her ne kadar beklense de güvenlik, kontrol ve eğitim kavramlarının, işleyişe baskın bir girdi olarak tesir etmesi, yaş grubu özelindeki kampüs tasarımlarında bir tezat oluşturmaktadır. Tasarım, kullanıcıların özgürce kendi mekansal ve etkinsel düzenlemelerini yapabilecekleri, çeperlerinde tarifli programatik mekanların yer aldığı fiziksel ilişkilerin, optimum mesafe gözetilerek oluşturulan güneş kontrollü bir kamusal boşluk ana fikrine sahiptir [54].

Yarışmacı, tasarımın esnek programlı ve güneş kontrollü bir kamusal boşluk ana fikrine sahip olduğunu belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

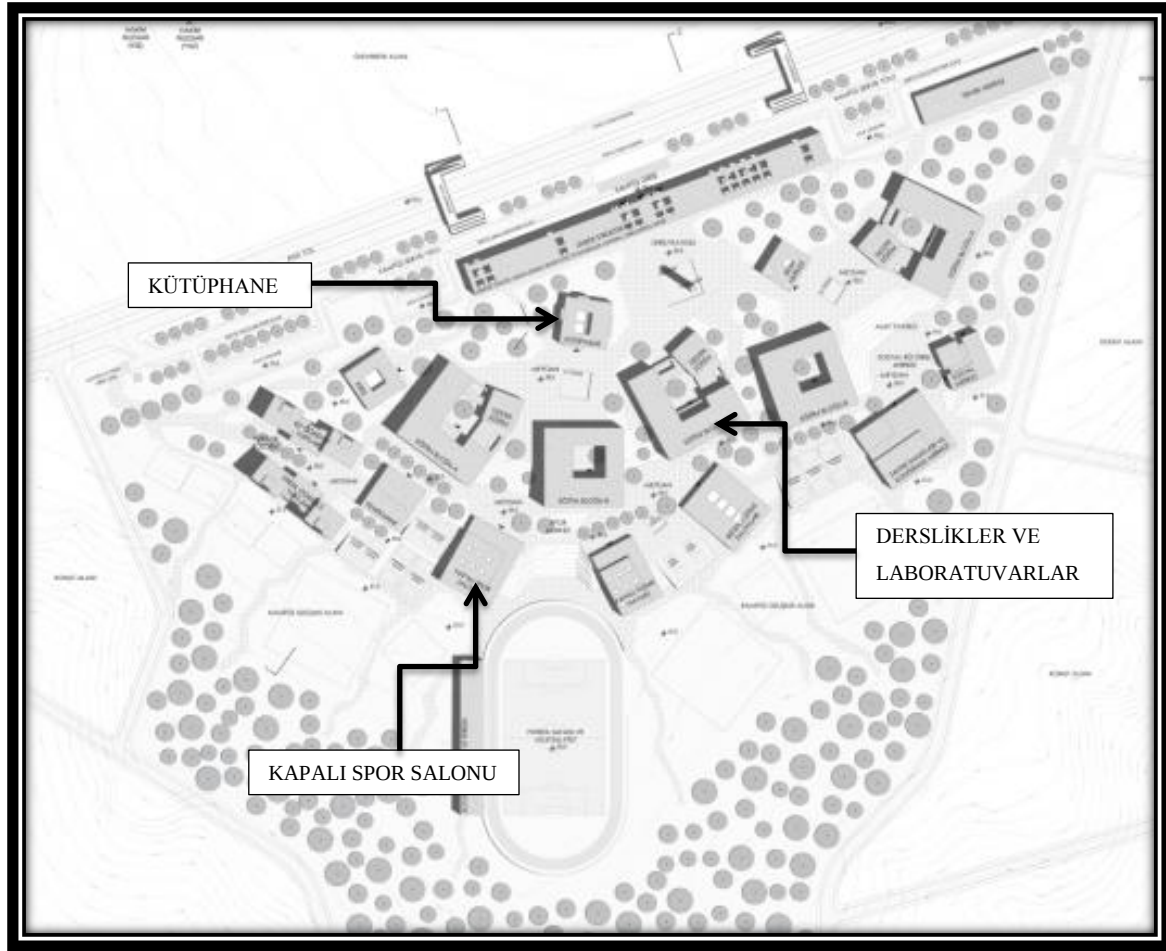
Genel yerleşim, alan kullanımı, ulaşım çözümü, işlevsel ilişkiler, eğitim birimlerinin iç çözümleri ve yapı dili olumlu bulunmuş, dersliklerin yarısının ışıık yönünün ters olması ve yurt planlamasının genel yaklaşıma göre incelmemiş olması eleştirilmesine karşın, oybirliği ile birinci ödüle değer görülmüştür. Kampüs ana girişinden alleeine iniş bölgesinde engellilerin kullanımı için rampa oluşturulması; Işığın sağdan geldiği dersliklerin oturma ve kapı yönünün değiştirilerek, ışığın soldan gelecek şekilde düzenlenmesi, Konferans salonu fuayesinin büyütülmesi, Bilim merkezi ve kapalı spor salonuna araç ulaşımı sağlanması; Yurtların giriş holünün kapasite düşünülerek büyütülmesi; Yemekhane mekânının büyütülmesi jüri tarafından tavsiye edilmiştir [55].

Jüri tarafından genel olarak iklimsel koşullar çerçevesinde yöne bağlı eğitsel mekanların konumlanması değerlendirilmemiş olmakla beraber, bazı dersliklerdeki oturma yönüne bağlı olarak ışığın geliş yönüne dikkat çekilmiştir.

2. Ödül: Özgür Bingöl, İlke Barka, Tuğba Bilgiç, Berna Göl, Merve Şen

Çizelge 4.59. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	208 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	5
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	21 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Resim 4.19. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 2. ödül projesi vaziyet planı [56]

Çizelge 4.60. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 2,42	% 26,57	% 7,73	% 13,04	% 2,90	% 26,09	% 8,21	% 13,04
Laboratuvar				% 75		% 25		
Kütüphane		% 25		% 25		% 25		% 25
Spor Salonu		% 16,67		% 33,33		% 16,67		% 33,33
	İYİ		ORTA					KÖTÜ

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G ve GB yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 29 civarındadır. Nispeten tercih

edilebilir ve orta derece kabul edilen D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 21 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.

- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı da % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yine % 0 dır.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB ve K yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 25 civarındadır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan B, KB ve K yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 33 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen KD ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 17 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

“Yapıların konumlanmalarında ve açık alan dizgesinde öncelikle topoğrafya ile ilişki, rüzgar- doğal ışıktan azami faydalanacak şekilde yönlenme ve işlevsel ilişkiler dikkate alınmıştır” [56].

Yarışmacı, yapıların konumlanmalarında yönlenmenin dikkate alındığını belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Arsa topografyasını olumlu bir şekilde kullanarak, yapı programının ve yapı büyüklüğünün parçalanmasıyla, kentsel mekan simülasyonu yapılarak, kampüs

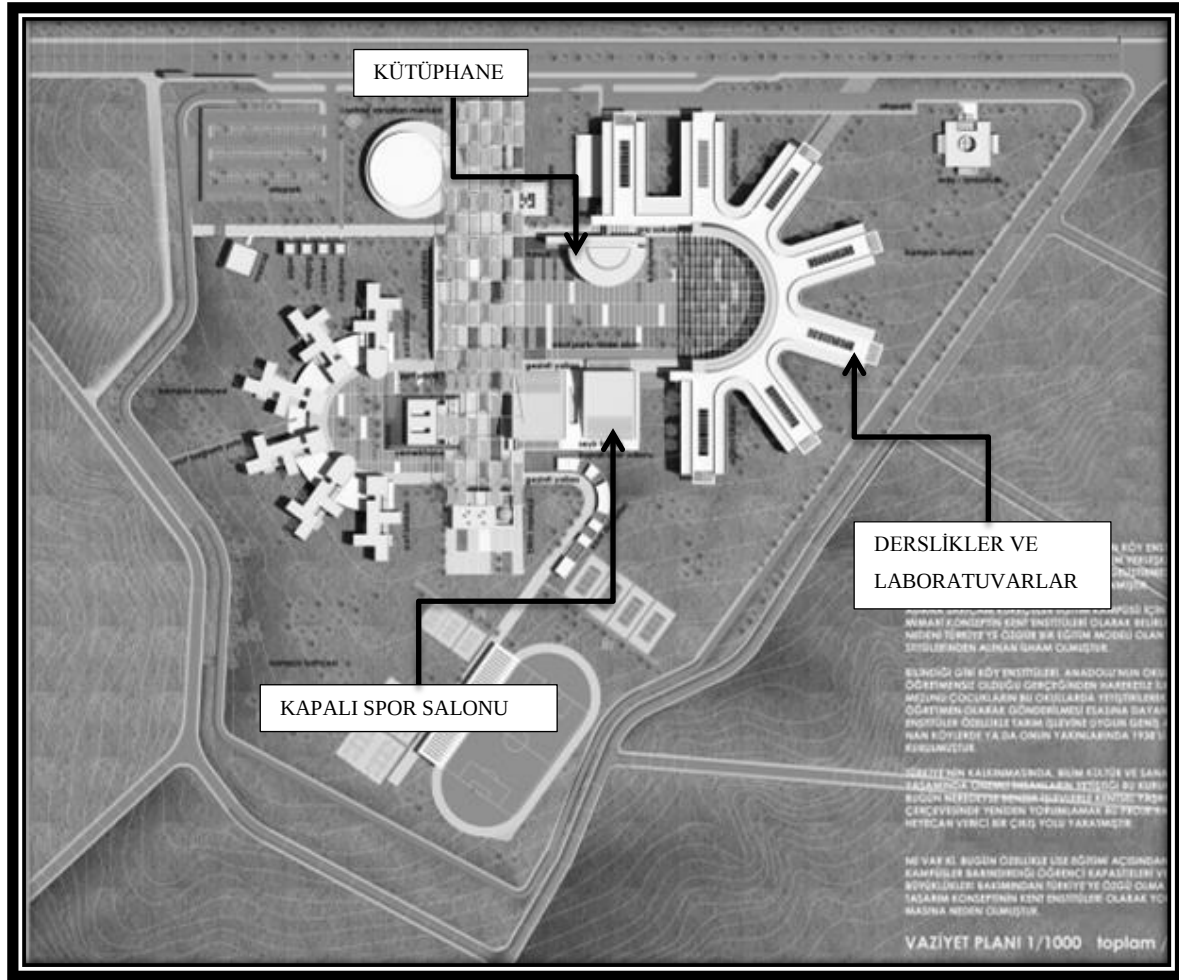
mekanının oluşturulması; yapıların dingin dili ve iç mekan kalitesi olumlu bulunmuştur. Yurt bloklarındaki çözüm eleştirilmiş, yapılar arasındaki dış mekan ölçek olarak gereğinden geniş olarak değerlendirilmiş ve yapılara araç servisinin sağlanmaması olumsuz bulunmuş ve tasarım bu nedenlerle ikinci ödüle değer görülmüştür [55].

Jüri tarafından mekânsal yönlenme konusuna değinilmese de yapıların iç mekan kalitesi olumlu bulunmuştur.

3. *Ödül*: Ayhan Usta, Gülay K. Usta, Ali Kemal Şeremet

Çizelge 4.61. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	216 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	7
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	4
Laboratuvar Sayısı	24 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/3000

Resim 4.20. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 3.ödü l projesi vaziyet planı [57]

Çizelge 4.62. Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 3. ödöl eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67	% 8,33	% 16,67
Laboratuvar		% 50				% 50		
Kütüphane	% 20	% 20				% 20	% 20	% 20
Spor Salonu		% 25		% 50		% 25		
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Üçüncü ödölü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G ve GB yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Nispeten

tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen D ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.

- Laboratuvar: Üçüncü ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 50 dir. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran % 50 dir.
- Kütüphane: Üçüncü ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 40 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 60 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B, KB ve K yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 0 dır.
- Spor Salonu: Üçüncü ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan B, KB ve K yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen KD ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G, GB ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 25 civarındadır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

... Akademik alanlara kampus yaya omurgasından organik düzenleme ile ulaşılmaktadır. Bu bölüm derslikler için en ideal yön olan güneydoğuya yönlendirilmek amacıyla güneşin hareket yönü olan doğu-batı yörüngesini takip eden bir yay etrafında ıııısal olarak gelişmiştir. Adana-Sarıçam bölgesinin iklimsel özellikleri planlama ve tasarımıda önemli etkenler olarak ele alınmıştır. Cephe kurgusunda yönlenmenin dikkate alınması proje planlaması içinde ele alınmıştır. İklimsel olarak batı yönünden gelen güneş ışığının vereceğı sıcaklık etkisini azaltmak amacıyla yapıların dar cephelerinin doğu-batı yönünde kurgulanması ile optimum çözüme ulaşılmıştır. Işııısal olarak planlanmış eğitim bloklarında güneş ışınlarının mekan konforunu olumsuz yönde etkilemesini engelleyecek çeşitli güneş kırıcılar, fotovoltaiik paneller, storlar önerilmiştir. Kampüs yerleşmesinin planlanmasında sürdürülebilirlik bağlamında doğal çevreye olan etkisinin en aza indirgenmesi tasarım kararları arasındadır. Bu nedenle iklimsel verilere duyarlı cephe tasarımları, etkin güneş kontrolü, doğru

yönlenme ve yerleşim, doğal ışıktan yararlanma olanaklarının yaratılması, doğal havalandırma (rüzgar kanalları oluşturarak) ile enerji tüketiminin azaltılması, yağmur ve çevre sularının depolanarak çevre sulamada kullanılması, yağmur sularının ve atık suların temizlenerek açık alan düzenlemelerinde yer alan su elemanlarının oluşturulması, çatılarda güneş panelleri kullanarak enerji üretiminin sağlanması, endirekt gün ışığı kullanılması- güneş kırıcılar yardımıyla ışık kontrolü sağlanması vb. gibi önlemler alınacaktır [57].

Yarışmacı, nitelikli fiziksel çevre oluşturmayı hedeflediğini, projede iklimsel verilere duyarlı cephe tasarımlarıyla doğru yönlenme ve yerleşimlerin sağlandığını belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Eğitim, yurtlar ve ortak tesislerin işlevsel düzeni, dış mekân tasarımında iklime duyarlı yaklaşım ve iç düzenlemelerdeki öneriler olumlu bulunmuştur. Yapı geometrisindeki şekilci yaklaşım, topografyaya yeterince uyulmaması, yapı dilinin yeterince gelişmemesi ve yurt bloklarının iç çözümündeki başarısızlık nedeniyle üçüncü ödüle değer görülmüştür [55].

Jüri tasarımda derslik ve laboratuvarların konumlanmaması gereken yönlerde ağırlıklı kullanımına dikkat etmeyerek, yarışmacının iklime duyarlı yaklaşımını olumlu bulmuştur.

Düzce Eğitim kampüsü

Düzce 3. grup eğitim kampüsü yarışma alanı ılıman iklim bölgesinde yer almaktadır.

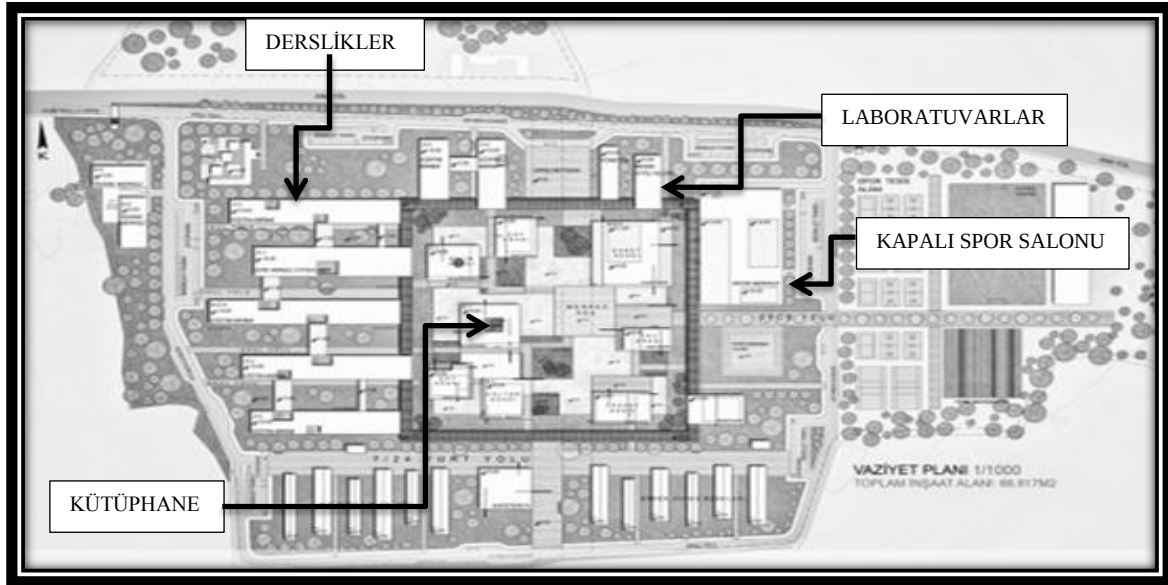
Çizelge 4.63. Düzce Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

Arsa Alanı	244.057 m ²
Öğrenci Kapasitesi	5.000 Kişi
Çizelge 4.63. (devam) Düzce Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu	
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	7,1 km.

Düzce Eğitim Kampüsü için MEB tarafından hazırlanan ılıman iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılacaktır.(Bkz. çizelge 3.2)

Çizelge 4.64. Düzce Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	206 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	7
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	21 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

N Ölçek: 1/3000

Resim 4.21. Düzce Eğitim Kampüsü 1.ödül projesi vaziyet planı [58]

Çizelge 4.65. Düzce Eğitim Kampüsü 1. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 52,91		% 5,34		% 37,38		% 4,37	
Laboratuvar	% 19,05		% 52,38		% 9,52		% 19,05	
Kütüphane	% 25		% 25		% 25		% 25	
Spor Salonu	% 20		% 40				% 40	
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Birinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 53 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 10 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 37 civarındadır.
- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 10 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 71 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran yaklaşık % 19 civarındadır.
- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 25 civarındadır.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 40 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 40 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran yaklaşık % 20 civarındadır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Eğitim dönemlerindeki iklim dikkate alınarak saçaklar ve geçiş koridorları önerilmiştir. Odak/merkezdeki yapılar, saçak veya saçak altı olarak tasarlanmıştır. Odak/merkez, çepeçevre bir saçakla çevrelenmiş ve saçaklı yoldaki hareket, dört tarafa yönlendirilmiştir. Tekil yapı veya sıkışık bir düzenden yerine tercih edilen gevşek yapılaşma, bu saçaklar sayesinde birbirine bağlanmıştır [58].

Yarışmacı, eğitim dönemindeki iklimin dikkate alındığını belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

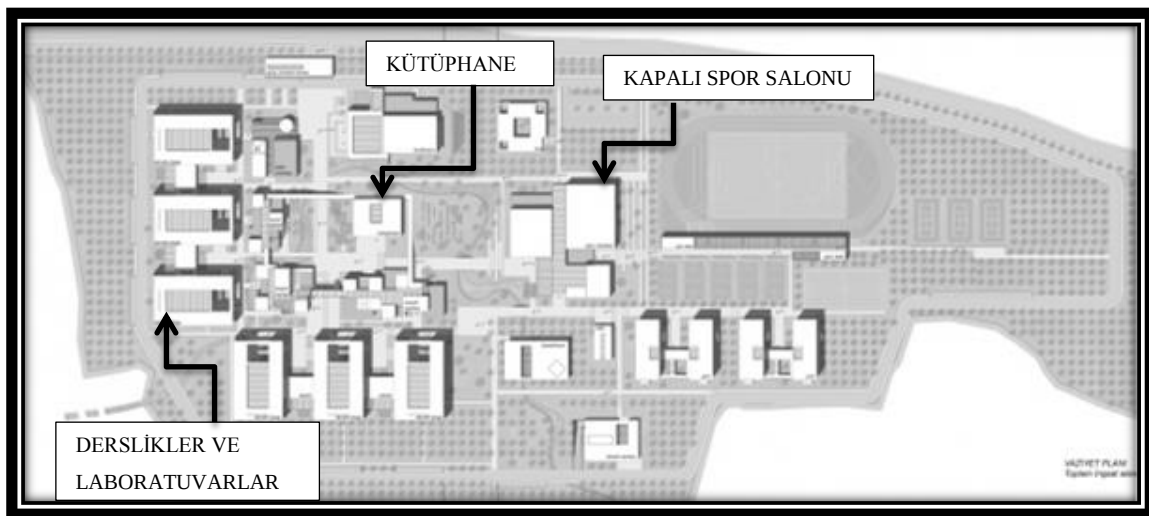
Batı Karadeniz orman dokusunun gerek yerleşke planlaması gerekse yapı dilinin oluşması aşamasında bir başlangıç noktası olarak kullanılması olumlu bulunmuştur. Yerleşke şemasında ortak kullanım birimlerinin merkezi bir odak noktası olarak ele alınması ve ana saçaklı yoldan başlayarak kademelenmiş bir kentsel doku oluşturulması, yerleşkenin işlevsel ilişkilerinin yanı sıra ölçeği üzerinde belirleyici olmakta, kurumsal ve tipolojik bir yapı dilinin sınırları zorlanmaktadır. Malzeme seçimi, dil ve kentsel açık alan kurgusu nedeni ile sadece bir eğitim ortamı olmanın ötesinde alternatif bir yaşam ortamı öneren proje oy birliği ile birinci ödüle değer görülmüştür [55].

Jüri eğitsel mekanlardaki yönelenme konusunda herhangi bir görüş bildirmemiştir.

2. Ödül: Umut İyigün, Murat Aksu

Çizelge 4.66. Düzce Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	216 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	6
Çizelge 4.66.(devam) Düzce Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu	
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	24 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Resim 4.22. Düzce Eğitim Kampüsü 2.ödüllü projesi vaziyet planı [59]

Çizelge 4.67. Düzce Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 27,27		% 27,27		% 22,73		% 22,73
Laboratuvar						% 50		% 50
Kütüphane		% 40,45		% 20,22		% 8,99		% 30,34
Spor Salonu		% 25				% 25		% 50
	İYİ		ORTA			KÖTÜ		

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 30 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı % 41 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 29 civarındadır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 75 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Söz konusu yapının bir eğitim yapısı olması sebebiyle, gerek kullanıcı konforu gerekse bina işletmesine yönelik çözümlemelerde iklimsel veriler önem kazanmaktadır. Tasarım ve yerleşim ana kararları bu doğrultuda alınmıştır. Tasarım, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaya koymuş olduğu temel kavramlar doğrultusunda "iletişim" teması ile bir "sosyo-kültürel eğitim alanı" olarak ele alınmıştır. Eğitim kampüslerinin oluşumları sürecinde, kentin bu parçasının yeni bir "kent merkezi" olması yolunda gerek fiziksel formun geliştirilmesi gerekse kamusal mekan kalitesinin arttırılması hedeflenmektedir. Bu bağlamda tasarım, "kullanıcılarına mutluluk verici bir yerleşke" temasıyla, çevresel ve iklimsel veriler doğrultusunda, gelişime açık, esnek, etaplanabilir, modüler, çevreci, ekonomik, sürdürülebilir örnek bir yerleşke olarak kurgulanmıştır. Yapıların ortak alanlarının iletişimi odaklayarak, galerilerle tüm katlardan algılanır şekilde kurgulanması ve gün ışığının kontrollü olarak iç mekanı doldurması planlanmıştır. İç boşluk kurgusu, zeminde oluşturulacak iç bahçeler ile zenginleşmektedir. İklimsel verilere paralel olarak cephe açıklıklarının yönlenmeyle beraber düzenlenmesi proje kurgusu dahilinde ele alınacaktır. Yerleşkenin, belirtilen ana ilkeler çerçevesinde, doğal çevreye olan etkisinin en aza indirgenmesi sürdürülebilirlik yaklaşımıyla da öne çıkması planlanmıştır: İklimle dengeli cephe tasarımları, Etkin güneş kontrolü, Doğru yönlenme ve yerleşim, Doğal ışıktan uzun süreli yararlanma imkanlarının sağlanması, Doğru yönlenme ve uygun cephe katmanları seçimi ile kış ve yaz koşullarına göre en üst düzeyde güneşten faydalanmak, Doğal havalandırma ile sistemlerin ısıtma ve soğutma yükünün ve enerji tüketiminin azaltılması gibi yöntemlerin proje geneline entegrasyonu düşünülmektedir [59].

Yarışmacı, iklimsel verilerin dikkate aldığını, gün ışığının kontrollü olarak iç mekana alınmasının planlandığını, enerji etkin bina tasarımı kriterlerinin proje geneline entegre edilmesinin düşünüldüğünü belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

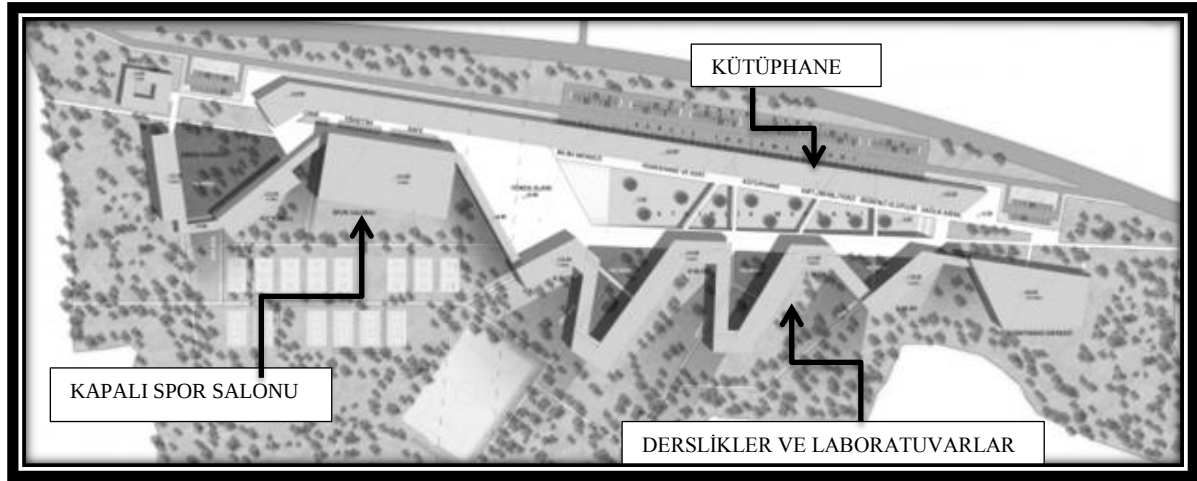
Öngörülen yoğun ve karmaşık yapı programı çerçevesinde mevcut topoğrafya ile yapılar arasında bütünleşik ve işlevsel bir kurgu oluşturulması düşüncesi olumlu görülmüştür. Benzer biçimde insan ölçeğini dikkate alan kentsel modüler dil ve açık kapalı alan kademelenmeleri başarılı bulunmuştur. Öte yandan eğitim bloklarının içe kapalı yapısı içinde gerek yakın çevresindeki açık alanlarla gerekse ortak kullanımlarla bütünleşme olanakları kısıtlı kalmıştır. Öneri gerek kent gerekse mimari ölçekteki kaliteleri nedeni ile ikinci ödüle değer görülmüştür [55].

Jüri eğitsel mekanlarda yönlenme konusunda herhangi bir görüş bildirmemiştir.

3. Ödül: Hakan Evkaya, Kutlu İnaç Bal

Çizelge 4.68. Düzce Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	210 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	7
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	22 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/6000

Resim 4.23. Düzce Eğitim Kampüsü 3.ödü proje vaziyet planı [60]

Çizelge 4.69. Düzce Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik	% 3,81	% 3,81		% 33,33	% 13,33	% 5,72	% 12,38	% 27,62
Laboratuvar					% 100			
Kütüphane		% 50				% 50		
Spor Salonu		% 66,67		% 33,33				
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Üçüncü ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan

G, GB ve GD yönlerine bakan dersliklerin oranı yaklaşık % 36 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen B ve D yönlerinin oranı yaklaşık % 12 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 52 civarındadır.

- Laboratuvar: Üçüncü ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B, D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: Üçüncü ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan D ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen G, GB ve B yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımı bu alanlarda konumlanmaması gereken KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Spor Salonu: Üçüncü ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K, KD ve D yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 33 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, B ve GD yönlerinin oranı yaklaşık % 67 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımı bu alanlarda baktırılmaması gereken G yönünde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Yaklaşık 250.000 m² arazi üzerine 65.000 m²'lik kapalı alan inşaatı oranı nispeten ideale yakın bir orandır. Özellikle giriş çıkış saatlerinde ve teneffüs zamanlarında ciddi yoğunluğu kaldırabilecek örgütlenmiş dış mekânların dışında, yeşil maksimize edilmesi, her tür kullanıcının doğayla bütünleşmesi arazinin verdiği potansiyeli kullanmak adına en insancıl yaklaşım olacaktır...Derslik blokları arsanın güneyine doğru, yeşillendirilecek alanla temas edecek şekilde konumlandırıldı. Derslik dilimi sadece İki katta, ilişki sürekliliği sağlanabilecek şekilde çözümlenen bloklarının yüzeyini artırmak adına farklı noktalarda büküldü. Böylece yarı özel kullanımlara olanak veren üç farklı “niş bahçe” oluşturulmuş oldu. Bloklar, zemin kotlarında öğretmen, veli görüşme odaları ve kantinlere terkedildi. Ayrıca her blok güneyde bırakılan sık yeşil alanla ilişki kurabilecek şekilde zeminden yükseltildi [60].

Yarışmacı, derslik bloklarını yeşille temas edecek şekilde konumlandığını belirtmiştir.

Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelere yer vermektedir;

Öneri projede programın kamusal, yarı özel ve özel alanlar arasındaki ayırım ve sürekliliği içerecek bir kademelenme içinde ele alınmış olması olumlu görülmele birlikte derslik bloklarının kurgusu tekdüze ve uzun bulunmuştur. Seçilen leke biçimlerinin bir sonucu olarak dersliklerle sosyal donatıları ihtiva eden mekânların ilişkilerini belirleyen açık alan ölçeği sorunlu görülmüştür. Benzer biçimde spor kompleksinin ana şema ile bütünleşmesinde bir dil sorunu gözlenmektedir. Öneri plan ve açık alan kurgusunda geliştirdiği alternatif yaklaşımın nitelikleri nedeni ile üçüncü ödüle değer görülmüştür [55].

Jüri eğitsel mekanlardaki yönelenme konusunda herhangi bir görüş bildirmemiştir.

Şanlıurfa Viranşehir eğitim kampüsü

Şanlıurfa Viranşehir 3. grup eğitim kampüsü yarışma alanı sıcak kuru iklim bölgesinde yer almaktadır.

Çizelge 4.70. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü genel bilgiler tablosu

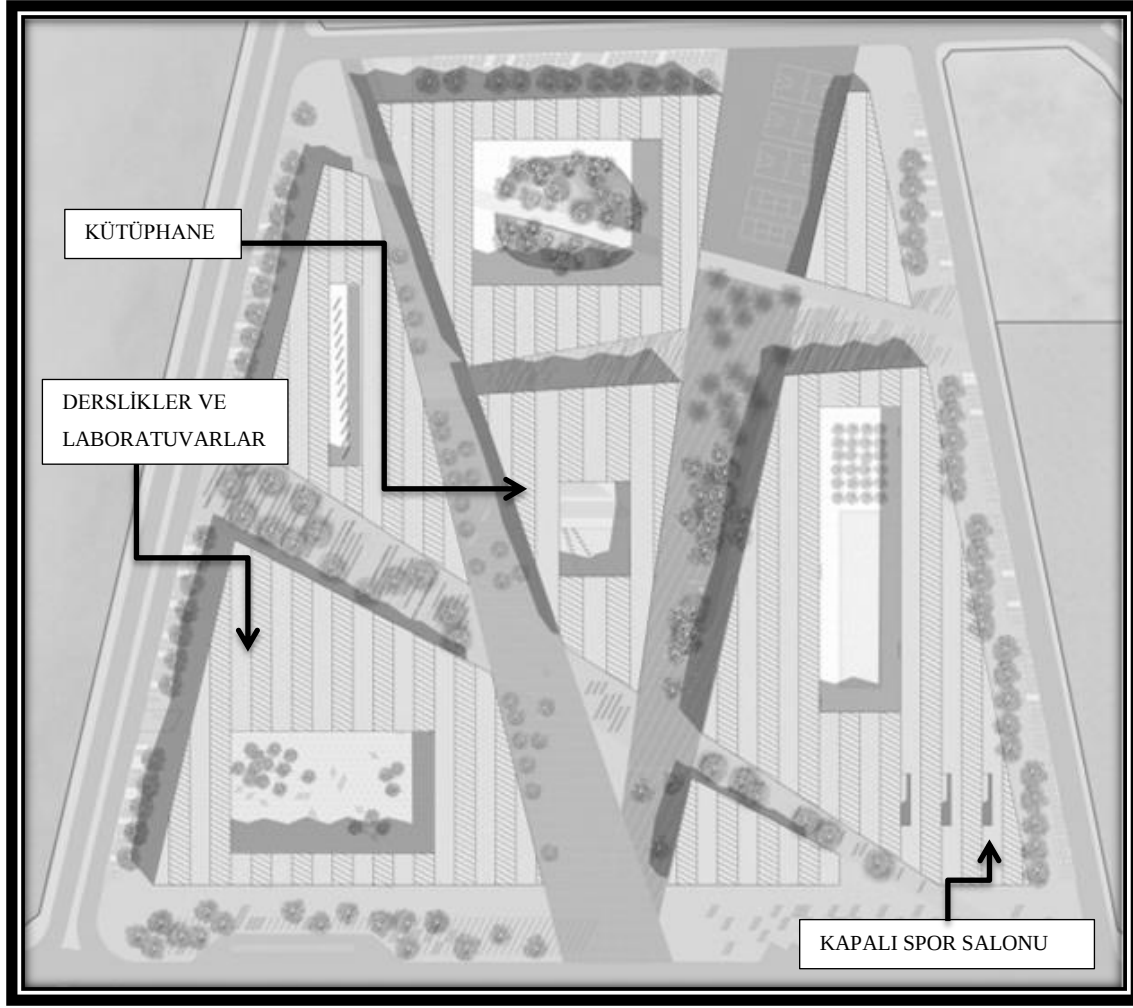
Arsa Alanı	710,000 m ²
Öğrenci Kapasitesi	5 000 Kişi
Arsanın Şehir Merkezine Uzaklığı	95,2 km.

Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü için MEB tarafından hazırlanan sıcak-kuru iklim bölgesinin mekânsal yön tabloları çerçevesinde eğitsel mekanların analizi yapılacaktır.(Bkz. çizelge 3.4)

1. Ödül: Arman Tolga Akdoğan

Çizelge 4.71. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 1. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	213 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	3
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	21 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/2000

Resim 4.24. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 1.ödü l projesi vaziyet planı [61]

Çizelge 4.72. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 1. ödöl eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 18,31		% 30,52		% 19,25		% 31,92
Laboratuvar				% 50				% 50
Kütüphane		% 25		% 25		% 25		% 25
Spor Salonu		% 50		% 25				% 25
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: Birinci ödölü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan B

ve D yönlerine bakan dersliklerin oranı % 0'dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, KB, KD ve GD yönlerinin oranı % 100'dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G ve K yönlerinde ise bu oran % 0'dır.

- Laboratuvar: Birinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan K ve G yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, KB, KD ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B ve D yönlerinde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: Birinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0'dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Spor Salonu: Birinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 25 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB ve B yönlerinin oranı yaklaşık % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G, D ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 25 civarındadır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Tasarım sürecinde, dış ortamdan gelen ve yapının enerji performansı için yararlı olabilecek etmenleri en verimli şekilde kullanabilecek cepheler düşünülmüştür. Dış ortam ile yapıyı ayıran camların bir kısmı açılabilir şekilde tasarlanmış, bu şekilde yapının katlar içerisinde doğal havalandırılması amaçlanmıştır. Aynı şekilde cephenin dışında bulunan düşey elemanlar hem doğal bir gölge elemanı olarak hem de şiddetli rüzgarlarda yapının geçirgenliğini azaltıcı bir faktör olarak tasarlanmıştır. Mevcut cam yüzeylerdeki açılabilir bölgeler ile amaçlanan, kat içerisindeki saatlik hava değişiminin 10-15 (1/saat) civarında olmasıdır. Türkiye'nin güneyindeki şehirlerde yıl içerisinde bazen oldukça dik bazen de belli bir açıyla gelen güneş ışınlarından maksimum doğal ışıklandırma performansını alabilmek için çatının belli yerlerinde şeffaf malzemeler kullanılmıştır. Bir takım mekanlar, mesela sınıflar ve konferans salonları, yapay ışıklandırma sistemlerine gereksinim duyarlar. Bu mekanların dışında kalan, ortak kullanım alanları, kafeteryalar ve koridor tarzı yerlerin fazla enerji kullanmaması ve

aynı zamanda doğal, sağlıklı bir ışıklandırmaya sahip olabilmesi için çatıdaki bu bölgelere bakan bölümlerin şeffaf malzemelerden oluşturulması düşünülmüştür. Plandaki pek çok yer, senelik gün ışığından yararlanma faktörünün %10 - %12 olarak tasarlanmasına olanak sağlamış, bu da neredeyse tamamıyla gün ışığı ile aydınlatılabilecek yerleri ortaya çıkarmıştır [61].

Yarışmacı, tasarım sürecinde enerji performansını arttırmaya yönelik verileri en verimli şekilde kullandığını, şeffaf çatı tasarımlarıyla tamamıyla gün ışığıyla aydınlatılabilen yerleri oluşturduğunu belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

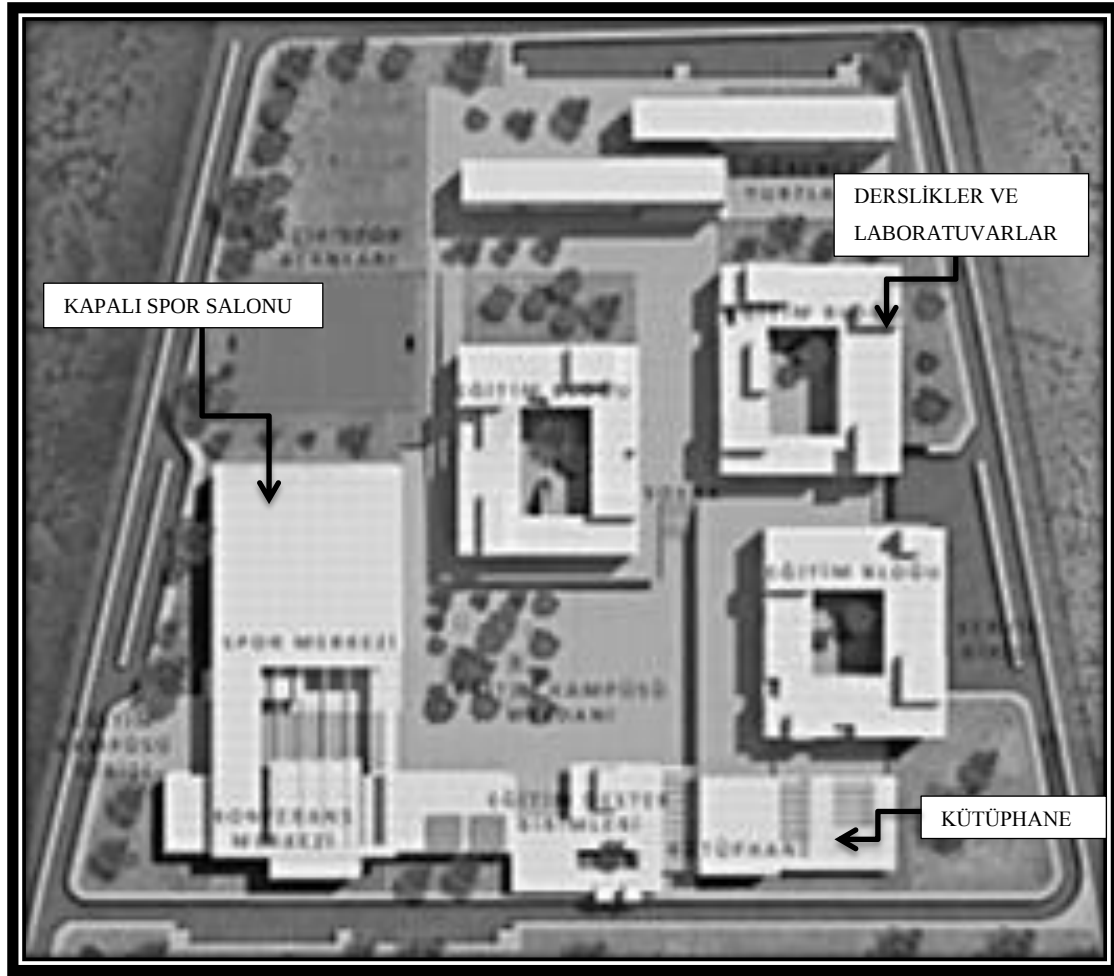
Önerinin geleneksel şemalar yerine “yaşayan kampüs” düşüncesinden hareket ederek dersliklerle diğer kullanımların ve açık, yarı açık alanların iç içe olduğu alternatif bir yerleşim şeması ve bundan türeyen bir mimari dil kullanma çabası olumlu bulunmuştur. Benzer biçimde yerleşkenin içerdiği avlular, kompakt yapılaşma ve korunaklı örtüler aracılığı ile iklim ve yerle ilgili girdileri projeye taşıma biçimi değerli görülmüştür. Öngörülen esnek kurgu içinde projenin çok boyutlu olarak geliştirilebileceği, taşıyıcı sistemin gözden geçirilebileceği vurgulanmış, öneri birinci ödüle layık değer görülmüştür [55].

Jüri eğitsel mekanlarda yönlendirme konusunda detaylı bir görüş bildirmemekle birlikte yarışmacının iklim ve yerle ilgili girdileri projeye taşıma biçimini başarılı bulmuştur.

2. Ödül: Fatma Türköz Haznedar (Ekip Başı), M. Ebru Erdönmez, Burak Haznedar, H.Selim Ökem, Orkun Kasap

Çizelge 4.73. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 2. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	235 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	3
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	23 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

Ölçek: 1/2000

Resim 4.25. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 2. ödül projesi vaziyet planı [62]

Çizelge 4.74. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 2. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 31,92		% 16,17		% 30,21		% 21,70
Laboratuvar		% 30,43		% 26,09		% 21,74		% 21,74
Kütüphane		% 25		% 25		% 25		% 25
Spor Salonu						% 33,33		% 66,67
	İYİ		ORTA				KÖTÜ	

- Derslikler: İkinci ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan B ve D yönlerine bakan dersliklerin oranı % 0'dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta

derece kabul edilen GB, KB, KD ve GD yönlerinin oranı % 100'dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G ve K yönlerinde ise bu oran % 0'dır.

- Laboratuvar: İkinci ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan K ve G yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, KB, KD ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken B ve D yönlerinde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: İkinci ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 50 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımıda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 50 civarındadır.
- Spor Salonu: İkinci ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı yaklaşık % 33 civarındadır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB ve B yönlerinin oranı % 0 dır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımıda bu alanlarda baktırılmaması gereken G, D ve GD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 67 civarındadır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Meydan; açık toplanma, tören gibi aktivitelere imkan verirken kuzey, doğu ve güney yönlerinde konumlanan üç eğitim bloğu bu meydan etrafında örgütlenmiştir. Eğitim blokları meydan kotunda ve +4,00'de konumlanan saçak/sokak kotunda birbirleri ile bağlantılı olarak tasarlanmıştır. Kontrol edilebilir mikro iklimlerin oluşturulması hedeflenmiştir. Eğitim, güneşten yoksun olunan mevsimlerde gerçekleşen bir etkinlik olduğundan, eğitim bina tipinin gerek duyduğu güney yönlerine yönelinmiştir. Eğitime ait bloklar, sosyal merkez, spor salonları kitleleri ve yurt kitlelerinin tanımladığı ara bir mekana yerleştirilmiş ve eğitim mekanları avlular etrafında örgütlenmiştir. Avluların zemin katı ve kitleler arasındaki geçişler, revaklı geri çekilmelerin oluşturduğu gölgelikli mekanlardan ve saçak altlarından sağlanmaktadır. Kampüs ana girişi niteliği ve ilk toplanma alanı olarak işlev gören mekan yarı geçirgen bir saçak altında toplanmıştır ve güneş kontrolü sağlanmıştır. Bina kabuğunun tasarımıda güneş kontrolü hususunda doluluklu boşluklu bir cephe sistemi öngörülmüş, saydam yüzeyler cepheden geri çekilerek düzenlenmiştir [62].

Yarışmacı, kontrol edilebilir mikro klimaların oluşturulmasının hedeflediğini, eğitim mekanlarının güney yönlerine yönlendirildiğini belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

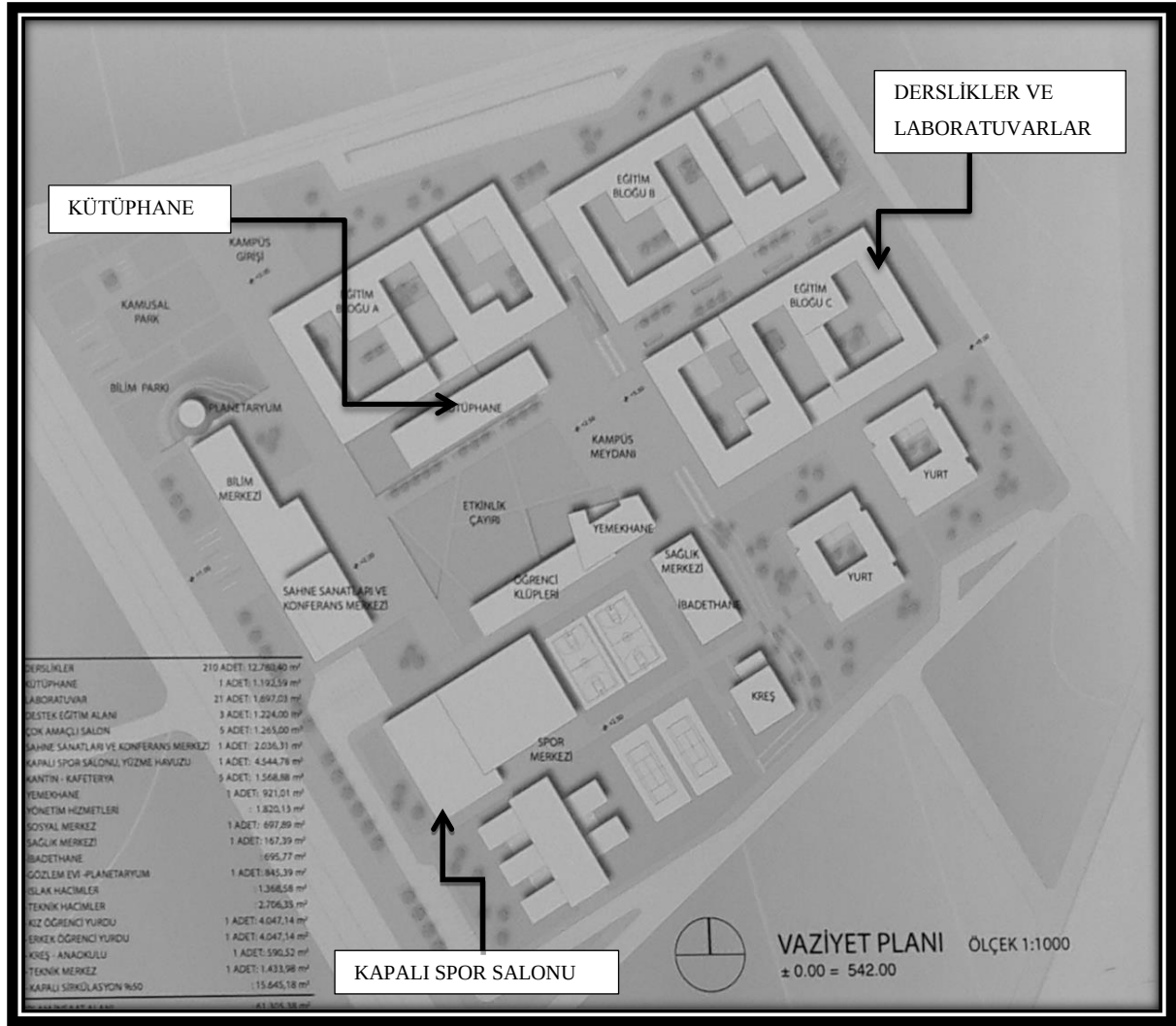
Projenin yer aldığı bölgenin geleneksel dokusunda yer alan sokak, avlu ve revak gibi mekansal kurguların çağdaş bir dil ve proje ölçeği içinde yeniden işlevselleştirilmeye çalışılması olumlu ve başarılı bulunmuştur. Benzer biçimde yapıların ölçek, oran ve birbirleri ile ilişkilendirilme biçimlerindeki duyarlılık ve bütüne hakim olan sadelik projenin öne çıkan değerleridir. Öte yandan eğitim bloklarının plan kurguları ve yapı dışavurumundaki dilin yerden bağımsız klişe nitelikleri projenin diğer olumlu nitelikleri ile süreklilik oluşturmamaktadır. Öneri ikinci ödüle değer görülmüştür [55].

Jüri eğitim bloklarının plan kurgusunu yerden bağımsız bulmuştur.

3. Ödül: İlhan Selim Kural (Ekip Başkanı), Ali Kural, Veli Kural, Nerkis Kural

Çizelge 4.75. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 3. ödül genel bilgiler tablosu

Derslik Sayısı	210 Adet
Derslik Bloğu Sayısı	3
Tip Derslik Blokları Kat Sayısı	3
Laboratuvar Sayısı	21 Adet
Kütüphane Bloğu Sayısı	1
Kapalı Spor Salonu	1

N Ölçek: 1/1500

Resim 4.26. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 3.ödül projesi vaziyet planı [63]

Çizelge 4.76. Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü 3. ödül eğitsel mekanlara ait mekan yön tablosu

MEKANLAR	YÖNLER							
	G	GB	B	KB	K	KD	D	GD
Derslik		% 21,43		% 24,76		% 25,24		% 28,57
Laboratuvar				%50				% 50
Kütüphane		% 13,33		% 26,67		% 13,33		% 46,67
Spor Salonu		% 100						
	İYİ		ORTA					KÖTÜ

- Derslikler: Üçüncü ödülü alan projede tüm derslikler içerisinde en uygun yönler olan B ve D yönlerine bakan dersliklerin oranı % 0'dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, KB, KD ve GD yönlerinin oranı % 100'dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve dersliklerin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G ve K yönlerinde ise bu oran % 0'dır.
- Laboratuvar: Üçüncü ödülü alan projede laboratuvar mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan K ve G yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB, KB, KD ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 100 dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve laboratuvar birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken B ve D yönlerinde ise bu oran % 0 dır.
- Kütüphane: Üçüncü ödülü alan projede kütüphane mekanlarının yönlenmesinde en uygun yönler olan B ve D yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB ve GD yönlerine bakan cephelerin oranı % 60 civarındadır. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve kütüphane birimlerinin tasarımda bu alanlarda konumlanmaması gereken G, KB, K ve KD yönlerinde ise bu oran yaklaşık % 40 civarındadır.
- Spor Salonu: Üçüncü ödülü alan projede kapalı spor salonu için en uygun yönler olan KB, K ve KD yönlerine bakan cephelerin oranı % 0 dır. Nispeten tercih edilebilir ve orta derece kabul edilen GB ve B yönlerinin oranı % 100 dür. Uygun olmayan yön olarak nitelenen ve spor salonlarının tasarımda bu alanlarda baktırılmaması gereken G, D ve GD yönlerinde ise bu oran % 0 dır.

Yarışmacı hazırlamış olduğu raporda şöyle demektedir;

Arsanın kuzeydoğu ve kuzeybatısında derslikler, laboratuvarlar, resim ve müzik derslikleri, çok amaçlı uygulama alanları, çok amaçlı salonlar ve kütüphane ile genel yönetim, eğitim yönetim mekanları ve bloklar içine dağıtılmış kantin ve küçük kafeteryalar yer almaktadır. Alan olarak en büyük ve önemli yapıları oluşturan derslikler birbirine çok benzeyen 3 ayrı bloktan oluşmaktadır. Şanlıurfa'nın kuvvetli güneşinden korunmak için üç katlı, birbirlerine köprülerle bağlanan, avlulu yapılardan oluşan dersliklerin zemin katları öğrencilerin teneffüs ve boş zamanlarını geçirebilecekleri peyzajlı ortak açık alanlar olarak ele alınmıştır. Şanlıurfa Viranşehir'in güçlü güneşinden kampus yapılarını korumak için değişik yöntemler kullanılmıştır. Bu yöntemlerden birisi çift cidar sistemidir. Özellikle derslik bloklarının güneydoğu, güney, güneybatı cephelerinde kullanılan çift cidar sistemi ile odalara kontrollü ışık ve güneş alınması sağlanmıştır. Güneşin etkin olmadığı kuzeybatı, kuzey

ve kuzeydoğu cephelerinde ise cephe ritmini aynı tutmakla birlikte, konvansiyonel tek duvar sistemi önerilmiştir. Diğer yapılarda, özellikle kuvvetli güneş alan güneydoğu, güney, güneybatı cephelerinde benzer prensipler uygulanmıştır. Örneğin kütüphanenin meydana bakan cephesi gölgeli derin teras ve saçaklarla içeri çekilmiştir. Yemekhanede, ortadan pivotlu, açılır kapanır ahşap kepenkler kullanılarak havalandırma sağlanmıştır. Yurtlarda da sürgülü ahşap kepenkler ile hem gereğinde mahremiyet, hem de güneşe karşı önlem alınmıştır. Yüzme havuzunda yüzeyin petek şeklinde tasarımı, ışık almaya imkan tanırken, kısmi mahremiyeti de sağlamaktadır. Diğer yapılarda da üst kanopiler ve saçaklar, perdeleşen kolonlar ve geri çekilen yüzeyler kampus yapılarında dil/yaklaşım bütünlüğünü sağlamaya yönelik bir çaba olarak değerlendirilmelidir [63].

Yarışmacı, Şanlıurfa Viranşehir'in güçlü güneşinden kampus yapılarını korumak için değişik yöntemler kullandığını belirtmiştir. Jüri bu ödüle ilişkin hazırladığı raporda şu ifadelerle yer vermektedir;

Program birleşenlerini merkezi bir "kampüs meydanı" etrafında kurgulaması, böylelikle interaktif bir sosyal yaşam hedeflenmesi olumlu görülmüş, arazi kot farklılıklarının değerlendirilmesi başarılı bulunmuştur. Benzer biçimde özgün ve yalın bir mimari dilin, malzeme ve renk seçiminin bilinçli kullanımı, geliştirilen çift cidarlı cephe çözümü projenin duyarlılıklarını temsil etmektedir. Öte yandan tip ve avlu tekrarları ile oluşan tekdüze tekrarlar, açık meydanların ölçek sorunları olumsuz bulunmuş, proje oy birliği ile üçüncü ödüle değer görülmüştür [55].

Jüri eğitsel mekanlarda yönelenme konusunda herhangi bir görüş bildirmemiştir.

4.3. Bölüm Değerlendirmesi

Çalışmanın başında da belirtildiği üzere yarışma her biri karma iklim bölgelerini içeren 3 grup şeklinde düzenlenmiş ve her grubun jürisi farklı kurgulanmıştır. Bölümün değerlendirilmesinde jürinin farklı gruplarda değerlendirmelerini kıyaslamak amacıyla, farklı jüriler tarafından değerlendirilmiş aynı iklim bölgeleri bir araya getirilmiştir. Aşağıdaki tablolar iklim bölgelerine göre sınıflamayı ifade etmektedir. Bu tablolar ile aynı iklim bölgesinde yapılan projelerin farklı jürilerde nasıl ele alındığı görülmektedir. Yukarıdaki analiz tablolarında Güney, Güneybatı, Batı, Kuzeybatı, Kuzey, Kuzeydoğu, Doğu ve Güneydoğu yönlerinde olup Uygun Yön, Orta Derce Uygunluk ve Uygun Olmayan Yön yüzdeler toplanarak aşağıdaki değerlendirme tablolarında bir arada ifade edilmiştir. Yarışmacı ve jüri raporlarında iklimsel verileri dikkate almaya ilişkin vurgular

da tezin analiz kısmında aktarılmıştır. Bu vurgulara bağlı olarak aşağıdaki tablolara yarışmacı ve jürinin yönlenme konusundaki hassasiyeti değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çizelge 4.77. Sıcak nemli iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin derslik birimleri mekan yön tablosunun analizi

SICAK-NEMLİ İKLİM BÖLGESİ		DERSLİKLER Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup Adana Seyhan Eğitim Kampüsü	1.	% 30	% 25	% 45	X			X		
	2.	% 49		% 51	X			X		
	3.	% 0,5	% 53	% 46,5			X			X
3. Grup Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü	1.		% 39	% 61		X				X
	2.	% 29	% 21	% 50	X				X	
	3.	% 25	% 25	% 50	X			X		
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk		UO	Uygun Olmayan Yön			
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Her iki grupta da yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.
- Her iki grupta da çoğunlukla jüri raporlarında iklimsel verilerin dikkate alınmasına ilişkin vurguda bulunulmuştur.
- Ancak derslikler her iki grupta da büyük oranda uygun olmayan yöne bakmaktadır.
- grup Adana Seyhan Eğitim Kampüsü her üç ödülünde de dersliklerin konumlanmasında uygun olmayan yön kullanımının oldukça fazla olmasına rağmen, jüri bu konuda hiçbir vurguda bulunmamıştır.

Çizelge 4.78. Sıcak nemli iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimleri mekan yön tablosunun analizi

SICAK-NEMLİ İKLİM BÖLGESİ		LABORATUVAR Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup Adana Seyhan Eğitim Kampüsü	1.	% 41,5	% 17	% 41,5	X			X		
	2.	% 64		% 36	X			X		
	3.	% 58		% 42			X			X
3. Grup Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü	1.			% 100		X				X
	2.	% 100			X				X	
	3.	% 50		% 50	X			X		
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk		UO	Uygun Olmayan Yön			
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Her iki grupta da yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.
- Her iki grupta da çoğunlukla jüri raporlarında iklimsel verilerin dikkate alınmasına ilişkin vurguda bulunulmuştur.
- Laboratuvar birimleri her iki grupta da çoğunlukla uygun olmayan yöne bakmaktadır.
- 3. grup Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü yarışması 1. ödül projesinde laboratuvarların konumlanmasında yöne hiçbir şekilde dikkat edilmemiş olduğu, bu olumsuzluğun ise iklime bağlı mekânsal yönelmeler anlamında jüri tarafından ele alınmadığı görülmüştür.

Çizelge 4.79. Sıcak nemli iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi

SICAK-NEMLİ İKLİM BÖLGESİ		KÜTÜPHANE Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup Adana Seyhan Eğitim Kampüsü	1.	% 63	% 9	% 28	X			X		
	2.		% 100		X			X		
	3.	% 19	% 56	% 25			X			X
3. Grup Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü	1.	% 100				X				X
	2.	% 25	% 50	% 25	X				X	
	3.			% 100	X			X		
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk		UO	Uygun Olmayan Yön			
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Her iki grupta da yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.
- Her iki grupta da çoğunlukla jüri raporlarında iklimsel verilerin dikkate alınmasına ilişkin vurguda bulunulmuştur.
- Kütüphane birimleri her iki grupta da çoğunlukla uygun ve orta derece uygun olan yöne bakmaktadır.
- 3. grup Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü yarışması 3. ödül projede kütüphanenin konumlanmasında yöne hiçbir şekilde dikkat edilmemiş olduğu, bu olumsuzluğun ise jüri tarafından hazırlanan raporda iklimsel veriler vurgulanmasına rağmen dikkate alınmadığı görülmüştür.

Çizelge 4.80. Sıcak nemli iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kapalı spor salonu mekan yön tablosunun analizi

SICAK-NEMLİ İKLİM BÖLGESİ		KAPALI SPOR SALONU Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup Adana Seyhan Eğitim Kampüsü	1.		% 50	% 50	X			X		
	2.		% 50	% 50	X			X		
	3.	% 75		% 25			X			X
3. Grup Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü	1.		% 40	% 60		X				X
	2.	% 33	% 17	% 50	X				X	
	3.	% 50	% 25	% 25	X			X		
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk		UO	Uygun Olmayan Yön			
E	Evet		K	Kısmen		H	Hiç			

- Her iki grupta da yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.
- Her iki grupta da çoğunlukla jüri raporlarında iklimsel verilerin dikkate alınmasına ilişkin vurguda bulunulmuştur.
- Kapalı spor salonlarının her iki grupta da 3. ödüller dışında uygun olmayan yöne bakma oranları yüksektir.
- Hem 1. grup Adana Seyhan Eğitim Kampüsü ve hem de 3. Grup Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü ilk iki ödülünde de (1. ödül ve 2. ödül) kapalı spor salonlarının konumlanmasında uygun olmayan yön kullanımının oldukça fazla olmasına rağmen, jüri bu konuda hiçbir vurguda bulunmamıştır. Ancak 1. gruptaki 1. ve 2. ödül jüri raporlarında iklimsel verilerin dikkate alınması vurgulanmıştır.

Çizelge 4.81. Soğuk iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin derslik birimleri mekan yön tablosunun analizi

SOĞUK İKLİM BÖLGESİ		DERSLİKLER Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü	1.	% 80		% 20	X			X		
	2.	% 47		% 53		X		X		
	3.	% 22	% 61	% 17		X				X
2. Grup Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü	1.	% 65	% 35		X					X
	2.	% 49	% 17	% 34	X					X
	3.	% 75		% 25	X					X
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk			UO	Uygun Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Her iki grupta da yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.
- Ancak yalnızca 1. grupta 1. ve 2. ödül projelerinin jüri raporlarında iklimsel verileri dikkate almaya ilişkin vurgu yapılmıştır.
- 2. grupta yer alan projelerin uygun yöne bakma oranı 1. gruptakilerden daha fazladır.
- Her iki grupta da uygun ve orta derece uygun yönleri bakan dersliklerin toplamı uygun olmayan yönleri göre daha fazladır.
- grup Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 2. ödülünde dersliklerin konumlanmasında uygun olmayan yön kullanımının oldukça fazla olmasına rağmen, jüri bu konuda hiçbir vurguda bulunmamıştır. Oysa jüri bu ödüle ait raporunda iklimsel verileri dikkate alarak projeleri incelediğine dair vurguda bulunmuştur.

Çizelge 4.82. Soğuk iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimleri mekan yön tablosunun analizi

SOĞUK İKLİM BÖLGESİ		LABORATUVAR Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü	1.	% 100			X			X		
	2.			% 100		X		X		
	3.	% 60	% 20	% 20		X				X
2. Grup Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü	1.		% 36	% 64	X					X
	2.		% 100		X					X
	3.			% 100	X					X
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk			UO	Uygun Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Her iki grupta da yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.
- Ancak yalnızca 1. grupta 1. ve 2. ödül projelerinin jüri raporlarında iklimsel verileri dikkate almaya ilişkin vurgu yapılmıştır.
- gruptaki projelerde uygun yöne bakma oranları 2. grupta yer alan projelere göre fazladır.
- Her iki grupta da uygun olmayan yöne bakan laboratuvar sayıları çoğunluktadır.
- grup Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 2. ödülünde ve 2. grup Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 3. ödülünde laboratuvarların konumlanmasında uygun olmayan yön kullanımının oldukça fazla olmasına rağmen, jüri bu konuda hiçbir vurguda bulunmamıştır. Oysa jüri 1. grup 2. ödüle ait raporunda iklimsel verileri dikkate alarak projeleri incelediğine dair vurguda bulunmuştur.

Çizelge 4.83. Soğuk iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi

SOĞUK İKLİM BÖLGESİ		KÜTÜPHANE Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü	1 .		% 50	% 50	X			X		
	2 .		% 50	% 50		X		X		
	3 .		% 50	% 50		X				X
2. Grup Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü	1 .		% 27	% 73	X					X
	2 .		% 100		X					X
	3 .	% 25		% 75	X					X
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk		UO	Uygun Olmayan Yön			
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Her iki grupta da yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.
- Ancak yalnızca 1. grupta 1. ve 2. ödül projelerinin jüri raporlarında iklimsel verileri dikkate almaya ilişkin vurgu yapılmıştır.
- grupta yer alan projelerin cephe dağılımlarına bakıldığında cephelerin yarısının uygun olmayan yöne baktığı, 2. grupta yer alan ödüllerin ise uygun ve orta derece uygun yönlere bakan cephelere sahip olmasına rağmen uygun olmayan alana yönelmelerinde fazla olduğu görülmektedir.
- grupta yer alan Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü 1. ve 2. ödül projelerinde jüri raporlarında iklimsel verileri dikkate almaya dair vurgu yapılmasına rağmen jüri tarafından bu ödüllerde kütüphane tasarımlarındaki yönelmeye dikkat edilmediği görülmüştür.

- grupta yer alan Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü 1. ve 3. ödül projelerinde yarışmacı raporlarında iklimsel verileri dikkate almaya dair vurgu yapılmasına rağmen bu ödül projelerinde kütüphane için uygun olmayan yönelmeler oldukça fazladır.

Çizelge 4.84. Soğuk iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kapalı spor salonu mekan yön tablosunun analizi

SOĞUK İKLİM BÖLGESİ		KAPALI SPOR SALONU Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup Erzurum Yakutiye Eğitim Kampüsü	1.	% 40	% 60		X			X		
	2.	% 50	% 50			X		X		
	3.	% 33	% 67			X				X
2. Grup Ağrı Doğubeyazıt Eğitim Kampüsü	1.	% 50	% 50		X					X
	2.	% 100			X					X
	3.	% 50	% 50		X					X
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk			UO	Uygun Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Her iki grupta da yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.
- Ancak yalnızca 1. grupta 1. ve 2. ödül projelerinin jüri raporlarında iklimsel verileri dikkate almaya ilişkin vurgu yapılmıştır.
- Her iki grupta da kapalı spor salonları uygun ve orta derece uygun yönlerle bakmaktadır.

Çizelge 4.85. Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin derslik birimleri mekan yön tablosunun analizi

ILIMAN İKLİM BÖLGESİ		DERSLİKLER Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup İstanbul Kuşçektepe Eğitim Kampüsü	1.	% 20	% 70	% 10	X					X
	2.	% 31	% 45	% 24	X					X
	3.	% 31	% 38	% 31	X					X
2. Grup Malatya İkizce Eğitim Kampüsü	1.	% 58		% 42			X			X
	2.	% 47		% 53	X					X
	3.	3. ödül verilmemiştir.								
2. Grup Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü	1.	% 56		% 44			X			X
	2.	% 51		% 49			X		X	
	3.	% 50		% 50		X				X
3. Grup Düzce Eğitim Kampüsü	1.	% 53	% 10	% 37	X				X	
	2.	% 50		% 50	X				X	
	3.	% 36	% 12	% 52	X				X	
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk		UO	Uygun Olmayan Yön			
E	Evet		K	Kısmen		H	Hiç			

- Tüm gruplarda yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını dile getirmişlerdir.
- 3. grupta yer alan projeler hariç jüri çoğunlukla raporlarında iklimsel verilere vurgu yapmamıştır.

- 2. grup Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 2. ödül projesinde yarışmacı iklimsel verileri dikkate aldığını belirtmişse de derslikler çoğunlukla uygun olmayan yöne yönlendirilmiştir.
- Uygun olmayan yöne bakan projelerin sıralaması 2. grup, 3. grup, 1. grup şeklindedir.
- grup İstanbul Küçükçekmece ve 3. grup Düzce ödül projelerinde yarışmacılar iklimsel verileri dikkate aldıklarını dile getirmelerine rağmen uygun olmayan yöne bakan mekanlar tasarlamışlardır. 3. grupta yer alan projelerde 1. gruba göre uygun olmayan yöne bakma oranları daha yüksektir.
- grup Balıkesir Bandırma projesinde yarışmacılar çoğunlukla iklimsel verileri dikkate almamışlardır bunun sonucu olarak projeler büyük oranda uygun olmayan yöne yönlendirilmiştir.

Çizelge 4.86. Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimleri mekan yön tablosunun analizi

ILIMAN İKLİM BÖLGESİ		LABORATUVAR Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü	1.	% 5	% 79	% 16	X					X
	2.	% 55		% 45	X					X
	3.	% 50	% 50		X					X
2. Grup Malatya İkizce Eğitim Kampüsü	1.	% 50	% 50				X			X
	2.	% 37,5	% 62,5		X					X
	3.	3. ödül verilmemiştir.								
2. Grup Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü	1.	% 44	% 56				X			X
	2.	% 100					X		X	
	3.	% 50	% 50			X				X

Çizelge 4.86. (devam) Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimleri mekan yön tablosunun analizi

3. Grup Düzce Eğitim Kampüsü	1.	% 10	% 71	% 19	X				X	
	2.	% 50	% 50		X				X	
	3.	% 100			X				X	
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk			UO	Uygun Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Tüm gruplarda yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını dile getirmişlerdir.
- 3. grupta yer alan projeler hariç jüri çoğunlukla raporlarında iklimsel verilere vurgu yapmamıştır.
- grup İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 2. ödül projesinde yarışmacı raporunda iklimsel verileri dikkate aldığını dile getirmiş olmasına rağmen bu ödül grubunda uygun olmayan yöne bakan laboratuvarların oranı yüksektir.
- Uygun olmayan yöne bakan projelerin sıralaması 1. grup, 3. grup, 2. grup şeklindedir.
- Her 3 grupta da laboratuvarlar çoğunlukla uygun ve orta derece uygunluktaki yönlere bakmaktadır.

Çizelge 4.87. Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi

ILIMAN İKLİM BÖLGESİ		KÜTÜPHANE Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü	1.		% 73	% 27	X					X
	2.	% 28	% 48	% 24	X					X

Çizelge 4.87. (devam) Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi

	3.	% 25	% 50	% 25	X					X
2. Grup Malatya İkizce Eğitim Kampüsü	1.			% 100			X			X
	2.	% 50		% 50	X					X
	3.	3. ödül verilmemiştir.								
2. Grup Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü	1.		% 25	% 75			X			X
	2.	% 47	% 24	% 29			X		X	
	3.	% 29	% 50	% 21		X				X
3. Grup Düzce Eğitim Kampüsü	1.	% 25	% 50	% 25	X				X	
	2.	% 30	% 41	% 29	X				X	
	3.		% 50	% 50	X				X	
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk			UO	Uygun Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Tüm gruplarda yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını dile getirmişlerdir.
- 3. grupta yer alan projeler hariç jüri çoğunlukla raporlarında iklimsel verilere vurgu yapmamıştır.
- Uygun olmayan yöne bakan projelerin sıralaması 2. grup, 3. grup, 1. grup şeklindedir.
- 2. grup Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 1. ödül projesinde yarışmacı iklimsel verileri dikkate almamış ve bunun sonucunda kütüphane mekanlarının tamamını uygun olmayan yöne yönlendirmiştir.
- 2. grup Malatya İkizce Eğitim Kampüsü 2. ödül projesinde yarışmacı iklimsel verileri dikkate aldığını belirtmesine rağmen kütüphane cephelerinin yarısı uygun olmayan yöne yönlendirilmiştir.

- 3. grup Düzce Eğitim Kampüsü 3. ödül projesinde yarışmacı iklim verilerini dikkate aldığını belirtmesine rağmen uygun olmayan cepheye yönelim fazladır. Jüri bu ödüle ilişkin raporunda iklimsel verilere dolaylı yönden vurguda bulunmuş ancak mekânsal yönelimlere dikkat etmemiştir.

Çizelge 4.88. Ilıman iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kapalı spor salonu mekan yön tablosunun analizi

ILIMAN İKLİM BÖLGESİ		KAPALI SPOR SALONU Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
1. Grup İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü	1.	% 75	% 25		X					X
	2.	% 67		% 33	X					X
	3.	% 50	% 50		X					X
2. Grup Malatya İkizce Eğitim Kampüsü	1.	% 25	% 75				X			X
	2.		% 100		X					X
	3.	3. ödül verilmemiştir.								
2. Grup Balıkesir Bandırma Eğitim Kampüsü	1.	% 50	% 50				X			X
	2.	% 100					X		X	
	3.	% 75	% 25			X				X
3. Grup Düzce Eğitim Kampüsü	1.	% 40	% 40	% 20	X				X	
	2.	% 25	% 75		X				X	
	3.	% 33	% 67		X				X	
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk			UO	Uygun Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Tüm gruplarda yarışmacılar çoğunlukla raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını dile getirmişlerdir.
- 3. grupta yer alan projeler hariç jüri çoğunlukla raporlarında iklimsel verilere vurgu yapmamıştır.
- Her 3 grupta da kapalı spor salonları çoğunlukla uygun ve orta derece uygunluktaki yönler cephe vermektedir.
- grup İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsü 2. ödül projesi ile 3. grup Düzce Eğitim Kampüsü 1. ödül projelerinde yarışmacılar iklimsel verileri dikkate aldıklarını dile getirmelerine rağmen, her iki ödül projesinde de uygun olmayan yöne yönelimler söz konusudur.

Çizelge 4.89. Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin derslik birimleri mekan yön tablosunun analizi

SICAK KURU İKLİM BÖLGESİ		DERSLİKLER Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
3. Grup Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü	1.		% 100		X			X		
	2.		% 100		X				X	
	3.		% 100		X			X		
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk			UO	Uygun Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan 3. Grup Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü proje ödül gruplarının tamamında yarışmacılar iklimsel verileri dikkate aldıklarını vurgulamış olmalarına rağmen tüm derslikleri orta derece uygunluktaki yöne yönlendirmişlerdir.
- Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü projelerinden 1. ve 3. ödül gruplarına ait jüri raporlarında iklimsel verilere vurgu yapılmış ancak dersliklerin orta derece uygunluktaki yönler yönlendirilmesine yönelik herhangi bir görüş belirtilmemiştir.

Çizelge 4.90. Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin laboratuvar birimleri mekan yön tablosunun analizi

SICAK KURU İKLİM BÖLGESİ		LABORATUVAR Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
3. Grup Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü	1.		% 100		X			X		
	2.		% 100		X				X	
	3.		% 100		X			X		
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk			UO	Uygun Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen			H	Hiç		

- Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan 3. Grup Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü proje ödül gruplarının tamamında yarışmacılar iklimsel verileri dikkate aldıklarını vurgulamış olmalarına rağmen tüm laboratuvarları orta derece uygunluktaki yöne yönlendirmişlerdir.
- Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü projelerinden 1. ve 3. ödül gruplarına ait jüri raporlarında iklimsel verilere vurgu yapılmış ancak laboratuvarların orta derece uygunluktaki yönlere yönlendirilmesine yönelik herhangi bir görüş belirtilmemiştir.

Çizelge 4.91. Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi

SICAK KURU İKLİM BÖLGESİ		KÜTÜPHANE Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
3. Grup Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü	1.		% 50	% 50	X			X		

Çizelge 4.91. (devam) Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kütüphane birimleri mekan yön tablosunun analizi

	2.		% 50	% 50	X				X	
	3.		% 60	% 40	X			X		
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk		UO	Uygun Yön	Olmayan Yön		
E	Evet		K	Kısmen		H	Hiç			

Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan 3. Grup Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü proje ödül gruplarının tamamında uygun yöne cephe veren tasarımlar yoktur. Orta derece uygun yön ve uygun olmayan yönlerle cephe veren tasarımlara yer verilmiş olup, uygun olmayan yöne bakan cephelerin oranı hayli yüksektir. Oysa yarışmacılar raporlarında iklimsel verileri dikkate aldıklarını vurgulamışlardır. Jüri de 1. ve 3. ödüle ilişkin raporlarında iklimsel verilerin kullanımında vurgu yapmış ise de kütüphane mekanlarındaki uygun olmayan yön kullanımına değinmemiştir.

Çizelge 4.92. Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan ödül projelerinin kapalı spor salonu mekan yön tablosunun analizi

SICAK KURU İKLİM BÖLGESİ		KAPALI SPOR SALONU Uygun Yön - Orta Derece Uygunluk – Uygun Olmayan Yön			YARIŞMACI RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma			JÜRİ RAPORU İklimsel Verileri Dikkate Alma		
		U	O	UO	E	K	H	E	K	H
3. Grup Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü	1.	% 25	% 50	% 25	X			X		
	2.	% 33		% 67	X				X	
	3.		% 100		X			X		
U	Uygun Yön		O	Orta Derece Uygunluk		UO	Uygun Olmayan Yön			
E	Evet		K	Kısmen		H	Hiç			

Sıcak kuru iklim bölgesinde yer alan 3. Grup Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü proje ödül gruplarında kapalı spor salonları çoğunlukla uygun ve orta derece uygun yöne cephe verecek şekilde tasarlanmıştır. 2. ödül projesinin uygun olmayan yöne bakma oranı en yüksektir, jüri bu ödüle ait raporunda iklimsel verilerin dikkate alınmasına vurgu yapmışsa da mekan yönlendirilmesindeki olumsuzluğa değinmemiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada; Milli Eğitim Bakanlığı'nca belirlenen mekan yön kriterleri çerçevesinde eğitim kampüsü projeleri ele alınmış, eğitim yapısı tasarımında eğitsel mekanların yöneliminin önemine dikkat çekilmiştir. Literatürde yer alan eğitsel mekanlarda yönelmeye ilişkin çalışmalar incelendiğinde de eğitsel mekanların öğrencinin gelişiminde büyük rol oynadığı ve doğru yöne konumlandırılmalarının gerekliliğine yer verilmiştir. Buradan hareketle tez çalışmasında eğitsel mekanlarda yönelmenin nasıl olması gerektiği vurgulanmıştır.

Bu tez kapsamında MEB'in belirlediği eğitsel mekanlara ait mekan- yön tablolarına göre yapılmış olan analiz çalışmaları sonucunda; jüri tarafından yarışma projelerinin seçimlerinde eğitim yapılarında yer alan eğitsel mekanlarda temel kriter olan yönelme unsurunun, çoğu projede göz ardı edildiği anlaşılmaktadır. Bu da tezin başında belirtilen MEB tarafından belirlenen mekan-yön tablolarındaki kriterlerin, yarışmacılar ve jüri üyeleri tarafından bir öncelik olarak görülmediği varsayımının doğrulandığını göstermektedir. Halbuki tasarımda yarışmacılara verilen arsa büyüklükleri göz önüne alındığında eğitsel mekanların en uygun kabul edilen yöne yönlendirilmesinde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Yarışmacılar raporlarında çoğunlukla optimum yönden en uygun yönelmeyi gerçekleştirdiğini dile getirmişse de, incelenen projelerde bu duruma uyan projelerin azınlıkta olduğu görülmüştür. İklimsel verilere ilişkin mekan- yön tablolarının yer aldığı *MEB Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Kılavuzu* yarışma öncesinde davetli yarışmacılara iletilmişse de çoğu yarışmacıda bu kriterlere uygun tasarım yapma endişesi oluşmamıştır. Yarışmacılara iklimsel verilere bağlı mekânsal yönelmelere ilişkin veriler yarışma sürecinde yarışmayı açan kurum tarafından verilmiş, yarışma sonucunda bu kriterlere uygunluğun aranacağı belirtilmiştir. Fakat tasarımda mekan ve yön kriteri temel ve öncelikli ele alınması gerekirken; yarışmacılar bu unsuru 1. kriter olarak ele almamıştır. Buna karşın mekanların iklimsel veriler çerçevesinde yöne bağlı olarak ele alındığı bazı projelerdeki duyarlılık, yani yarışmacının farkındalığı, bazı durumlarda jüri tarafından takdir edilmiştir.

Ayrıca her ne kadar bu tez kapsamında incelenen mekanlar olmasalar da MEB tarafından hazırlanan mekan-yön tablolarında konferans salonu, ıslak hacimler, sirkülasyon alanları ve açık - sosyal alanlar gibi mekanlar için yön belirtilmesi tablonun yeniden ele alınmasını gerektiren diğer bir konudur. (Zira bu alanlardan ıslak hacimler binada merkezi bir konumda çözümlenebilmektedir.) Üçüncü bölümde yer alan bölüm değerlendirmesine göre Milli Eğitim Bakanlığı'na da bu süreçte mekan- yön tablolarının tekrar irdelenerek, iklim koşulları, mekan kullanım sıklığı ve amacına uygun düzeltmelerin yapılmasında fayda olacak, böylece eğitimde mekânsal kalitelerin artırılmasına katkı sunulacaktır.

Hiç kuşkusuz yapımı için milyonlar harcanan eğitim ortamlarının mekânsal kalitelerinin artması geleceği parlak gelecek nesillerin yetişmesine imkan sağlamakla kalmayacak, sürdürülebilir ve enerji tüketimi açısından daha çevreci binaların oluşmasına, enerji için kullanılan kıt kaynaklarımızın daha uzun vadeli kullanılmasına katkıda bulunacaktır.

Özetleyecek olursak; eğitim yapılarında yönlenme önemli bir unsurdur ve doğru yönlenmeyle elde edilecek olan uygun mekan, öğrenimi olumlu yönde etkilemektedir. Bu amaçla bu tez çalışmasında ele alınan projelerdeki olumsuz yönlerin yapım aşamasında öncelikli kriter olarak ele alınması, tasarımın hem yapım ve kullanım maliyetinin ekonomik olmasına katkı sağlayacak hem de kullanıcılar için nitelikli mekanlar oluşturulmasına öncülük edecektir. Bu tez çalışmasıyla eğitsel mekânların yönlenmesinin nasıl ele alınması gerektiği kavranmış ve Milli Eğitim Bakanlığı'na hazırlanmış olan mekan- yön tablolarının revize edilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

1. İnternet: Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği . 2015-05-21. <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.mevzuat.gov.tr%2FMe tin.Aspx%3FMevzuatKod%3D7.5.4716%26MevzuatIliski%3D0%26sourceXmlSearc h%3D&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
2. Karabey, H. (2013). Entegre Eğitim Tesisleri, *Yirmibir Mimarlık, Tasarım, Mekan Dergisi*, 120, 31
3. İnternet: Eğitim Kampüsleri Proje Yarışması Ön Seçim İlanı. . 2015-05-21. http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2 Fegitim-kampusleri-proje-yarismasi-on-secim- ilani%2Ficerik_gorme_engelli%2F53&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
4. Bursalıoğlu, Z. (1987) *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* (Genişletilmiş Yedinci Baskı), Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını. 154, 58.
5. Lemlech, J. K. (1988), *Classroom Management*, New York: Longman Inc. Second Edition, 165.
6. Yakut, B. (1993) Eğitim yapılarında tip proje uygulamaları. 21.y.y.'a doğru eğitim yapıları sempozyumu, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, 124.
7. Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (1996). *A Guide To Teaching Practice* (Fourth Edition), London and New York: Routledge, Great Britain by Clays Ltd, St Ives PLC, 342.
8. Koenigsberger,O., Mahoney, C., Evans, M. (1971). *Climate and House Design, Design of Low- Cost Housing and Community Facilities Vol. 1*, United Nations ST/SOA/93, New York, 11, 24.
9. Lechner, N. (2015). *Heating, Cooling and Lighting* (Fourth Edition), John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey. . 8-413.
10. Yeang, K. (2002). *Ekotasarım Ekolojik Tasarım Rehberi* (1. baskı), Çeviren: D. Eryıldız, S. Eryıldız, İstanbul, YEM Yayın, 81-199.
11. CHPS (Collaborative for High Performance Schools), Best Practices Manual Volume I-Planning (2002) Massachusetts: Eley Associates
12. Zorer Gedik, G. (2014). *İklim*, Powerpoint Yüksek Lisans Ders Sunumu İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi. 2.
13. Zeren, L. (1990). *Fiziksel Çevre Kontrolü Ders Notları*, Fiziksel Çevre Kontrolü Birimi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

14. Olgyay, V. (1963). *Design With Climate*, Princeton University Press, New Jersey, 2, 52-173.
15. Givoni, B. (1998). *Climate considerations in building and urban design*, New York: Van Nostrand Reinhold.
16. Elgiz, C. (1978). *Türkiye’de İlkokul Binalarında Endüstrileşme Olanakları*, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
17. Demirbilek, N.F., Eryıldız, D. E. (2001). *Güneş Mimarlığı*, Temiz Enerji Vakfı Yayınları, Ankara. 22.
18. Okan, A., Sarısözen, C., Genç, Ş. (1976). *Temel Eğitim İkinci Kademe Öğreniminin Okul Binalarına Yansımaları*, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TBTAK) Yapı Araştırma Enstitüsü, Yayın 31, 177-183.
19. Raverdy, S. X. (2002). *Yöresel bir mimarlık için evler mevsimler*, çeviren Alp Tümertekin, *Yapı Kredi Yayınları*, İstanbul, 9-10.
20. Demirbilek, F., Yılmaz, Z. (1996). *İklimle Dengeli Mimarlık*, Mimarlık, İstanbul 36).
21. Soysal, S. (2008). *Konut Binalarında Tasarım Parametreleri İle Enerji Tüketimi İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 33, 43-44.
22. Gür, Ş.Ö. (2002). *Çocuk mekânları eğitim yapıları /ilkokullar*, İstanbul, Yapı Endüstrisi Merkezi Yayınları.
23. Özyürek, L. (1986). *Okul binalarının eğitsel kullanımı* Çağdaş Eğitim Dergisi 113.
24. Türk Dil Kurumu. (1969). Türkçe sözlük (genişletilmiş baskı). Ankara: TDK.
25. Herbert, E. (1998). *Design Matters: How School Environments Affects Children*, Educational Leadership, September 98, 56, (1) 69.
26. Sevinç Kayıhan, K. (1999). *8 Yıllık Temel Eğitime Geçiş Sürecinde Eğitim Yapılarının Katılımcı Tasarımı İçin Öneriler: İstanbul Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü, Gebze, 43.
27. Neufert, (1977). *Yapı Tasarımı Temel Bilgileri*, Çeviren: A. Erkan, Güven Kitabevi, Ankara, 234.
28. Reeder, W. G. (1961). *Okul İdareciliğinin Esasları*, Çeviren: T. Oğuzkan, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
29. Başaran, İ. E., (1983). *Eğitim Yönetimi*, Ankara, 171.
30. Kayhan, Ü. ve Eroğlu, G. (1997). *Eğitim Ortamlarının İncelenmesi*, Ders Notu Ankara.25.

31. Çakın, İ. (2011). *Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş*, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Ekim, Ankara 15.
32. Alar, H. (2001). *Kütüphanelerin Tarihçesi ve ilk Kütüphaneler*, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Erzurum, 297.
33. İnternet: Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları 2013 Yılı Kılavuzu . . 2015-05-21.<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fegitim-yapilari-asgari-tasarim-standartlari-2013-yili-kilavuzu%2Ficerik%2F278&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
34. Milli Eğitim Bakanlığı, *Eğitim Kampüsleri İhtiyaç Programları*, 2012-2013, Ankara.
35. İnternet: 1. Ödül - Adana Seyhan - Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması . . 20150521.http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F1765%2F1_odul__adana_seyhan__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
36. İnternet: MEB 1. grup eğitim kampüsü jüri raporu . . 2015-05-21.http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fmeb_iys_dosyalar%2F2013_05%2F16044804_juri_rapor_egitim_kampusu.pdf&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
37. İnternet: 2. Ödül - Adana Seyhan - Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması . . 20150521.http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F3118%2F2_odul__adana_seyhan__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
38. İnternet: 3. Ödül - Adana Seyhan - Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması . . 20150521.http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F1605%2F3_odul__adana_seyhan__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
39. İnternet: 1. Ödül - Erzurum Yakutiye - Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması. . 20150521.http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F4976%2F1_odul__erzurum_yakutiye__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi1355759828&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
40. İnternet: 2. Ödül - Erzurum Yakutiye - Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması . . 20150521.http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F4326%2F2_odul__erzurum_yakutiye__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
41. İnternet: 3. Ödül - Erzurum Yakutiye - Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması . . 20150521.http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F4977%2F3_odul__erzurum_yakutiye__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
42. İnternet: 1. Ödül İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması 20150521.http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F4977%2F3_odul__erzurum_yakutiye__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21

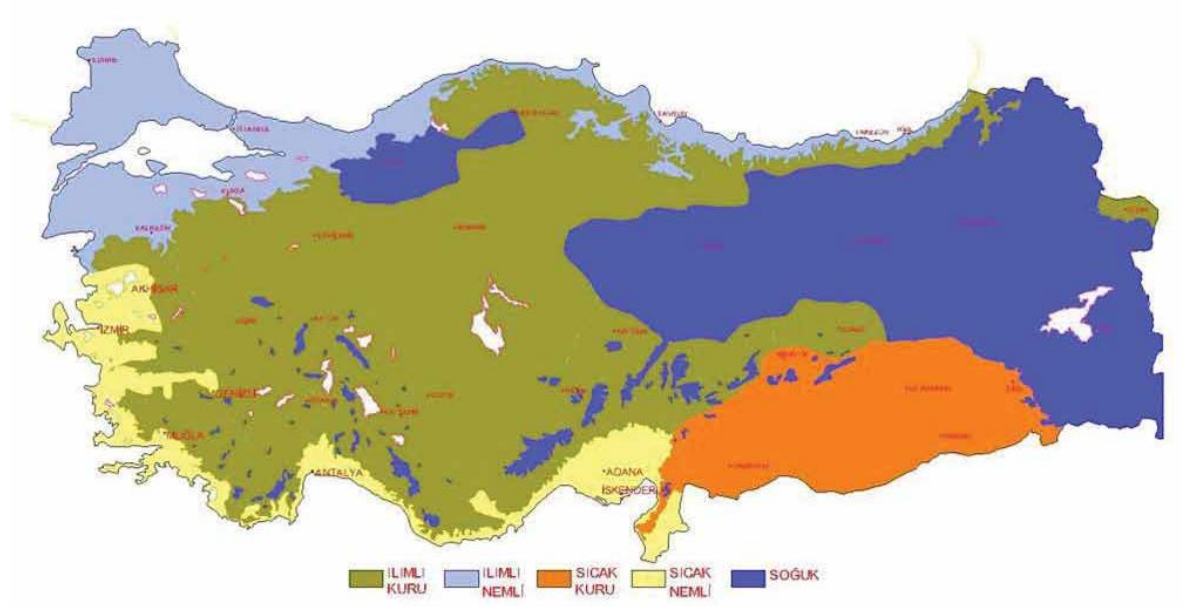
- Fyazi%2F4979%2F1_odul__istanbul_kucukcekmece__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
43. İnternet: İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması. . 2015-0521. <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fproje%2F1913%2F2odulistanbulkucukcekmeceegitimkampusuprojeyarismasi&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
 44. İnternet: İstanbul Küçükçekmece Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması. . 2015-0521. http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F4981%2F3_odul__istanbul_kucukcekmece__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi1257004829&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
 45. İnternet: Malatya İkizce - Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması . . 2015-05-21. http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F5125%2F1_odul__malatya_ikizce__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
 46. İnternet: MEB 2. grup eğitim kampüsü jüri raporu . . 2015-05-21. http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fmeb_iys_dosyalar%2F2013_06%2F21052830_juriraporu.pdf&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
 47. İnternet: 2.Ödül - Malatya İkizce - Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması . . 20150521. http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F5119%2F2_odul__malatya_ikizce__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
 48. İnternet: Ağrı Doğubeyazıt eğitim kampüsü mimari proje yarışması. . 2015-05-21. http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F3988%2F1_odul__agri_dogubeyazit__egitim_kampusleri_mimari_proje_yarismasi&date=2015-05-21, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
 49. İnternet: Ağrı Doğubeyazıt eğitim kampüsü 2. ödül mimari proje yarışması. . 2015-05-21. <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F5421&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
 50. İnternet: Ağrı Doğubeyazıt eğitim kampüsü 3. ödül mimari proje yarışması. . 2015-0521. <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiegb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fagri-dogubeyazit-egitim-kampusu-proje-yarismasi-3luk-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F115&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 06.01.2014.
 51. İnternet: Balıkesir Eğitim Kampüsü. . 2015-05-21. <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F5069&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
 52. İnternet: Balıkesir Eğitim Kampüsü 2. Ödül . . 2015-05-21. <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiegb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fbalikesir-bandirma-egitim-kampusu-proje-yarismasi-2lik-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F173&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 06.01.2014.

53. İnternet: Balıkesir Eğitim Kampüsü 3. Ödül Projesi . . 2015-05-21.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fkolokyum.com%2Fyazi%2F5110&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
54. İnternet: Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 1. Ödül Projesi. . 2015-05-21.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fadana-saricam-egitim-kampusu-proje-yarismasi-1lik-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F187&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
55. İnternet: MEB 3. Grup Eğitim Kampüsleri Jüri Raporu . . 2015-05-21.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fegitim-kampusleri-mimari-proje-yarismasi-3grup-juri-raporu-ve-tutanaklar%2Ficerik%2F271&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
56. İnternet: Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü 2. Ödül Projesi . . 2015-05-21.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fadana-saricam-egitim-kampusu-proje-yarismasi-2lik-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F188&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
57. İnternet: Adana Sarıçam Eğitim Kampüsü Proje Yarışması 3.lük Ödülü . . 2015-05-21.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fadana-saricam-egitim-kampusu-proje-yarismasi-3luk-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F189&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
58. İnternet: Düzce Eğitim Kampüsü Proje Yarışması 1.lik Ödülü . . 2015-05-21.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fdüzce-merkez-egitim-kampusu-proje-yarismasi-1lik-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F205&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
59. İnternet: Düzce Eğitim Kampüsü Proje Yarışması 2.lik Ödülü. . 2015-05-21.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fdüzce-merkez-egitim-kampusu-proje-yarismasi-2lik-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F206&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
60. İnternet: Düzce Eğitim Kampüsü Proje Yarışması 3.lük Ödülü. . 2015-05-21.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fdüzce-merkez-egitim-kampusu-proje-yarismasi-3luk-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F208&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
61. İnternet: Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü Proje Yarışması 1.lik Ödülü. . 2015-0521.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fsanliurfa-viransehir-egitim-kampusu-proje-yarismasi-1lik-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F207&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.
62. İnternet: Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü Proje Yarışması 2.lik Ödülü. . 2015-0521.
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fsanliurfa-viransehir-egitim-kampusu-proje-yarismasi-2lik-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F210&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.

63. İnternet: Şanlıurfa Viranşehir Eğitim Kampüsü Proje Yarışması 3.lük Ödülü. . 2015-0521.<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fiedb.meb.gov.tr%2Fwww%2Fsanliurfa-viransehir-egitim-kampusu-proje-yarismasi-3luk-odulu-kazanan-proje%2Ficerik%2F212&date=2015-05-21>, Son Erişim Tarihi: 21.05.2015.

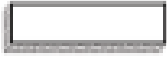
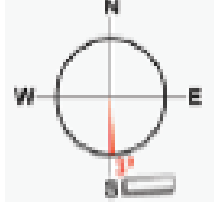
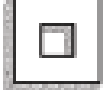
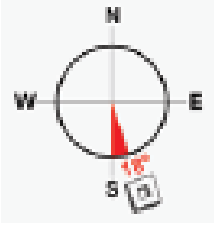
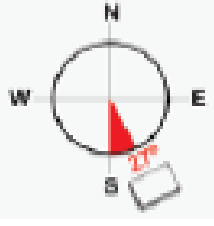
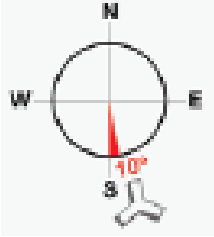
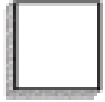
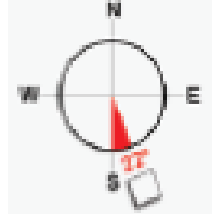
EKLER

EK-1. Türkiye'nin iklim bölgeleri haritası [13]

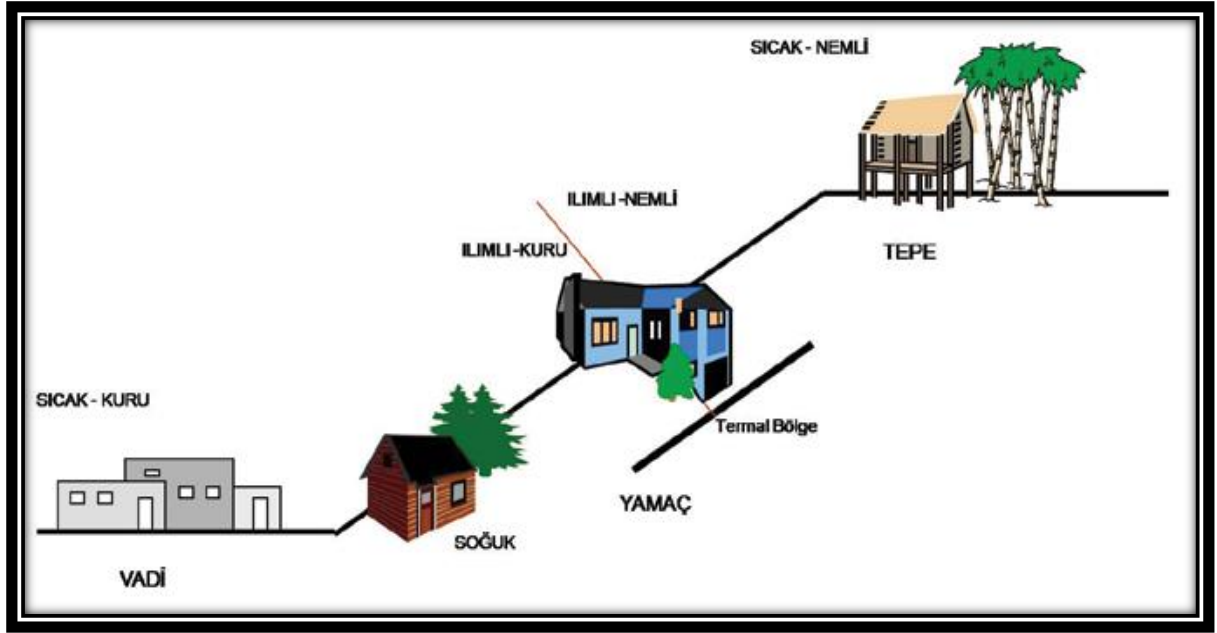

Harita 1. Türkiye'nin iklim bölgeleri haritası [13]

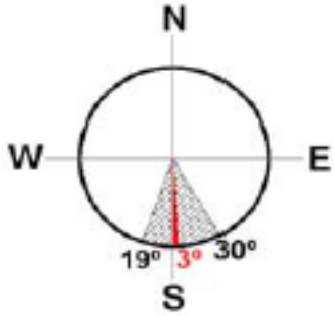
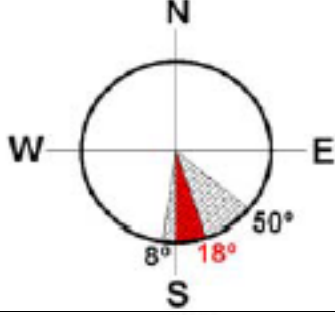
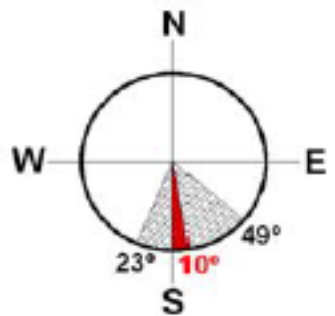
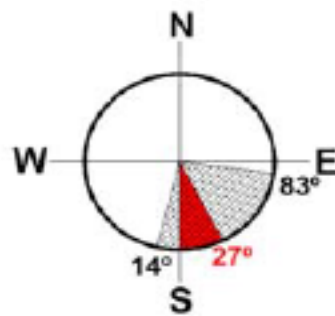
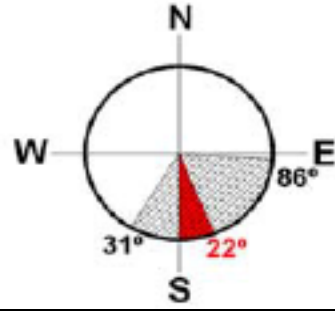
EK-2. Farklı iklim bölgelerinde bina formu ve yönlendirilişlerini gösterir çizelge [13]

İKLİM BÖLGESİ	BİNA FORMU	BİNA YÖNLENDİRİLİŞİ (optimum yön)
SICAK NEMLİ (Pilot şehir: Antalya)	Rüzgara açık yüzeyli, uzun dikdörtgene yakın 	
SICAK KURU (Pilot şehir: Diyarbakır)	Avlulu, kare tabanlı, avlulu mekana açık yüzeyli 	
ILIMLI KURU (Pilot şehir: Ankara)	Isıtmanın istendiği dönemde rüzgara kapalı, kareye yakın kompakt 	
ILIMLI NEMLİ (Pilot şehir: İstanbul)	Isıtmanın istenmediği dönemdeki rüzgara geniş yüzeyli, dikdörtgen ya da serbest planlı 	
SOGUK (Pilot şehir: Erzurum)	Rüzgara az yüzey veren, dış yüzeyi minimize eden, kompakt, kare vb. tabanlı 	

EK-4. Farklı iklim bölgelerinde bina yerleşim yerlerini gösterir çalışma [13]

EK-5. Farklı iklim bölgelerindeki binalar için optimum ve geçerli yönlerin gösterildiği çizelge [13]

SICAK NEMLİ İKLİM BÖLGESİ Optimum yön: Geçerli Yön: 	
SICAK KURU İKLİM BÖLGESİ Optimum yön: Geçerli Yön: 	
ILIMAN NEMLİ İKLİM BÖLGESİ Optimum yön: Geçerli Yön: 	
ILIMAN KURU İKLİM BÖLGESİ Optimum yön: Geçerli Yön: 	
SOĞUK İKLİM BÖLGESİ Optimum yön: Geçerli Yön: 	

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : AYBEK ÖZDEMİR, Dilek
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 24.03.1991, Bingöl
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 (532) 051 97 12
e-mail : dilekaybek@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi /Mimarlık A.B.D	2015
Lisans	Anadolu Üniversitesi /Kamu Yönetimi	Devam Ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi /Mimarlık	2011
Lise	Bingöl Anadolu Öğretmen Lisesi	2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
06/2011-11/2011	Tanart Mimarlık	Mimar
01/2012-Halen	Sağlık Bakanlığı	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Fotoğrafçılık, Yüzme, Gitar

GAZİ GELECEKTİR..